

Europos
Komisija

PANORAMA

2018 M. vasara / Nr. 65

KAD EUROPA
PO 2020 M.
BŪTŲ PAŽANGESNĖ
IR EKOLOGIŠKESNĖ

GERAS
VALDYMAS
SANGLAUDOS
POLITIKOS SRITYJE

Sanglaudos politika – žingsnis pažangesnės ateities link

Regioninė ir
miestų politika

PANORAMA

Šiame numeryje...

Žurnalo *Panorama* vasaros numeryje žvelgiame į ateitį ir aptariame Europos Komisijos pasiūlytą 2021–2027 m. finansavimo laikotarpio biudžetą. Be įžanginio straipsnio, kuriame supažindiname su pasiūlymais ir kaip jais tikimasi reformuoti sanglaudos politiką, siūlome išskirtinį pokalbį su Komisijos nare C. Crețu apie pagrindinius pokyčius ir jų svarbą, taip pat pateikiame pirmuosius suinteresuotųjų subjektų atsiliepimus iš visos Europos.

Šįkart daug dėmesio skiriame Airijai, kuri šiuo metu švenčia 45 metų narystės Europos Sąjungoje jubiliejų. Perskaitytę mūsų pokalbį su viešųjų išlaidų ministru Paschal Donohoe ir susipažinę su atrinktais projektais sužinosite, kaip ERPF finansavimas Airijai padėjo tapti inovatyvesnei ir konkurencingesnei.

Atskleidžiame šių metų „RegioStars“ apdovanojimų 21 finalininką, apžvelgiame spalio mėn. pradžioje Briuselyje vykiančios kitos Europos regionų ir miestų savaitės temas ir pateikiame daugiau

susijusios informacijos. Be to, švęsdami Europos kultūros paveldo metus, supažindiname su įvairiais ERPF lėšomis finansuojamais kultūros paveldo projektais, o skiltyje „Sustabdytos akimirkos“ pristatome inovacijas Lenkijoje. Kviečiame sužinoti apie neseniai vykusią gero valdymo konferenciją, aptariame įvairias iniciatyvas, kuriomis visoje ES padedama stiprinti administracinius gebėjimus, ir toliau pasakojame apie ES kelionių projekte dalyvaujančių, per žemyną keliaujančių mūsų jaunųjų Europos socialinės žiniasklaidos žvaigždžių nuotykius. Skiltyje „Projektai“ lankomės Italijoje, Prancūzijoje ir Bulgarijoje.

AGNÈS MONFRET

Komunikacijų skyriaus vadovė, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, Europos Komisija

Viršelio nuotrauka: profesorė Valeria Nicolosi © Dublino Trejybės koledžas

04

28

32

44

REDAKCIJOS SKILTIS.....	3	REGIONINIŲ INVESTICIJŲ ISTORIJA	42
2018 M. ERMS BELAUKIANT.....	4	DĖMESIO CENTRE – GERAS VALDYMAS.....	44
„REGIOSTARS“ FINALININKŲ PARADAS	5	SUSTABDYTOS AKIMIRKOS IŠ LENKIJOS	50
POKALBIS SU KOMISIJOS NARE	10	KULTŪROS PAVELDAS	52
SVARSTYMAI APIE SANGLAUDOS POLITIKĄ PO 2020 M.....	12	„COHESIFY“. JAU TURIME REZULTATUS.....	56
ES JAUNIMAS LEIDOSI Į KELIĄ.....	28	PROJEKTAI IŠ BULGARIJOS, ITALIJOS IR PRANCŪZIJOS....	60
AIRIJA VERŽIASI INOVACIJŲ LINK.....	32	DARBOTVARKĖ	63

REDAKCIJOS SKILTIS

Gegužės 29 d. pateikusi pasiūlymus Komisija padėjo naujos sanglaudos politikos pagrindus. Sanglaudos politika, kuriai septyneriems metams skirtas 373 mlrd. EUR biudžetas, nepaisant dėl „Brexit’o“ atsiradusios biudžeto spragos ir naujų iššūkių, tebėra tvirčiausia Europos investicijų politika.

Su džiaugsmu galiu pasakyti, kad sanglaudos politikos investicijos plauks į visus ES regionus. Jos įgalins regionus įgyvendinti mūsų bendrus ES prioritetus, nes užtikrins ES solidarumą kiekviename Europos kampelyje ir sudarys sąlygas kiekvienam regionui, miestui ir pasienio regionui pasinaudoti didžiausios pasaulyje vidaus rinkos galimybėmis.

Rytdienos sanglaudos politika pirmiausia bus orientuota į pažangesnę, stipresnę ir rūpestingesnę Europą: modernias investicijas, kurios pirmiausiai teikiamos pažangiai pramonės pertvarkai siekiant įveikti pasaulio ekonomikos iššūkius, žaliajam augimui ir perėjimui prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Kartu liekame ištikimi savo įsipareigojimui užtikrinti socialiai atsakingesnę, labiau suvienytą ir piliečiams artimesnę Europą.

Naujosios sanglaudos politikos prioritetai – tai tos sritys, kuriose mūsų investicijų reikia labiausiai: regionai, kuriems vis dar sunku dėl mažų pajamų arba didelio – ypač jaunimo – nedarbo ir kurie susiduria su migracijos problema.

Galiausiai kalbant apie galimybes, mes žengsime dar vieną žingsnį siekdami įveikti sienas Sąjungoje, nes skatinsime novatoriškas tarpregionines investicijas, daugiau dėmesio skirsime institucijų bendradarbiavimui ir investuosime į jungtines viešojo intereso paslaugas. Taip pat sanglaudos politikai išliks svarbūs miestai: bus įgyvendinama nauja Europos miestų iniciatyva, o miestų teritorijoms bus skiriama bent 6% Europos regioninės plėtros fondo išteklių.

Savo pasiūlymais stengiamės rasti subtilią pusiausvyrą tarp tęstinumo ir būtinų reformų. Išlaikėme tai, kas buvo veiksminga, tik viską supaprastinome ir sudarėme sąlygas veikti operatyviau. Iš tikrųjų, taikydami paprastesnes programavimo ir teritorines priemones, atsisakę paskyrimo procedūros, laikydami vieno audito principo ir nebetaikydami specialios procedūros didelės apimties projektams galėsime gerokai anksčiau pasiekti rezultatų. Svarbu pasitikėti valdžios institucijų patirtimi ir mažinti biurokratizmą, bet ne atsakomybę. Trumpai tariant, svarbiausia pasiekti daugiau rezultatų ir didinti atsakomybę.

Be to, sanglaudos politika, pagal kurią vykdoma milijonai projektų visame mūsų žemyne ir pasiekiami konkrečių rezultatų darbo vietų kūrimo, spartesnio interneto arba saugesnio geriamojo vandens srityse, taip pat yra geriausias būdas užtikrinti, kad mūsų piliečiai jaustųsi esantys Europos projekto dalimi. Atsižvelgdami į naujus iššūkius ir vis labiau atsigauvant ekonomikai, privalome investuoti į bendrą ateitį mūsų regionų ir vaikų labui. ■

Crețu

CORINA CREȚU

Už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė

2018 m. Europos regionų ir miestų savaitė

Šiųmetė 16-oji Europos regionų ir miestų savaitė vyks spalio 8–11 d. Briuselyje (Belgija). Į ją tikimasi pritraukti apie 6 000 dalyvių, taip pat pranešėjų ir žurnalistų. Šalia Briuselyje vyksiančių praktinių seminarų, 150 darbo sesijų, parodų ir ryšiams užmegzti skirtos veiklos, 2018 m. rugsėjo–gruodžio mėn. visoje Europoje vyks ERMS vietos renginiai.

Europos regionų ir miestų savaitė regioninėms ir vietos valdžios institucijoms yra pagrindinis metų renginys. Šis Europos regionų komiteto ir Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato (REGIO) organizuojamas renginys tapo unikalia regioninei politikai skirta suinteresuotųjų subjektų komunikacijos ir tinklų kūrimo platforma, pritraukiančia regionus ir miestus iš visos Europos ir už jos ribų.

Šiuo renginiu siekiama suburti regioninės politikos atstovus, sprendimus priimančius asmenis, ekspertus bei praktikus ir suinteresuotuosius subjektus bei žiniasklaidos atstovus, kad jie galėtų aptarti bendrus Europos regionų ir miestų sunkumus ir nustatyti, kaip juos galima įveikti.

Svarstymai apie ateitį

2018 m., intensyviai diskutuojant apie būsimus ES prioritetus ir kitą daugiamečių 2021–2027 m. laikotarpio biudžetą, švenčiamas sanglaudos politikos trisdešimtmetis. Europos regionų ir miestų savaitės metu ES sanglaudos politiką įgyvendinantiems ir jos finansines priemones valdantiems subjektams bus suteikta gebėjimų stiprinimo, bendradarbiavimo ir dalijimosi patirtimi bei gera praktika platforma ir svarstoma politikos ateitis platesniame kontekste, įskaitant naujausius mokslinius tyrimus ir trečiųjų šalių bei tarptautinių organizacijų nuomones.

Per šiųmetės savaitės diskusijas daugiausia dėmesio bus skiriama pagrindiniams ES politikos klausimams: pasiūlymui dėl kitos daugiamečių finansinės programos (DFP) ir susijusių teisėkūros priemonių, kurias Komisija pateikė 2018 m. gegužės mėn., taip pat Europos Parlamento rinkimams.

Europos regionų komitetas priims nuomonę dėl Europos ateities, o jo pirmininkas tą pačią savaitę paskelbs pranešimą apie Sąjungos padėtį.

ERMS, kurios pagrindinė tema bus „**Už tvirtą ES sanglaudos politiką po 2020 m.**“, taps platforma, kurioje regionai ir miestai galės pasidalyti nuomonėmis apie ES daugiamečių biudžetą ir tolesnius pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų, pirmiausia, susijusių su sanglaudos politika, kaimo plėtra ir Europos ateitimi regionų ir vietos požiūriu.

Šių metų renginys bus puiki galimybė aiškiai parodyti, kad sanglaudos politika iš tikrųjų pastebimai pagerino europiečių gyvenimą, ir pakartoti, kad reikia tvirtos sanglaudos politikos.

Investicijos į sanglaudos politiką po 2020 m.

Savaitę trukusio renginio metu bus svarstoma būtinybė užtikrinti tvirtą sanglaudos politiką po 2020 m., siekiant įveikti struktūrines kliūtis, plėtoti žmogiškąjį kapitalą ir pagerinti gyvenimo kokybę. Bus svarstomi augimo ir regioninės plėtros, teritorinio globalizacijos ir skaitmeninės pertvarkos poveikio supratimo ir valdymo, regioninio klimato kaitos ir energetikos pertvarkos aspekto ir integruotos teritorinės plėtros klausimai, taip pat veiksmingos regioninės ir vietos strategijos jaunimui, migrantų integracija ir socialinė atskirtis. Diskutuojant dėl ES reformos taip pat turėtų būti atsižvelgiama į sanglaudos politikos valdymo sunkumus. ■

Registracija į Europos regionų ir miestų savaitę prasideda 2018 m. liepos 9 d. Daugiau informacijos, darbotvarkę ir susijusius vietos renginius rasite apsilankę renginio svetainėje adresu www.regions-and-cities.europa.eu.

REGIO STARS

2 0 1 8

„RegioStars 2018“ apdovanojimai. Apdovanojamos regionų sėkmės istorijos

Šiomet „RegioStars“ apdovanojimų ekspertų komisija iš penkių kategorijų, kuriose demonstruojami geriausi Europos regioniniai projektai, atrinko 21 finalininką. Apdovanojimai laimėtojams bus įteikti spalio 9 d. per 2018 m. Europos regionų ir miestų savaitę.

REGIOSTARS 2018

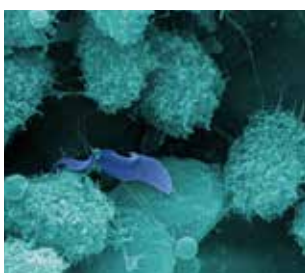
2018 m. apdovanojimų kategorijos:

- PARAMA PAŽANGIAI PRAMONĖS PERTVARKAI
- TVARUMO SIEKIMAS MAŽINANT IŠMETAMĄ ANGLIES DIOKSIDO KIEKĮ
- GERESNIS VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS
- MIGRACIJOS PROBLEMŲ SPRENDIMAS
- SPECIALI 2018 M. TEMA – INVESTAVIMAS Į KULTŪROS PAVELDĄ.

FINALININKAI

PARAMA PAŽANGIAI PRAMONĖS PERTVARKAI

Mikroskopijos ir molekulinio vaizdo gavimo centras (CMMI), Valonija, Belgija (ERPF)

CMMI – tai integruota ikiklinikinių vaizdų gavimo infrastruktūra, kurioje teikiamos paslaugos akademinėi bendruomenei ir įmonėms, siekiant padėti augti Valonijos gyvybės mokslų sektoriui. Šis mokslinių tyrimų centras, kaip partnerystės su pramonės atstovais ir mokymo paslaugų teikėjais platforma, skatina ekonominį regiono augimą ir gerina regiono įvaizdį.
<http://www.biopark.be>

„Instalação do i3S“ („i3S“ instaliacija), Šiaurės Portugalija (ERPF)

Trys žinomi Portugalijos centrai suvienijo jėgas ir sukūrė didžiausią nacionalinę visuomenės sveikatos mokslinių tyrimų infrastruktūrą sveikatos mokslų ir medicinos technologijų srityje. Centras „i3S“ kaupia praktines žinias pagrindinių, taikomųjų ir klinikinių mokslinių tyrimų srityse sudėtingais sveikatos klausimais, rengia pažangius mokymus ir užtikrina didesnę sąveiką su įmonėmis, ligoninėmis ir kitais subjektais, kad pagerintų gyventojų sveikatą ir gyvenimą.
<https://www.i3s.up.pt/>

RE-CEREAL, Italija ir Austrija (ERPF)

Šio smulkių grūdų ir pseudogrūdų atgaivinimo projekto tikslas – atgaivinti itin maistingų, atsparių ir sąnaudas taupančių grikių, sorgų ir avižų auginimą Alpių regionuose, siekiant skatinti sveiką ir tvarią mitybą šių kultūrinių augalų pagrindu.
<https://www.re-cereal.com/en/>

Pažangios tvarios gamybos technologijos, Vakarų Velsas ir slėniai, Jungtinė Karalystė (ERPF)

Visų Velso universitetų aljansas ASTUTE sukurtas siekiant skatinti ekonomikos augimą ir aplinkos tvarumą pasitelkiant pramonę ir taikant pažangias tvarios gamybos technologijas. Į daugiau kaip 150 bendradarbiaujamųjų projektų, kuriuos organizuoja pramonės atstovai ir akademinė bendruomenė, įsitraukė daugiau kaip 300 įmonių, todėl buvo galima plėsti šių projektų aprėptį ir užtikrinti platų socialinį bei ekonominį jų poveikį.
www.astutewales.com

Verslo ir bendrų paslaugų centras (CNSP), Vidurio Portugalija (ERPF)

Skatindamas vietos inovacijas ir investicijas CNSP pritraukė 14 švietimo įmonėms skirtų informacinių ir ryšių technologijų ir sukūrė 500 kokybiškų darbo vietų kaimiškame mieste. Investuodamas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, rengdamas novatoriškus profesinio perkvalifikavimo mokymus ir ugdydamas skaitmeninius įgūdžius, jis įsteigė 68 pradedančiąsias įmones ir parėmė daugiau kaip 200 privačiai finansuojamų projektų.
www.cm-fundao.pt

TVARUMO SIEKIMAS MAŽINANT IŠMETAMĄ ANGLIES DIOKSIDO KIEKĮ

„Interreg Sudoe ClimACT“, SUDOE regionas, Portugalija, Ispanija, Prancūzija ir Gibraltaras (ERDF)

Projektu „ClimACT“ skatinama mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika mokyklose, nes įtraukiami tokie papildomi metodai kaip energijos vartojimo efektyvumas, tvarus transportas, žalieji viešieji pirkimai, išteklių apsauga ir elgsenos pokyčiai. Siekiant šio tikslo, sukurtos sprendimų priėmimo pagalbos ir švietimo priemonės, nauji verslo modeliai ir teminis tinklas.

<https://tecnico.ulisboa.pt/en/>

SAVEMYBIKE, Toskana, Italija (ERPF)

Šis projektas įtraukia į „apsimokantį socialinį žaidimą“ siekiant skatinti tvaraus judumo įpročius bei mažinti privačių arba bendrai naudojamų dviračių vagysčių skaičių. Jis grindžiamas atvirosios platformos svetaine, programėle GOOD_GO ir sistema „Judumas kaip paslauga“ (angl. „Mobility as a Service“, „MaaS“).

www.tages.it

Demonstracinė tekstilės pluošto antrinio perdirbimo platforma, Helsinkio Ūsimos regionas, Suomija (ERPF)

Siekiant tekstilės pramonės revoliucijos „perdirbimo centrus paverčiant tvarios medvilnės laukais“, platformoje demonstruojama, kaip prastos kokybės panaudotos medvilninės tekstilės atliekas naujoviškais būdais galima perdirbti į kokybišką pluoštą. Šis projektas sustiprins regiono mokslo ir inovacijų centrą, nes bus sukurta pasaulinį poveikį turinti komercinimo ekosistema.

www.vttresearch.com

Baterijos ateičiai, Tiuringija, Vokietija (ERPF ir ESF)

Siekiant ES energijos politikos tikslo užtikrinti patikimą saugios, įperkamos žaliosios energijos tiekimą visiems piliečiams, į būsimą energijos rūšių derinį reikės įtraukti daugiau atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Šio projekto tikslas – įveikti dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių nepastovumo atsirandančius elektros energijos gamybos svyravimus, plėtojant gausiomis polimerinėmis medžiagomis grindžiamas baterijų technologijas.

www.ceec.uni-jena.de

GERESNIS VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

Svarbiausia – sveikata, Varmė ir Mozūrijos regionas, Lenkija ir Kaliningrado sritis, Rusija (ERPF)

Skatinant šių dviejų regionų bendradarbiavimą, siekiama stiprinti gyventojų sveikatą, skatinti sveiką mitybą ir gerinti galimybes naudotis medicinos paslaugomis kaimo vietovėse ir miesteliuose. Įgyvendinant projektą vykdoma prevencijos kampanija, atliekami sveikatos patikrinimai ir atnaujinama arba įsigyjama nauja medicinos centrams ir mokyklų medicinos infrastruktūrai skirta įranga. www.gminaketrzyn.pl

Socialiniai būstai Ostravos mieste, Moravijos-Silezijos kraštas, Čekija (ESF)

Skirdama daug dėmesio pagrindinei įtraukiai veiklai ir socialiniam būstui, Ostrava vykdo projektą, pagal kurį kuriama nauja socialinio būsto sistema, būtina siekiant užtikrinti stabilų gyvenimą sunkioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančioms šeimoms. http://www.ostrava.cz/en?set_language=en

KASTELO, Šiaurės Portugalija (ERPF)

Iberijos pusiasalyje atidaryta pirmoji vaikų nuolatinės priežiūros ir palaikomosios slaugos įstaiga KASTELO sutrumpina liginėje praleidžiamą laiką ir suteikia vaikams bei jų šeimos nariams galimybę skirtingais ligos etapais naudotis įvairiais išteklių. Teikiant paramą užtikrinamas specialiosios priežiūros tęstinumas ir optimalus išteklių naudojimas. <http://www.nomeiodonada.pt/>

„ReproUnion“, Zundo regionas, Danija ir Švedija (ERPF)

Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, 15–20% visų porų susiduria su nevaisingumu – tai didžiulė medicinos ir socialinė problema. Unikalus „trigubos spiralės“ principu grindžiamo mokslinių tyrimų ir inovacijų projekto konsorciumas siūlo naujas prevencijos ir veiksmingesnio gydymo strategijas ir siekia pirmauti pasaulyje kovojant su nevaisingumu. www.repronion.eu

Jaunimo garantija, Latvija (ESF)

Jauni darbo ieškantys žmonės dažnai patiria sunkumų dėl nepakankamos patirties ir išsilavinimo lygio, todėl jie gauna tik minimalų darbo užmokestį. Šiuo projektu siekiama spręsti šias problemas suteikiant jiems reikalingą profesinį mokymą, kad galėtų rasti gerą darbą ir sėkmę. www.viaa.gov.lv

MIGRACIJOS PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Integruoti sveikatos ir socialiniai centrai, Briuselis, Belgija (ERPF)

Du nauji sveikatos ir socialinių paslaugų centrai teikia integruotas socialinės paramos, psichikos sveikatos ir pirminės sveikatos priežiūros paslaugas, daugiausia dėmesio skirdami pažeidžiamoms gyventojų grupėms, įskaitant migrantus. Tuo tarpu medicininis autobusas keliaujanti mobilioji komanda teikia informacines ir socialines konsultacijas pirminės sveikatos priežiūros paslaugų klausimais ir taip padeda migrantams pasinaudoti savo teisėmis į sveikatos priežiūrą. www.erdf.brussels

Pabėgėlių integracija į darbo rinką ir socialinė įtrauktis, Mursija, Ispanija (ESF)

Glaudžiais ir koordinuotais lygybe grindžiamais šio projekto veiksmais stengiamasi sudaryti sąlygas regione gyvenančių ypatingų ir itin didelių sunkumų patiriančių pabėgėlių socialinei integracijai. Vidutinės trukmės ir ilgalaikėmis priemonėmis įgyvendinama strategija, apimanti vietos bendruomenės institucijų, nevyriausybių organizacijų ir ekonomikos sektoriaus koordinavimą, profiliavimą, rėmimą ir informuotumo didinimą.

www.sefcarm.es

SPECIALI 2018 M. TEMA – INVESTAVIMAS Į KULTŪROS PAVELDĄ

Aukštapelkės – unikali Europos teritorija, Naujojo Sončo apskritis ir Žilinos kraštas, Lenkija (ERPF)

Dviejuose kultūros paveldo pastatuose įsikūrusių durpynų muziejų lankytojai naršydami multimedijos žemėlapi, eksperimentuodami ir išbandydami imitatorius gali leisti į atradimų kelionę ir susipažinti su Lenkijos pasienio pelkių gamtos ir kultūros aspektais.

<http://www.muzeumplsk.eu>

Paveldo muziejus „Vista Alegre“, Vidurio Portugalija (ERPF)

Šio projekto tikslas – atgaivinti du pasaulio porceliano istorijos amžius, atkuriant porceliano pramonę ir pritraukiant turistų į muziejų „Vista Alegre“ bei aplinkines lankytinas vietas, pavyzdžiui, į teatrą, fabriką, koplyčią ir viešbutį.

www.cm-ilhavo.pt

Geležies amžiaus Dunojus, Austrija, Kroatija, Vengrija, Slovakija ir Slovėnija (ERPF)

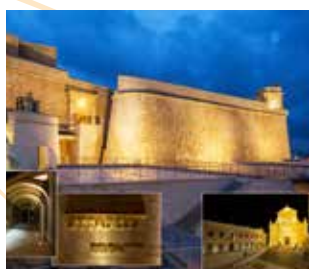
Vykdam projektą kartu su partneriais iš penkių valstybių narių, pirmiausia siekiama didinti būsimų kartų informuotumą apie archeologinį ankstyvojo geležies amžiaus paveldą Dunojaus upės baseine.

<https://www.museum-joanneum.at>

„Nant Gwrtheyrn“, Vakarų Velsas ir Slėniai, Jungtinė Karalystė (ERPF)

Velso kalbos ir kultūros paveldo centras įsikūrė apleistame karjere, kuris dabar paverstas lankytina vieta, kasmet pritraukiančia daugiau kaip 40 000 lankytojų. Vykdam projektą pagerintos galimybės patekti į kaimą, taip pat teikiama nakvynė, įrengta kavinė, parduotuvė, funkcinės patalpos ir paveldo centras.

<http://www.gov.wales/eu-funding>

Atnaujinta ir restauruota Goco citadelė, Gocas, Malta (ERPF)

Vykdam projektą sukurta turistų traukos vieta: sustiprinta kultūrinė Goco tapatybė ir atkreiptas dėmesys į tvirtovės istoriją bei simbolinę reikšmę. Įspūdinga patirtis susieja citadelę su istoriniais įvykiais Viduržemio jūros regione ir Europoje.

<https://www.visitgozo.com/>

Priimame iššūkį užtikrinti pažangesnę ir ekologiškesnę Europą

Už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė Corina Crețu žurnalui *Panorama* pasakoja, kaip pasiūlytais pakeitimais siekiant parengti naują lanksčią sanglaudos politiką bus sparčiau siekiama geresnių rezultatų ir didinama atsakomybė.

Gal galėtumėte mums papasakoti apie naująją sanglaudos politiką? Kas keičiasi?

Pirmiausia politiką modernizuosime. Mūsų pasaulis keičiasi ir politika turi keistis kartu su juo. Šiandien visi regionai susiduria su skaitmeninės ekonomikos,

didėjančios pasaulinės konkurencijos ir ekonomikos pertvarkos iššūkiais. Todėl nustatėme naują politikos tikslą „Pažangesnė Europa – novatoriška ir pažangi ekonomikos pertvarka“, kuriuo susiejamos inovacijos, moksliniai tyrimai ir MVĮ rėmimas. Viso to reikia regionams, kad jie galėtų klestėti ir išgyventi mūsų skaitmeniniame amžiuje!

Taip pat negalime pamiršti, kad, be ekonomikos pertvarkos, regionai turi būti pasirėngę pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir žiedinės ekonomikos. Šiuos du su aplinka susijusius tikslus sujungėme į politinį tikslą „Ekologiškesnė ir mažo anglies dioksido kiekio Europa“.

Didžiąją ERPF dalį investuosime į šiuos du pagrindinius tikslus. Nuo 65% (mažiausiai išsivysčiusiuose regionuose) iki 85% (labiausiai išsivysčiusiuose regionuose)

finansavimo bus skiriama siekiant užtikrinti pažangesnę ir ekologiškesnę Europą.

Iš tikrųjų svarbiausias reformos bruožas – politinis dėmesys. Kartu su kitais trimis – infrastruktūros, socialinio vystymosi ir vietos plėtros – tikslais nustatėme penkis politikos tikslus, kurie yra glaustesni, bet lankstesni už vienuolika tikslų, kuriuos jie pakeičia.

Ką galėtumėte pasakyti apie miestų teritorijas?

Savo pasiūlymuose daugiau dėmesio skiriame miestų teritorijoms. Miestų ir vietos plėtra pirmąkart nustatyti kaip konkretus politikos tikslas. Be to, 6% lėšų rezervavome pagal vietos plėtros partnerystes vykdomoms investicijoms į miestų teritorijas. Investuoti būtų galima pagal 5-ą politikos tikslą arba, jei

*„Svarbiausias reformos bruožas – politinis dėmesys.
Kartu su kitais trimis – infrastruktūros, socialinio vystymosi ir vietos plėtros –
tikslais nustatėme penkis politikos tikslus.“*

tinkama, pagal bet kurį kitą tikslą. Strateginis pagrindas yra pagrindinė išankstinė numatytų veiksmų veiksmingumo didinimo sąlyga. Pagal šį naują bendrą politikos tikslą bus lengviau įveikti techninius sunkumus, su kuriais susidūrėme 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu (rodikliai, reikiamos sąlygos, keli taikomi teminiai tikslai ir pan.).

Pagal Europos miestų iniciatyvą miestams taikomas naujas darnus požiūris, nes visos miestų priemonės sujungiamos į vieną programą, kuriai taikomas netiesioginis Komisijos valdymas, panašus į dabartinės iniciatyvos „Inovatyvūs miestų sprendimai“ sąlygas. Ši programa apima gebėjimų stiprinimą, novatoriškus veiksmus, žinių didinimą, politikos kūrimą ir komunikaciją.

Kaip keičiasi INTERREG?

Tai kitas svarbus mūsų pasiūlymuose numatytas pakeitimas. Iniciatyva INTERREG labai modernizuota: tarpvalstybinės programos bus strategiškesnės, bus taikoma nauja tarpregioninė inovacijų priemonė ir nauja teisinė tarpvalstybinė priemonė.

INTERREG programų institucijos taip pat turės galimybę, naudodamosi Pasirengimo narystei pagalbos priemonės ir Europos kaimynystės priemonės išteklių, bendradarbiauti tarpvalstybinio mastu su ES nepriklausančiomis šalimis. Be to, pagrindinėse programose iš tikrųjų skatinama remti bendradarbiavimą vykdant veiksmus pagal bet kurį konkretų tikslą.

Suinteresuotieji subjektai visada labiausiai reikalauja supaprastinimo. Ar kaip nors stengėtės sumažinti politikos administracinę našumą?

Naujajame teisės aktų rinkinyje stengiamasi rasti subtilią pusiausvyrą tarp tęstinumo ir būtinų reformų. Išlaikėme tai,

kas buvo veiksminga, tik viską supaprastinome ir sudarėme sąlygas veikti operatyviau. Beveik perpus sutrumpinome taisyklių sąvadą.

Supaprastinus programavimą ir teritorines priemones, nustačius mažiau reikiamų sąlygų ir vertinimo kriterijų, nebetaikant paskyrimo procedūrų, vadovaujantis vieno audito principu ir netaikant specialios procedūros didelės apimties projektams bus galima sparčiau pradėti įgyvendinti programas ir greičiau siekti rezultatų. Taip pat rodome, kad pasitikime savo partneriais, bet toliau taikome apsaugos priemones, kad apsaugotume mokesčių mokėtojų pinigus. Siekiame sumažinti biurokratizmą, bet ne atsakomybę. Svarbu remtis valdžios institucijų patirtimi ir jomis pasitikėti, o ne nustatyti blogiausių scenarijų taisykles. Taip pat būtina siekti daugiau rezultatų ir didinti atsakomybę.

Pasiūlymu bus atsižvelgiama į tai, kas svarbu paramos gavėjams ir institucijoms: bus suteikta daugiau galimybių taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, mokėjimai nebus siejami su išlaidomis, nebus taikoma sudėtinga tvarka projektams, iš kurių gaunamos pajamos, bus supaprastintos taisyklės dėl finansinių priemonių, priemonės bus kuo labiau suderintos su dotacijomis ir neberekės rengti ilgų ataskaitų. Pagal naująją sanglaudos politiką bus reikalaujama mažiau sąskaitų ir procedūrų, bet bus galima sparčiau pasiekti geresnių rezultatų.

Siekdami dar labiau padidinti lankstumą ir pagerinti orientavimąsi į veiklos rezultatus, siūlome 2025 m. atlikti visų programų laikotarpio vidurio peržiūrą. Todėl 2026 m. ir 2027 m. asignavimus galėsime programuoti atsižvelgdami į programų veiklos rezultatus, taip pat į sunkumus, nustatytus įgyvendinant Europos semestrą, ir socialinę bei ekonominę

padėtį. Tai mums per artimiausią dešimtmetį suteiks reikiamo lankstumo bei leis išlaikyti stabilią investavimo sistemą.

O kaip su lėšomis? Gal galėtumėte paaiškinti, kodėl buvo pakeisti lėšų paskirstymo metodai ir įtraukta naujų kriterijų?

Sanglaudos politikos išteklių paskirstymo metodas buvo patikslintas siekiant užtikrinti subalansuotą ir sąžiningą fondų paskirstymą. Pagrindinis lėšų paskirstymo kriterijus ir toliau bus santykinis bendrasis vidaus produktas vienam gyventojui, tačiau taip pat bus atsižvelgiama į kitus veiksnius, pavyzdžiui, į nedarbą, klimato kaitą ir migraciją. Lėšų paskirstymo metodas taikomas vadovaujantis principu „iš apačios į viršų“, o ne „iš viršaus į apačią“ – ir yra grindžiamas objektyviais rodikliais, atitinkančiais išsivystymo lygį, poreikius ir sunkumus; sumos apskaičiuojamos kiekvienam regionui atskirai, o paskui jas sudėjus apskaičiuojami nacionaliniai asignavimai.

Daugumos Vidurio ir Rytų Europos valstybių narių ekonomika per pastaruosius septynerius metus labai išaugo ir tai atspindi skaičiavimo rezultatuose. Kuo daraisi turtingesnis, tuo mažiau gauni sanglaudos politikos finansavimo. Štai kaip turėtų veikti – ir veikia – ši sistema. Natūralu, kad turtėjant laipsniškai mažėja sanglaudos politikos parama, o tai iš tikrųjų yra gerai! ■

Pasiūlymai dėl modernizuotos ir reformuotos sanglaudos politikos po 2020 m.

Nors ES ekonomika atsigauna, akivaizdu, kad siekiant mažinti vis dar esamą ekonominę ir socialinę atotrūkį valstybėse narėse ir tarp jų, reikia daugiau investavimo pastangų. Gegužės 2 d. Europos Komisija 2021–2027 m. sanglaudos politikai pasiūlė skirti 373 mlrd. EUR, t. y. šiek tiek mažiau nei 30 % viso ES biudžeto. Gegužės 29 d. Komisija pristatė savo pasiūlymus dėl šio laikotarpio politikai taikytinų persvarstytų taisyklių.

Penkios investavimo politikos kryptys

Vietoj vienuolikos teminių 2014–2020 m. laikotarpio tikslų naujosios sanglaudos politikos išteklių pirmiausia turėtų būti skiriami penkiems politikos tikslams, kuriuos įgyvendindama ES gali pasiekti geriausių rezultatų:

pažangesnė Europa vykdant investicijas, plačiau naudojant skaitmenines technologijas, vykdant ekonominę pertvarką ir teikiant paramą mažosioms ir vidutinėms įmonėms;

ekologiškesnė ir mažo anglies dioksido kiekio Europa, įgyvendinant Paryžiaus susitarimą, investuojant į energetikos pertvarką, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir kovojant su klimato kaita;

geriau sujungta Europa, turinti geresnius transporto ir skaitmeninius tinklus;

socialiai atsakingesnė Europa, įgyvendinanti Europos socialinių teisių ramstį ir remianti kokybišką užimtumą, švietimą, gebėjimus, socialinę įtrauktį ir vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis;

piliečiams artimesnė Europa, remiant vietos inicijuotas plėtros strategijas ir tvarią miestų plėtrą visoje ES.

Remiantis Komisijos pasiūlymu, daugiausia Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo (SF) investicijų bus skiriama pirmiesiems dviem prioritetams. Atsižvelgdamos į savo bendrąsias nacionalines pajamas (BNP) vienam gyventojui, valstybės narės į šiuos prioritetus turėtų investuoti 65–85 % joms skirtų šių dviejų fondų asignavimų.

Šalys, kurių:	Mažiausia proc. dalis pažangesnei Europai	Mažiausia proc. dalis ekologiškesnei ir mažo anglies kiekio Europai
BNP nesiekia 75 %	35 %	30 %
BNP siekia 75–100 %	45 %	30 %
BNP viršija 100 %	60 %	1-as PT + 2-as PT mažiausiai 85 %

TIKSLINGA PARAMA ATOKIAUSIEMS ES REGIONAMS

Pagal 2017 m. spalio mėn. **Atokiausių regionų strategiją** šiems regionams būtų suteikiamos priemonės, kuriomis naudodamiesi jie galėtų plėtoti savo išteklius, pavyzdžiui, mėlynąjį augimą, erdvėtyrą ir atsinaujinančiuosius energijos išteklius. Jie toliau gautų papildomą daugiau kaip **1,6 mlrd. EUR** ES finansavimą iš ERPF, taip pat specialią paramą pagal naująsias INTERREG programas, todėl galėtų geriau integruotis į savo regioninę erdvę ir stiprinti bendradarbiavimą tarpusavyje arba su kaimyninėmis šalimis.

TARPREGIONINIO IR TARPVALSTYBINIO BENDRADARBIAVIMO LENGVINIMAS

2021–2027 m. laikotarpiu INTERREG programos toliau padės valstybėms narėms ir regionams bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu sprendžiant bendras problemas. Tam iš ERPF skiriama 9,5 mlrd. EUR.

Be to, Komisija siūlo Europos tarpvalstybinį mechanizmą. Tai nauja priemonė, kuria naudojantis vienos valstybės taisyklės galima savanoriškai taikyti kaimyninėje valstybėje narėje vykdant konkretų ribotos trukmės projektą arba veiksmą. Tai, pavyzdžiui, galėtų padėti kurti daugiau tarpvalstybinio transporto infrastruktūros arba sveikatos priežiūros įstaigų.

Naujosiose sanglaudos politikos taisyklėse taip pat siūloma kurti tarpregionines investicijas į inovacijas, kurias įgyvendinantiems atitinkamą pažangiosios specializacijos turtą turintiems regionams būtų teikiama daugiau paramos, kad jie galėtų kartu dirbti prioritetiniuose, pavyzdžiui, didelio duomenų kiekio, bioekonomikos, išteklių vartojimo efektyvumo arba susietojo susisiekimo sektoriuose.

DAUGIAU DĖMESIO MIESTAMS

Miestai skatina augimą ir inovacijas, bet jie taip pat susiduria su neatidėliotinai spręstinomis problemomis, pavyzdžiui, oro tarša, nedarbu, socialine atskirtimi – ir tai tik keli pavyzdžiai.

Taigi, skiriant **6 % ERPF lėšų tvariai miestų plėtrai**, turėtų būti sustiprintas sanglaudos politikos miestų aspektas.

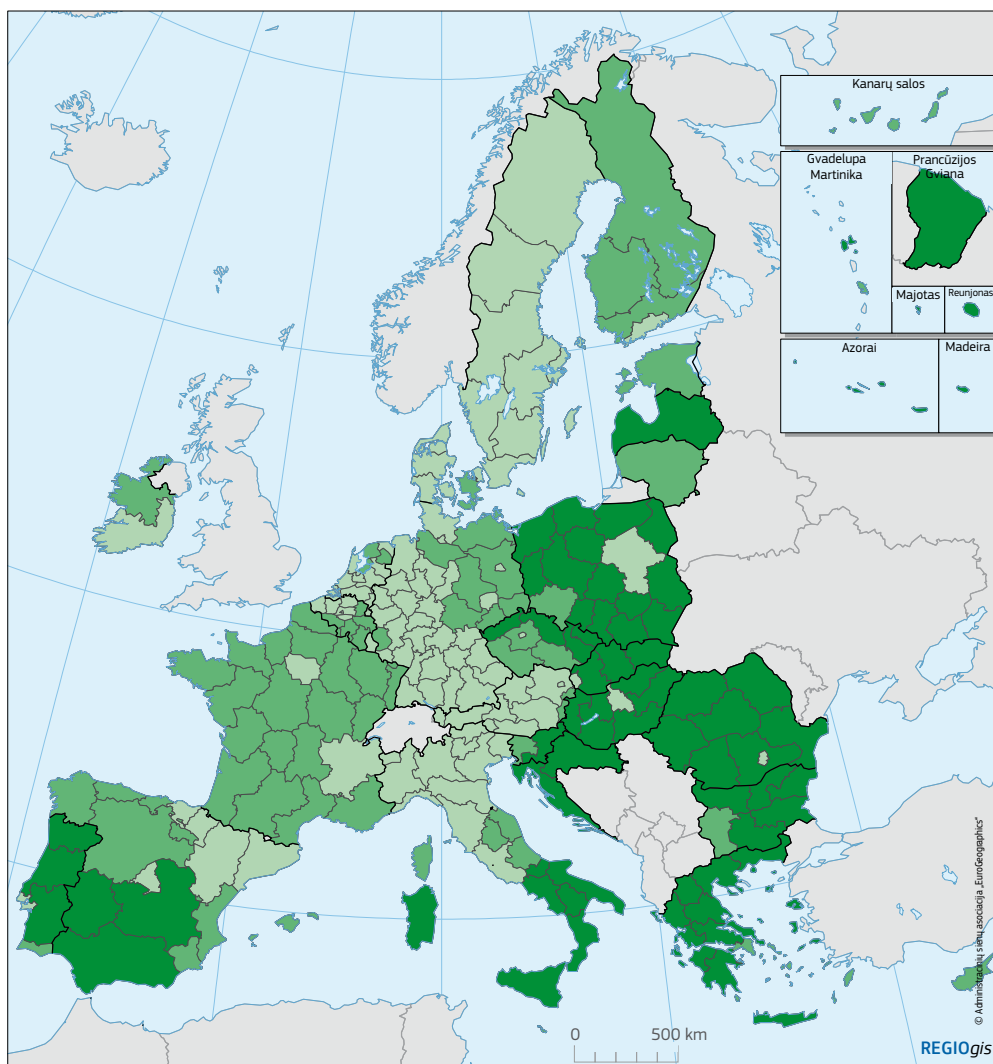
Be to, pagal 2021–2027 m. programą taip pat būtų sukurta **Europos miestų iniciatyva** – nauja priemonė, skirta miestų tarpusavio bendradarbiavimui, inovacijoms ir gebėjimų stiprinimui įgyvendinant visus ES Miestų darbotvarkės prioritetus: be kita ko, susijusius su migrantų integracija, būstu, oro kokybe, skurdu mieste ir energetikos pertvarka.

Visi ES regionai

Europos Komisijos pasiūlyme numatyta, kad 2021–2027 m. laikotarpiu pagal sanglaudos politiką turėtų būti toliau investuojama į visus ES regionus, remiantis ankstesnėmis trimis kategorijomis:

- **MAŽIAU IŠSIVYSTĘ REGIONAI**
BVP vienam gyventojui 2014–2016 m. siekė mažiau nei 75% ES vidurkio
- **PEREINAMOJO LAIKOTARPIO REGIONAI**
BVP vienam gyventojui 2014–2016 m. siekė 75–100% ES vidurkio
- **LABIAU IŠSIVYSTĘ REGIONAI**
BVP vienam gyventojui 2014–2016 m. siekė daugiau nei 100% ES vidurkio

Atokiausias Sen Marteno regionas įtrauktas į NUTS 2 Gvadelupos regioną.

Ir toliau daug dėmesio skiriama mažiau išsivysčiusiems regionams

Remiantis Komisijos pasiūlymu, 75% ERPF ir SF finansavimo ir toliau bus pirmiausia skiriama mažiausiai išsivysčiusiems regionams:

	2021–2027 m.
SANGLAUDOS FONDAS (SF) – BNP VIENAM GYVENTOJUI < 90% ES 27 VIDURKIO	13%
ERPF FINANSAVIMAS MAŽIAU IŠSIVYSČIUSIUOSE REGIONUOSE	62%
ERPF FINANSAVIMAS PEREINAMOJO LAIKOTARPIO REGIONUOSE	14%
ERPF FINANSAVIMAS IŠSIVYSČIUSIUOSE REGIONUOSE	11%
Iš viso	100%
ERPF ir SF dalis mažiau išsivysčiusiems regionams	75%

Bus sumažinta kiekvienai regionų kategorijai taikoma viršutinė programų ES bendro finansavimo riba:

MAŽIAU IŠSIVYSTĘ REGIONAI, ATOKIAUSI REGIONAI, SANGLAUDOS FONDAS, INTERREG	70%
PEREINAMOJO LAIKOTARPIO REGIONAI	55%
LABIAU IŠSIVYSTĘ REGIONAI	40%

Asignavimai pagal valstybes nares

Lėšų paskirstymo metodas EK pasiūlymas vis dar labai grindžiamas BVP vienam gyventojui (jo svarba – **81%**).

Vis dėlto įtraukta naujų kriterijų:

darbo rinka: jaunimo nedarbas, žemas išsilavinimo lygis, demografija (**15%**),

klimato kaita: šiltnamio efektą sukeliančios dujos sektoriuose, kuriems netaikoma ATLPS (**1%**),

migrantai: ES nepriklausančių šalių piliečių grynoji imigracija (**3%**).

Be to, siekdama išvengti pernelyg staigių valstybėms narėms skiriamų asignavimų pokyčių, Komisija į skaičiavimus įtraukė ribines vertes:

- > **24%** apatinę ribą – „apsauginę sąlygą“,
- > **8%** „atvirkštinę apsauginę sąlygą“,
- > **0%** ribą padidinimui valstybėse narėse, kurių BNP viršija 120%.

Valstybė narė	2021–2027 m. asignavimai (mlrd. EUR, 2018 m. kainos)	Pokytis, palyginti su 2014–2020 m. laikotarpiu (%)	Pagalbos intensyvumas (EUR žmogui)	Pokytis, palyginti su 2014–2020 m. laikotarpiu (%)
BG	8,9	8	178	15
RO	27,2	8	196	17
HR	8,8	-6	298	0
LV	4,3	-13	308	0
HU	17,9	-24	260	-22
EL	19,2	8	254	12
PL	64,4	-23	239	-24
LT	5,6	-24	278	-12
EE	2,9	-24	317	-22
PT	21,2	-7	292	-5
SK	11,8	-22	310	-22
CY	0,9	2	147	-5
SI	3,1	-9	213	-11
CZ	17,8	-24	242	-25
ES	34,0	5	105	3
MT	0,6	-24	197	-28
IT	38,6	6	91	5
FR	16,0	-5	34	-9
FI	1,6	5	42	2
BE	2,4	0	31	-5
SE	2,1	0	31	-6
DE	15,7	-21	27	-20
DK	0,6	0	14	-3
AT	1,3	0	21	-4
NL	1,4	0	12	-3
IE	1,1	-13	33	-17
LU	0,1	0	16	-14

Supaprastintos nuostatos viename bendrame taisyklių sąvade

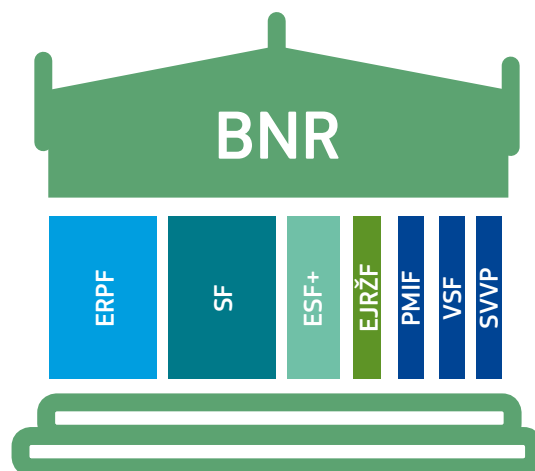
Atskiros įvairių ES fondų taisyklės kartais apsunkindavo programoms vadovaujančių institucijų darbą, o įmones ir verslininkus atgrasydavo nuo prašymų skirti ES finansavimą.

Dabar Komisija siūlo bendrųjų nuostatų reglamentą (BNR) **viename bendrame taisyklių sąvade**, skirtame septyniems ES fondams:

- Europos regioninės plėtros fondui (ERPF),
- Sanglaudos fondui (SF),
- Europos socialiniam fondui+ (ESF+),
- Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF),
- Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondui (PMIF),
- Vidaus saugumo fondui (VSF),
- Sienų valdymo ir vizų priemonei (SVVP).

Į specialius reglamentus bus įtrauktos tam tikros nuostatos, kurių reikia siekiant atsižvelgti į atskirų fondų ypatumus, todėl bus galima atsižvelgti į skirtingą jų pagrindimą, tikslines grupes ir įgyvendinimo metodus.

Šis vienas taisyklių sąvadas turėtų supaprastinti programų vadovams ir paramos gavėjams skirtas procedūras.

Jis taip pat turėtų palengvinti **sąsajas**, pavyzdžiui, tarp ERPF ir ESF+ įgyvendinant integruotus miestų plėtros planus, siekiant atgaivinti skurdžias miestų teritorijas.

PMIF ir sanglaudos politikos fondų lėšomis būtų galima finansuoti vietos lygmens migrantų ir prieglobsčio prašytojų integracijos strategijas: pirmasis fondas daugiausia dėmesio skirtų trumpalaikiams poreikiams atvykus (pavyzdžiui, priėmimui ir sveikatos priežiūrai), o SF lėšomis būtų galima remti ilgalaikę socialinę ir profesinę integraciją.

Be to, pagal pasiūlytas naujas nuostatas taip pat bus galima lengviau kurti sąsajas su kitomis į ES biudžeto priemonių rinkinį įtrauktomis priemonėmis, pavyzdžiui, **bendraja žemės ūkio politika**, inovacijų programa „**Europos Horizontas**“, ES judumo mokymosi tikslais priemone „**Erasmus+**“ ir aplinkos ir klimato politikos programa **LIFE**.

Lankstesnis programavimas

Remiantis Komisijos pasiūlymu, 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimas bus lankstesnis dėl trijų priežasčių:

- ✔ tvirtinant 2021–2027 m. laikotarpio programas, asignavimai prioritetams bus skiriami tik 2021–2024 m. laikotarpiui. Likusių dvejų – 2026 ir 2027 – metų asignavimai bus skiriami atlikus **išsamią laikotarpio vidurio peržiūrą**. Juos skiriant, bus atsižvelgiama į socialinės ir ekonominės padėties pokyčius, įgyvendinant Europos semestrą nustatytus naujus sunkumus ir iki tol pasiektus programų veiklos rezultatus;
- ✔ laikantis tam tikrų apribojimų, išteklius vienoje programoje galima perkelti iš vieno investicijų prioriteto į kitą – tam nereikia oficialaus Komisijos patvirtinimo;
- ✔ pagal specialią naujojo taisyklių sąvado nuostatą ištikus gaivalinei nelaimėi lengviau mobilizuoti ES finansavimą nuo pirmosios dienos.

Sąsaja su Europos semestru

ES investicijų negalima vykdyti neatsižvelgiant į platesnį makroekonominį kontekstą. Komisija siūlo sustiprinti sąsają tarp sanglaudos politikos intervencinių priemonių ir Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro, siekiant sukurti **Europoje augimui ir verslui palankią aplinką**.

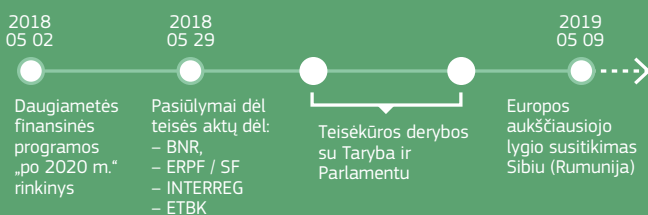
Į Europos semestro konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas 2021–2027 m. laikotarpiu bus atsižvelgiama du kartus:

- ✔ pirmą kartą – kaip į veiksmų planą programuojant fondus ir rengiant sanglaudos politikos programas 2021–2027 m. laikotarpio pradžioje;
- ✔ po to naujausiomis konkrečioms šalims skirtomis rekomendacijomis taip pat bus remiamasi 2024 m. atliekant programų laikotarpio vidurio vertinimą, siekiant pritaikyti programas prie naujų arba nuolatinių sunkumų.

Makroekonominė sąlyga išlaikyta siekiant užtikrinti, kad ES investicijos būtų vykdomos patikimoje fiskalinėje aplinkoje. Valstybei narei nesiėmus veiksmingų arba taisomųjų veiksmų pagal pagrindinius ES ekonomikos valdymo mechanizmus (perviršinio deficito procedūrą, perviršinio disbalanso procedūrą) arba neįgyvendinus pagal paramos stabilumui programą reikalaujamų priemonių, Komisija pateiks Tarybai pasiūlymą visiškai arba iš dalies panaikinti įsipareigojimus arba mokėjimus vienai arba kelioms valstybės narės programoms. Vis dėlto, remdamasi išimtinėmis ekonominėmis aplinkybėmis arba atsižvelgdama į susijusios valstybės narės prašymą, Komisija gali rekomenduoti, kad Taryba panaikintų atšauktų.

TOLESNI VEIKSMAI

Gegužės 2 d. pasiūlymas dėl 2021–2027 m. ES biudžeto ir gegužės 29 d. pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo teisės akto yra pirmieji žingsniai ilgame derybų su Europos Parlamentu ir valstybėmis narėmis procese, po kurio turėtų būti priimtas reglamentas.

Reikiamos sąlygos

Pagal pasiūlytas „reikiamas sąlygas“ toliau laikomasi požiūrio, kuris buvo taikomas pagal 2014–2020 m. finansavimo laikotarpui nustatytas *ex ante* sąlygas. Pasiūlyta 20 sąlygų, t. y. beveik perpus mažiau nei taikoma dabartiniu laikotarpiu.

Jos apima panašias temines sritis kaip ir 2014–2020 m., pavyzdžiui, energijos vartojimo efektyvumą, bet taip pat taikomos **pažangiosios specializacijos strategijoms**, kuriomis vadovaujantis turėtų būti investuojama į mokslinius tyrimus ir inovacijas.

Taip pat nustatytos keturios horizontaliosios būtinos sąlygos, taikomos **viešųjų pirkimų, valstybės pagalbos** srityje, taip pat susijusios su **Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos ir Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos** taikymu.

Su būtinomis sąlygomis susijusios procedūros išliko panašios, bet buvo **supaprastintos**, nes, pavyzdžiui, neįvykdžius sąlygų, neprivaloma pateikti veiksmų plano. Vis dėlto valstybės narės negalės siųsti Komisijai mokėjimo prašymų dėl ES lėšomis finansuojamų projektų, susijusių su neįvykdytomis išankstinėmis sąlygomis. Jas vykdyti būtina visą laikotarpį.

Mažiau biurokratizmo įmonėms

Pasiūlytame reglamente numatyta galimybė taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, todėl įmonėms galima atlyginti nepateiktus kiekvienos sąskaitos faktūros arba atlyginimo lapelio – darbuotojams, draudimui arba pensijų išlaidoms jos gali taikyti fiksuotojo dydžio išlaidas ir įverčius. Joms taip pat gali būti atlyginama remiantis pasiektais rezultatais. Dėl viso to labai sumažės administracinių išlaidų ir, žinoma, popierizmo.

Nustatytas proporcingesnis auditas ir kontrolė: mažiau rizikingoms ES finansavimo programoms Komisija siūlo taikyti mažiau griežtą kontrolės sistemą, grindžiamą gerai veikiančiomis nacionalinėmis procedūromis. Išplėsta vieno audito principo taikymo sritis, todėl reikės mažiau su mažomis įmonėmis susijusios kontrolės. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://europa.eu/ltV86kd>

Sanglaudos politika – būsimų ES lūkesčių ir užmojų finansavimas

Panorama paprašė kai kurių regioninių subjektų pasidalyti mintimis apie būsimą sanglaudos politiką po 2020 m. ir nuomonėmis apie tai, kaip neseniai pateikti pasiūlymai šią politiką galėtų sustiprinti būsimu finansavimo laikotarpiu.

Parama miestams kaip tarpininkams ir inovacijų centrams

Aš, kaip Stokholmo merė, matau, kad ES lėšomis finansuojami projektai dažnai yra pastebimiausia piliečių ir ES sąsaja. ESF ir ERPF fondai taip pat priartino investavimo sprendimus prie piliečių ir taip padėjo miestams ir regionams visoje Europoje spręsti neatidėliotinas problemas ir pasinaudoti neišnaudotomis galimybėmis vietoje. Tai tik viena priežastis, kodėl apgailestauju dėl pasiūlyto sanglaudos politikos lėšų sumažinimo, palyginti su visu biudžetu.

Karin Wanngård,
Stokholmo merė

Vis dėlto tikiuosi, kad naujasis ESF+ galės užtikrinti lankstesnį požiūrį į socialinę sanglaudą ir padės miestams atsižvelgti į nenumatytus poreikius ir sunkumus. Norint sukurti darnią ir klestinčią visuomenę, reikia derinti įtraukties į darbo rinką ir socialinės įtraukties veiksmus, todėl džiaugiuosi, kad Komisijos pasiūlymuose atsižvelgiama į šias realijas.

Taip pat sveikinu pastovų ir nuolat didinamą finansavimą moksliniams tyrimams ir inovacijoms tiek pagal programą „Europos Horizontas“, tiek ERPF lėšomis. Kaip vieno iš novatoriškiausių Europos miestų merė žinau, kad moksliniams tyrimams ir inovacijoms skiriamas ES finansavimas gali suteikti daug pridėtinės vertės tokiems miestams kaip Stokholmas. Investicijos miestuose taip pat paprastai daro didelį teigiamą netiesioginį poveikį aplinkiniams regionams ir kitoms Europos vietovėms.

Miestai yra tarpininkai ir centrai, į kuriuos susibūrusios akademinės bendruomenės, privačiosios įmonės, viešojo administravimo institucijos ir pilietinė visuomenė kuria novatoriškų metodų, produktų ir paslaugų tyrimų vietas. Norint išnaudoti visą miestų, kaip inovacijų varomosios jėgos, potencialą, mums reikia tokių finansavimo programų, kuriomis daug dėmesio būtų skiriama visuomenės problemų sprendimui ir į kurias būtų įtrauktas aiškus miestų aspektas. Laukiu tolesnio dialogo apie miestų vaidmenį įgyvendinant ES biudžetą.

<https://www.visitstockholm.com/>

Reformuota ir modernizuota sanglaudos politika po 2020 m.

Iskra Mihaylova,
EP regioninės plėtros komiteto
pirmininkė

Pridėtinė sanglaudos politikos vertė pirmiausiai yra susijusi su gebėjimu ją vykdančioms atsižvelgti į nacionalinius vystymosi poreikius, įvairių regionų ir teritorijų poreikius bei ypatumus ir užtikrinti piliečiams artimesnę Sąjungą. Sanglaudos politika yra Europos strateginių investicijų politika, kuria padedama įgyvendinti ir papildyti pagrindinę ES politiką, pavyzdžiui, švietimo, užimtumo, energetikos, aplinkos, bendrosios rinkos, mokslinių tyrimų, inovacijų ir kitose srityse.

Norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad gegužės 29 d. pateiktu Komisijos pasiūlymu dėl modernizuotos ir reformuotos sanglaudos politikos pirmiausia siekiama didinti politinį dėmesį ir sutelkimą į penkis teminius tikslus. Jie atitinka svarbius ES politikos prioritetus užtikrinti pažangią

Europą, žaliąją ir žiedinę ekonomiką, skaitmenines technologijas, geresnį susisiekimą, paramą socialinei Europai ir investavimą arčiau piliečių.

Įvedus naujus regionų kategorijos nustatymo kriterijus, kurie apima ne tik bendrąjį vidaus produktą, galima lengviau atsižvelgti į konkretaus regiono ypatumus vietoje, pavyzdžiui, į jaunimo nedarbą, žemą išsilavinimo lygį, klimato kaitą ir migrantų priėmimą bei integraciją.

Pasiūlytas bendras taisyklių sąvadas sudaro sąlygas kurti veiksmingesnes sąsajas su kitais Bendrijos fondais, taip pat su fondu „InvestEU“ ir finansinėmis priemonėmis. Tai dera su Europos Parlamento priimtomis rezoliucijomis dėl ES sanglaudos politikos po 2020 m. pagrindinių elementų ir 7-ąja sanglaudos ataskaita.

Tai, kad įtrauktas Tarpvalstybinio mechanizmo reglamentas, taip pat dera su EP rezoliucija dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo (INTERREG), kuria Komisija buvo raginama sukurti teisinę pasienio regionų patiriamų kliūčių šalinimo priemonę.

Sustiprinus sanglaudos finansavimo ir ES vertybių bei ekonominio valdymo sąsajas, pagerės investavimo aplinka, kurioje bus galima veiksmingai įgyvendinti ES fondus.

2018 m. gegužės mėn. priimtoje rezoliucijoje dėl kitos daugiametės finansinės programos Europos Parlamentas patvirtino savo poziciją dėl to, kad reikia tinkamo finansavimo pagrindinėms ES politikos sritims, kad būtų galima veiksmingai vykdyti atitinkamas jų užduotis ir tikslus, ir kad reikia išlaikyti bent tokio lygio sanglaudos politikos finansavimą, koks buvo 2014–2020 m. biudžete.

Europos Parlamentas

<http://www.europarl.europa.eu/portal/lt>

Europos projekto ir darbotvarkės atnaujinimas

Aš, kaip Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (EESRK) pirmininkas, labai atidžiai seku diskusijas, kurias sukėlė Komisijos pasiūlymai dėl kitos daugiametės finansinės programos (DFP) dokumentų rinkinio ir išlaidų programoms taikytinų pasiūlymų dėl konkrečioms sektoriams skirtų teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų.

Priežastis labai paprasta: esu visiškai įsitikinęs tuo, kad Europos projektą ir darbotvarkę reikia atnaujinti. Nepaisant kai kurių nesklaidumų, pirmasis Europos Sąjungos gyvavimo šešiasdešimtmetis buvo kaip niekad sėkmingas, atnešė taiką, gerovę ir solidarumą.

Todėl, jei norime – o tai EESRK yra įsipareigojęs – užtikrinti, kad ES galėtų priimti XXI a. iššūkius, turime pasirūpinti tuo, kad finansinės priemonės atitiktų ES užmojus.

Gegužės 2 d. pareiškiau, kad Komisija yra teisi didindama finansavimą tokiose naujosiose politikos srityse, kaip migracija, gynyba ir klimato kaita, taip pat skirdama daugiau finansinių išteklių moksliniams tyrimams, investicijoms ir kultūrai.

Visi žinome, kad Komisijai tenka spręsti klausimą dėl Jungtinės Karalystės, kuri šiuo metu yra viena iš gryojo įnašo į biudžetą mokėtojų, pasitraukimo. Todėl aš, kaip ir kitos institucijos, raginau dabartinę viršutinę ES išlaidų ribą padidinti nuo 1% iki 1,3%, o ne, kaip siūlė Komisija, iki 1,13% bendrųjų nacionalinių pajamų.

Vis dėlto būčiau tikėjęsis ir laukęs platesnio užmojo daugiametėje finansinėje programoje ir daug stipresnių sąsajų su darbotvarka iki 2030 m. ir darnaus vystymosi tikslais.

Taip pat vis dar abejoju dėl Komisijos siūlomo sanglaudos politikos (ir bendros žemės ūkio politikos) finansavimo sumažinimo.

Luc Jahier,

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas

Krizės metu įsitikinta tuo, kad sanglaudos politika yra veiksminga pagalba pažeidžiamiausiems Europos gyventojams. Be to, valstybėse narėse per ją dažnai atspindi Europa. Todėl, ir ypač po to, kai 2017 m. lapkričio mėn. buvo paskelbtas Europos socialinių teisių ramstis, norime būti tikri, kad tikrai turėsime tinkamų socialinei sanglaudai skirtų išlaidų.

Stebėdamas, kaip valstybės narės ir Europos Parlamentas toliau spręs šį klausimą, EESRK rugsėjo mėn. priims nuomonę dėl DFP ir kelias nuomones, susijusias pasiūlymais dėl konkrečioms sektoriams skirtų teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

<https://www.eesc.europa.eu/lt>

Reikia naujo ir dinamiško tvirtos sanglaudos politikos naratyvo

Manęs, kaip Europos regionų komiteto pirmininko, dažnai klausia, ar naujausius Europos Komisijos pasiūlymus dėl sanglaudos politikos ateities vertinu kaip pusiau pilną ar kaip pusiau tuščią stiklinę.

Stiklinę galbūt būtų galima laikyti pusiau pilna, jei atsižvelgsime į įtikinamas Komisijos pastangas supaprastinti taisykles, suteikti daugiau lankstumo ir sustiprinti vietas sprendimus. Iš tikrųjų gerai, kad sanglaudos politika ir toliau pirmiausia bus įgyvendinama regionų lygmeniu ir bus skirta visiems Europos regionams. Taip pat teigiama yra tai, kad, nepaisant praėjusiais metais girdėtų priešiško balsų iš Komisijos, ši politika išliks pagrindinė ES investavimo politika.

Vis dėlto taip pat turiu sutikti su tais, kurie yra mažiau optimistiški ir nurodo bendrajį sanglaudos politikos finansavimo sumažinimą 10% bei mažesnę dėmesį partnerystėms, nors Komisija paskutinę minutę į reglamentą vėl įtraukė daugiapakopio valdymo principą. Be to, tikrai negaliu sutikti su pasiūlymais Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo finansavimą sumažinti daugiau kaip 12% ir atsisakyti programos INTERREG EUROPE. INTERREG yra skiriamasis ES regioninės politikos ženklas ir Europos sėkmės istorija, kurios negalima sunaikinti.

Didžiausią susirūpinimą man kelia sumažėjusi sanglauda tarp įvairių struktūrinių fondų. Kaimo plėtros priemonė nebeįtraukta į Bendrųjų nuostatų reglamentą, o Europos socialinis fondas, atrodo, yra skirtas labiau su Europos semestru suderinti ateičiai. Sanglaudos politika šiek tiek prarado savo dvasią tuo metu, kai tūkstančiai piliečių, su kuriais konsulta-

Karl-Heinz Lambertz,
Europos regionų komiteto
pirmininkas

vomės per pastaruosius 12 mėnesių, reikalauja daugiau bendrumo ir solidarumo. Todėl ateinančiais mėnesiais ir metais labai svarbu rasti naują ir dinamišką tvirtos būsimos Europos sanglaudos politikos naratyvą.

Štai kodėl iniciatyvos „#CohesionAlliance“ – kurią sukūrė Europos regionų komitetas kartu su pagrindinėmis Europos regionų ir miestų asociacijomis – dalyviai toliau reikalaus tvirtos sanglaudos politikos stiprioje Europos Sąjungoje. Per derybas dėl ES biudžeto toliau argumentuosime, kad sanglaudos politika yra galingiausias ginklas kovojant su populizmu, skatinant Europos integraciją ir kuriant tokią Europą, kuri būtų matoma ir jaučiama visų piliečių gyvenime.

Europos regionų
komitetas

<https://cor.europa.eu/lt/Pages/default.aspx>

Sąsajų kūrimas ir geresnis visuomenės problemų sprendimas

Europos regionų asamblėja (AER) palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl visiems skirtos sanglaudos politikos. Į ją įtraukti labai reikalingi supaprastinimai ir lankstesnė sistema. Vis dėlto ES sanglaudos biudžetas daug mažesnis, nei tikėjomės.

Pasiūlytas sanglaudos politikos finansavimo mažinimas rodo nepakankamą ryžtą sustiprinti biudžetą taip, kad juo naudojantis būtų galima veiksmingai užtikrinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą visoje ES. Tai politika, pagal kurią buvo vystomi visi Europos regionai. Siekis centralizuoti sanglaudos politiką ir naudoti ją struktūrinėms reformoms be regionų įsitraukimo kelia susirūpinimą. Šios politikos sėkmę lemia jos artumas vietos ir regioniniams lygmenims ir Europos piliečiams.

Magnus Berntsson,
Europos regionų asamblėjos
pirmininkas

Be to, neramina tai, kad Europos socialinį fondą siūloma padaryti atskiru fondu, nes iš to matyti, kad išskiriami regioninis ir socialinis fondai. Tokie sprendimai gali sumažinti Sąjungos gebėjimą ateityje užtikrinti tvarius, įtraukius ir pažangius augimo rezultatus.

Mano gimtajame Vestra Jotalando regione (Švedija) bendrai raginama suvienyti regioninį ir socialinį fondus siekiant kurti sąsajas ir veiksmingai spręsti visuomenės problemas. Tikiuosi, kad naujuosiuose teisės aktuose bus atsižvelgiama į šiuos sėkmingus metodus. Regionai ir toliau turi atlikti pagrindinį vaidmenį valdant ir įgyvendinant šį fondą.

AER, kaip Sanglaudos aljanso narė, ryžtingai sieks užtikrinti, kad sanglaudos politika išliktų tikra regioninė politika, grindžiama daugiapakopio valdymo ir subsidiarumo principais. Ši politika yra viena veiksmingiausių mūsų priemonių gerinti Europos piliečių gyvenimo kokybę ir kartu kurti Europos pridėtinę vertę. AER mano, kad Europos ateičiai būtina stipri atnaujinta visiems regionams skirta sanglaudos politika.

<https://aer.eu/>

Geresnė Europos ir jos piliečių partnerystė

Nagrinėdami naujus Komisijos pasiūlymus ir stengdamiesi suprasti, kaip sanglaudos politika galėtų atrodyti po 2020 m., nepamirškime to, kad Europai labai svarbu pasiekti tokių rezultatų, kokių laukia žmonės. Per kitą finansavimo laikotarpį Komisija aiškiai siūlo daug dėmesio skirti piliečiams artimesnei Europai. Mintis gera, bet kyla klausimas, kaip ją įgyvendinti?

75% ES gyventojų gyvena miestų teritorijose, kur Europai tenka spręsti įvairius su tvaria, įtraukia ir pažangia plėtra susijusius sunkumus. Kito struktūrinių fondų etapo sėkmė priklausys nuo to, kaip bus siekiama įveikti šiuos sunkumus miestuose. Kad galėtume pasiekti veiksmingų rezultatų, bus labai svarbu užtikrinti, kad prie derybų dėl programų prioritetų stalo sėstų ir miestai, o politikos priemonėmis būtų padedama taikyti bendrus metodus vietos lygmeniu.

Naujuose pasiūlymuose daug dėmesio skiriama partnerystės principui. Vis dėlto norėtume būti tikri, kad principas taps praktika. Jei nustatant prioritetus visapusiškai dalyvaus arčiausiai piliečių esantis valdymo lygmuo – miestai –, programomis bus galima geriau atsižvelgti į realius vietos poreikius, kuriems remti šios programos yra skirtos.

Miestuose sunkumai kyla ne politikos sektoriuose – jie yra sudėtingi ir dažnai susiję su konkrečiomis vietomis. Mus labai neramina naujieji pasiūlymai, kuriais atskiriamas socialiniai įtraukčiai, užimtumui ir gebėjimams skirtas finansavimas. Taip mažinamos miestų galimybės įgyvendinti bendrus sprendimus vietos lygmeniu. Sanglaudos politika po 2020 m. turi ne silpninti, bet stiprinti galimybes derinti ERPF ir ESF+ paramą pagal miestų strategijas.

Anna Lisa Boni,
EURO CITIES generalinė sekretorė

Sanglaudos politika yra aiškus Europos solidarumo ir vienybės simbolis. Tai klėjai, galintys suvienyti Europą ir suteikti išskirtinę galimybę pakeisti piliečių gyvenimą. Jei sudarysime tinkamas sąlygas miestams visapusiškai įsitraukti ir suteiksime tokią politinę priemonę, kuri bus veiksminga vietos lygmeniu, galėsime išleisti Europą į kelią stipresnės ateities link.

http://www.eurocities.eu/eurocities/about_us/staff

Inašas į tvarų teritorijų vystymąsi

Europos Komisijos pasiūlymas yra žingsnis tinkama kryptimi, tačiau juo neužtikrinamas tikrai integruotas visų susijusių fondų požiūris.

Stefano Bonacini,
Emilijos-Romanijos regiono prezidentas
ir Europos savivaldybių ir regionų
tarybos pirmininkas

Emilijos-Romanijos regionas palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą dėl naujos regioninės plėtros ir sanglaudos politikos po 2020 m. ir pripažįsta, kad jame atsižvelgta į daugelį svarbių mūsų pareiškime dėl pozicijos aspektų. Kai kuriuos aspektus Europos Parlamentas ir centrinės vyriausybės dar turės aptarti per artimiausius derybų mėnesius.

Džiaugiamės tuo, kad gauti finansavimą ir toliau galės visi – mažiau išsivystę, pereinamojo laikotarpio ir labiau išsivystę – regionai, ir kad vienas iš penkių Komisijos nustatytų tikslų yra „piliečiams artimesnė Europa skatinant tvarią ir integruotą miestų, kaimų ir pakrančių rajonų plėtrą ir vietos iniciatyvas“. Vis dėlto Europos savivaldybių ir regionų taryba (CEMR) mano, kad prisidėti prie tvarios visų teritorijų plėtros atsižvelgiant į jų ypatumus ir konkrečius poreikius būtina pagal visus politikos tikslus.

CEMR taip pat palankiai vertina tai, kad daugiau dėmesio skiriama tvariai miestų plėtrai, nes dabar bendruomenės inicijuo-

tai vietos plėtrai bei integruotoms teritorinėms investicijoms numatyta skirti 6% finansavimo, taip pat įtraukiami maži ir vidutinio dydžio miestai bei miesteliai.

Vis dėlto apgailestaujame dėl to, kad nei Bendrųjų nuostatų reglamente, nei ERPF reglamente nėra esminių nuorodų į darnaus vystymosi tikslus. CEMR skatino taikyti darnaus vystymosi tikslus kaip visa apimančią būsimos sanglaudos politikos strategiją. Taip pat apgailestaujame dėl to, kad nebus vieno visiems fondams skirto taisyklių sąvado – bus parengtos tik suderintos gairės, bet praktiškai jos neturės tokio pat poveikio kaip integruotos bendros ERPF, ESF ir EŽŪFKP taisyklės.

Pripažįstame, kad rengdama šį pasiūlymą Europos Komisija turėjo atsižvelgti į besikertančius poreikius ir išgyveno sunkų laikotarpį, per kurį imta rimtai abejoti sanglaudos politika ir jos biudžetu. Mes sieksime užtikrinti, kad naujieji 2021–2027 m. pasiūlymai būtų veiksmingi vietos ir regioniniu lygmenimis.

<http://www.ccre.org/en>

Pagrindinių sanglaudos politikos principų apsauga

Europos Komisijos pasiūlyme dėl ES biudžeto po 2020 m. numatyti keli teigiami veiksmai, tačiau jame nėra iki galo atsižvelgiama į ilgalaikį užmojų, kurio reikia kuriant Europos ateitį.

Pasiūlymas nustatyti naujus nuosavus išteklius yra sveikintinas žingsnis, o pasiūlytas biudžetas, nepaisant po „Brexit`o“ atsirasiančios finansinės spragos, yra beveik tokio pat dydžio kaip dabartinis.

Vis dėlto biudžete neatsižvelgiama į didesnę skaičių prioritetų, kuriuos reikia įgyvendinti Europos lygmeniu. Vietoj to finansavimas perskirstytas ir dabar tradicinei politikai, pavyzdžiui, sanglaudos politikai, jo numatyta skirti mažiau, o tokiems naujiems prioritetams kaip migracija ir saugumas – daugiau.

Eleni Marianou,
Periferinių jūrų regionų konferencijos
generalinė sekretorė

Kad biudžete būtų atsižvelgiama į piliečių poreikius, įgyvendinant reformas daugiausia dėmesio reikėtų skirti pasidalijamojo valdymo programoms, pavyzdžiui, tokioms, kurios patenka į sanglaudos politikos sritį.

Kalbant apie gegužės 29 d. pasiūlymą dėl sanglaudos politikos pažymėtina, kad Komisijos Regioninės ir miestų politikos

generalinis direktoratas parengė subalansuotą dokumentų rinkinį, apimantį visus Europos regionus, ir taip patvirtino, kad sanglaudos politika tebėra vienintelė Europos politika, kuria galima mažinti didėjančią ES regionų nelygybę.

Vis dėlto susirūpinimą kelia tai, kad sanglaudos politikos finansavimas realiaja išraiška mažinamas 10%; sanglaudos politika, ypač Europos socialinis fondas (ESF), labiau susiejama su Europos semestru; 12% sumažinamas INTERREG biudžetas bei panaikinamos tarpvalstybinės jūrų srities programos, o nustatant galimybę perkelti lėšas, susilpninamas pasidalijamojo valdymo metodas.

Dabar Europos Parlamentas ir Taryba turi apsaugoti ir sustiprinti pagrindinius sanglaudos politikos principus. Periferinių jūrų regionų konferencija stengsis padėti kurti pagrindą tokiai politikai, kuria būtų galima didinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą visuose regionuose.

**CPMR
CRPM**

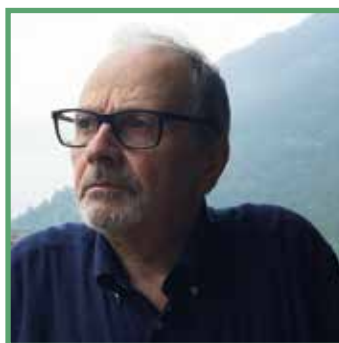
<https://cpmr.org/>

Ką saugome: tuos, kuriems gresia skurdas, ar savo gynybos ir saugumo pramonę?

Per pastarąsias savaites sulaukėme daugybės Komisijos pasiūlymų dėl kitos daugiametės finansinės programos. Niekada neturėtume pamiršti to, kad ES biudžeto nustatymas iš esmės yra politinis procesas, turintis ilgalaikių padarinių 118 mln. europiečių, kuriems gresia skurdas.

Leo Williams,
Europos kovos su skurdu tinklo direktorius

Vito Telesca,
Europos kovos su skurdu tinklo vykdomojo komiteto narė

Komisija pasiūlė „biudžetą, kuris apsaugo ir suteikia galių“. Tačiau ką jis apsaugo ir kam jis suteikia galių? Mes tvirtiname, kad sanglaudos fondus sumažinus 7% ir 22 kartais padidinus gynybos biudžetą bei labai padidinus sienų valdymo biudžetą, iš kurio turėtų būti finansuojama 10 000 sienos apsaugos pareigūnų, šiuo

biudžetu apsaugoma ir įgalinama mūsų saugumo, pasienio ir gynybos pramonė, o ne beveik 25% europiečių, kuriems gresia skurdas.

Tai nėra ta politinė žinia, kurią turėtume siųsti savo piliečiams, skurdą patiriantiems žmonėms. Skurdo naikinimas ir socialinė įtaka yra viešosios gėrybės ir daugiametėje finansinėje programoje tai būtina pripažinti. Skirti pakankamą finansavimą socialinei politikai, socialinei apsaugai ir viešosioms paslaugoms gyvybiškai svarbu įgyvendinant socialinių teisių ramstį ir darnaus vystymosi tikslus, kad būtų galima kovoti su nelygybe, skurdu ir socialine atskirtimi – todėl 30% pasiūlyto ESF+ fondo būtina skirti šiai kovai.

Mažinti sanglaudos fondus nepriimtina – teiginiais, kad nėra alternatyvų, turime priešintis nurodydami alternatyvias politines galimybes. Socialinės investicijos niekada neturėtų būti laikomos išlaidavimu – jos naudingos visiems europiečiams ir būtinos kovojant su skurdu ir socialine atskirtimi.

Kuo anksčiau investuosime į šią kovą, tuo mažiau lėšų reikės skurdo ir socialinės atskirties padariniams šalinti. Taryba ir Parlamentas turi ryžtis priimti šį iššūkį ir užtikrinti tokį biudžetą, kuriame pirmenybė būtų teikiama ne gynybai, bet žmonėms – nė cento mažiau socialiniams reikalams, nė cento mažiau sanglaudos politikai.

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK

<https://www.eapn.eu/>

Raginas kurti socialiai tvaresnę Europą

„Social Platform“ kitą daugia-
metę finansinę programą
(DFP) vertina kaip galimybę
nustatyti naują ES biudžeto balansą,
daugiau dėmesio skiriant į žmones
nukreiptai politikai. Investuoti į socialinę
sanglaudą ir įtraukia politiką būtina sie-
kiant užtikrinti atsparesnę ekonomiką,
saugesnę visuomenę ir didesnę konver-
genciją visoje Sąjungoje.

Jana Hainsworth,
„Social Platform“ pirmininkė

Siekiant šio tikslo, labai svarbu naudotis pagrindine ES investicine priemone – sanglaudos politika, kuria ryžtingai skatinama įgyvendinti socialinius tikslus. Todėl mes labai džiaugiamės matydami, kad Komisijos pasiūlymai dėl konkrečių sektoriams skirto biudžeto yra vertingas įnašas į socialiai atsakingesnę Europą.

Šiuo atžvilgiu itin svarbus bus Europos socialinis fondas (ESF+). Pasiūlyme nustatyti aiškūs investavimo tikslai padėti įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį, laikantis pagrindinių jo principų, pagal kuriuos skatinamas kokybiškas užimtumas, švietimas ir socialinė įtrauktis. Juos papildo palanki reguliavimo sistema, kurioje ryžtingai skatinama tvari plėtra imantis vietos iniciatyvų – tai džiugus postūmis socialiniu, aplinkos ir ekonomikos požiūriais tvaresnės Europos link.

Norint įgyvendinti šiuos tikslus ir Europos socialinių teisių ramstį, reikės tvirtų ir lygiateisių partnerystių tarp viešųjų institucijų, socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės. Kartu su savo nariais, kurie atstovauja 49 pagrindinėms pilietinės visuomenės organizacijoms, dirbančioms socialiniame sektoriuje visoje ES, mes atidžiai seksime institucijų derybas dėl DFP ir pasisakysime už plataus užmojo sanglaudos politiką, kuria būtų galima užtikrinti socialinę pažangą visiems.

socialplatform

<http://www.socialplatform.org/>

Europos fondai visiems – investicijos į žmones

Sanglaudos politika, be abejo, yra labai svarbi kuriant visiems skirtą Europą. Metams bėgant sanglaudos politika ir fondai labai prisidėjo prie neįgalių žmonių įtraukties, net atokiausiuose Europos regionuose.

Vis dėlto pasiūlymas dėl laikotarpio po 2020 m. man kelia nerimą. Dėl pasiūlyto biudžeto sumažinimo nukentės nepalankiausioje padėtyje esantys Europos gyventojai, ypač regionuose, kuriuose jie yra pažeidžiamiausi. Didėjančio priešiško Europai laikais šis sumažintas biudžetas ugnį gali dar labiau pakurstyti. Be to, gali atsirasti dvi Europos: žmonės, kuriems sekasi puikiai, ir socialiai atskirtieji, kurie bus dar labiau atitolinti nuo Europos projekto.

Yannis Vardakastanis,
Europos neįgaliųjų forumo
pirmininkas

Vis dėlto pripažįstame Komisijos pastangas supaprastinti fondus. Tikimės, kad juos supaprastintus daugiau neįgaliųjų galės pasinaudoti finansavimu ir iš tikrųjų pajus teigiamą skirtumą kasdieniame savo gyvenime. Kad tai taptų tikrove, reglamentuose labai svarbu užtikrinti prasmingą pilietinės visuomenės organizacijų įtraukimą nuo pat proceso pradžios. Nuostatą dėl partnerystės būtina išlaikyti ir apginti per derybas. Tai

patikimiausias – ir vienintelis būdas – užtikrinti, kad fondai pasiektų nepalančiausioje padėtyje esančius žmones.

Taip pat džiaugiuosi matydamas, kad Komisija išlaikė *ex ante* sąlygas ir nuorodas į socialinių teisių ramstį, Europos socialinę chartiją ir, žinoma, JT neįgaliųjų teisių konvenciją (NTK).

Šiomet NTK pagaliau buvo visuotinai ratifikuota Europos Sąjungoje ir jos valstybėse narėse. Tačiau dešimtmetį taikant griežtą taupymo politiką buvo nepakankamai investuota į įtrauktį ir skurdo mažinimą. Apskaičiuota, kad daugiau kaip milijonas europiečių gyvena įstajigose. Tai privalome pakeisti.

Taip pat labai neramina tai, kad nėra nuorodų į prieinamumą, kurios buvo įtrauktos į paskutinius reglamentus. Ne vienerius metus Komisijos ir neįgaliųjų judėjimo dėtos pastangos ir padaryta pažanga gali nueiti veltui. Prieinamumas yra labai svarbus mūsų dalyvavimui visuomenės gyvenime. Tikiuosi, kad Europos politikos formuotojai įsiklausys į mūsų prašymą ir prieinamumą įtrauks į horizontalųjį principą, kuriuo skatinama lygybė ir nediskriminavimas, ir į visą reglamentą.

Noriu tokios Europos, kuri mane įtrauktų. Kad ji tokia taptų, mums reikia stiprios sanglaudos politikos.

<http://www.edf-feph.org/>

Dėmesys ilgalaikiam augimui ir konkurencingumui

Markus J. Beyrer,
„Business Europe“ generalinis direktorius

Įmonės mano, kad ES biudžetas po 2020 m. turėtų atspindėti jos būsimus prioritetus ir pirmiausia būtų skiriamas pastangoms, kuriomis didinamas mūsų konkurencingumas, ypač tose srityse, kuriose ES gali pasiekti konkrečios naudos ir padėti pramonei pasirengti tokioms visuotinėms tendencijoms kaip skaitmeninimas arba energetikos pertvarka.

Norėtume į reformas orientuoto biudžeto, kuriuo būtų remiamas socialinių partnerių dalyvavimas įgyvendinant darbo rinkos reformas, pirmiausia naudojantis pagerintu Europos socialiniu fondu. Be to, ES turėtų siekti sėkmingesnės sanglaudos politikos, paversdama ją neatsiejama Europos investavimo strategijos dalimi ir nustatydamą tinkamą finansinę sistemą, kurioje būtų remiama darni Europa.

Džiaugiamės tuo, kad Komisijos pasiūlymas aiškiai atspindi naujus prioritetus migracijos, saugumo ir gynybos srityse, kuriose imantis veiksmų ES mastu galima padidinti išlaidų efektyvumą ir pasiekti geresnių rezultatų. Palankiai vertiname tai, kad neseniai pateiktame pasiūlyme dėl DFP daugiau dėmesio skiriama į ateitį orientuotoms investicijoms, tačiau reikia platesnio užmojo skatinti

ilgalaikį augimą ir konkurencingumą Europos Sąjungoje. Primitytinai raginame visus politikos sprendimų priėmėjus per artėjančias derybas kaip prioritetą nustatyti didesnę ES dėmesį konkurencingumui, ypač mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse, ir šiuo dėmesiu remtis.

Labai svarbu, kad visos šalys iki 2019 m. gegužės mėn. vykiančių Europos Parlamento rinkimų stengtųsi skubiai pasiekti susitarimą dėl DFP po 2020 m. Negalime sau leisti vėluoti su galingomis investavimo iniciatyvomis tokiais laikais, kai JAV toliau vykdo plataus masto mokesčių reformą, o Kinija įgyvendina „Diržo ir kelio“ iniciatyvą.

<https://www.business europe.eu/>

Sanglaudos politika po 2020 m. Kiekvienas kažką gaus, bet kokia kaina?

Neseniai pateiktuose Komisijos pasiūlymuose dėl daugiamečių finansinės programos sanglaudos politikai po 2020 m. numatyta skirti maždaug 7% mažesnę finansavimą. Pradedėjus deryboms jis galėtų dar sumažėti. Kita vertus, siekiama platesnio politikos užmojo: stipresnių sąsajų su Europos semestru ir sąlygomis, daugiau dėmesio struktūrinių reformų įgyvendinimui bei ekonominės ir pinigų sąjungos atsparumo didinimui. Kartu atsižvelgta į prašymus dėl įgyvendinimo supaprastinimo ir lankstumo. Siekiant pusiausvyros buvo parengtas toks aktas, kuriame kažkas pasiūlyta kiekvienam, bet ne už dyką:

Alison Hunter,
EPC vyresnioji patarėja regioninės politikos, regionų inovacijų ir pramonės augimo klausimais

- ✔ atnaujinamas dėmesys atsiliekančioms, kaimo ir tarpvalstybinėms regionams, bet kartu toliau laikomasi teritorijų atžvilgiu aklo požūrio, kuriuo sudaromos palankesnės sąlygos aglomeracijos poveikiui;
- ✔ įsipareigojama siekti ekonominės konvergencijos, bet fondai susiejami su teisinės valstybės principų laikymosi sąlyga.

Ar šie kompromisai pakenks politikos moralei? Stipresnė politinė lyderystė galėtų labai pagerinti ateinančiais mėnesiais vykiančių diskusijų – ES, valstybių narių ir vietos lygmenimis – toną. Tai pat reikės, kad visi sanglaudos politikos bendruomenės partneriai pripažintų, kas yra įmanoma, plačiau įvertindami tai, kad naudojantis mažesniu DFP biudžetu reikės įgyvendinti daugiau prioritetų.

Robin Huguenot-Noël,
EPC politikos analitikas programos „Tvari gerovė Europoje“ klausimais

guoti ES projekto vertę ir tikslinę paramą didesniai regionų ir (arba) vietos atsparumui) grieš antruoju smuiku. Tai būtų atskiras tikslas visiems partneriams.

Įgyvendinant ES sanglaudos politiką reikia dar daug padaryti (sprendžiant socialinius, ekonominius ir teritorinius klausimus). Pridėtinė šios politikos vertė geriau pasimatyti pripažinus kompromisus.

<http://www.epc.eu/>

- ✔ laikomasi nesikišimo ir proporcingo valdymo metodo, bet siūlomas didesnis (pavyzdžiui, socialinės politikos) centralizavimas;
- ✔ nuolat reikalaujama geresnių ekonomikos ir inovacijų veiklos rezultatų, bet neremiama ES augimo strategija;
- ✔ suteikiama daugiau su išlaidomis susijusio lankstumo, bet numatoma griežtesnė priežiūra pagal Europos semestrą;

Valstybėms narėms turėtų būti svarbu ne tik skelbti su biudžetu susijusią pergalę savo teritorijoje. Regionai taip pat turėtų derinti atnaujintą aprėptį, siekdami parengti prie konkrečių poreikių pritaikytus sprendimus, ir priimti daugiau atsakomybės už politikos veiklos rezultatus. Labai tikėtina, kad artimiausiais mėnesiais sanglaudos politika šioje politinėje darbotvarkėje (siekiant propa-

Reikia ryžtingesnio atsako kovojant su klimato kaita

Beveik tris dešimtmečius per sanglaudos politiką įvairiuose ES regionuose reiškėsi ekonominis, socialinis ir teritorinis solidarumas. Taip pat skatinta kovoti su klimato kaita ir pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio energijos sistemos užtikrinant viešąsias investicijas tokiuose sektoriuose kaip transportas, energetika ir statyba, kuriuose išmetama daug Europos šiltnamio efektą sukeliančių dujų.

Gegužės 29 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl sanglaudos politikos ateities po 2020 m. ir jame atskleidė naują užmojų, nustatydama mažiau politikos tikslų, skirdama daugiau lėšų kovai su klimato kaita ir sustiprindama sąsajas su ES 2030 m. energetikos ir klimato tikslais.

Tačiau kitas ES biudžetas ir tolesni jo reglamentai siūlomi tuo metu, kai spręsti su klimatu susijusias problemas kaip niekad aktualu. Todėl pirmiau minėtų politikos tikslų pagerinimų nepakanka drąsiems veiksams, kurių reikia siekiant išvengti katastrofiškos klimato kaitos.

Energetikos pertvarkai kontroliuoti reikia drastiškų priemonių, bet galima imtis ir kelių paprastų veiksmy: atidėti jai dar daugiau lėšų ir, kaip patarė Europos Audito Rūmai, taikyti patobulintą klimato stebėjimo metodiką.

Kartu tokie sanglaudos politikos elementai, kuriais remiamas vietos dalyvių įsitraukimas, pavyzdžiui, partnerystės principas ir bendruomenės inicijuotos vietos plėtros požiūris, vis dar pernelyg priklauso nuo valstybių narių apsisprendimo. Siekiant užtikrinti, kad pagal sanglaudos politiką būtų tinkamai remiama principu „iš apačios į viršų“ grindžiama energetikos sistemos pertvarka, labai

Raphael Hanoteaux,
„CEE Bankwatch Network“ ES politikos formavimo pareigūnas

svarbu paaiškinti šiuos elementus, taip pat naujas konkrečias *ex ante* sąlygas dėl visuomenės dalyvavimo.

Komisijos pasiūlymas dėl sanglaudos politikos yra sveikintinas pirmas žingsnis. Dabar atėjo eilė imtis veiksmy valstybėms narėms ir Europos Parlamentui. Jie turi parodyti, kad yra įsipareigoję kovoti su klimato kaita, išnaudodami visą sėkmingiausios šios srities ES politikos potencialą.

<https://bankwatch.org/>

Yldau ir Fabian Atlanto vandenyno pakrantės maršruto pradžioje Lisabonoje

Kelyje su Europos jaunimu

Šį pavasarį Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato pradėtas kelionių projektas pirmiausia yra socialinis nuotykis. Jaunuoliai iš skirtingų kultūrų leidžiasi į kelionę po Europą, kad susipažintų su įvairiais projektais ir iniciatyvomis, kuriems finansavimą skyrė ir sąlygas sudarė ES.

Projekto tikslas – suteikti jauniems europiečiams naują galimybę patiems įvertinti Europos Sąjungos ir jos veiksmų regionuose reikšmę.

Ketrios komandos po du jaunuolius leidžiasi į mėnesio trukmės kelionę po Europą iš anksto nustatytais maršrutais. Pakeičiant įvairiose sustojimo vietose keliautojai susitinka su vietos gyventojais, kurie supažindina juos su vietos kultūra ir aplinka. Maršrutai driekiasi per visą žemyną – palei Viduržemio jūros pakrantę, Baltijos jūrą, Atlanto vandenyną ir Dunojaus upę.

Socialiniuose tinkluose „Instagram“ ir „Facebook“ reguliariai skelbiamos naujienos ir trumpi vaizdo įrašai, o kiekvienos savaitės pabaigoje – ilgesni vaizdo įrašai.

Dvi (Viduržemio jūros ir Atlanto vandenyno maršruto) kelionės jau baigėsi; toliau galite skaityti dalyvių mintis apie tai, ką jie sužinojo ir patyrė keliaudami.

„Anksčiau visiškai nieko nežinojau apie tai, ką veikia Europos Komisija, ir maniau, kad ji užsiima labai nuobodžiais dalykais. Per šį mėnesį labai daug sužinojau. Turėjau galimybę aplankyti ES lėšomis finansuojamus projektus ir turiau pasakyti, kad jie mane labai teigiamai nustebino. Visai nebuvo nuobodu. Projektai, kuriuos aplankėme, yra labai svarbūs geresnei mūsų ateičiai, pavyzdžiui, mūsų vandeniui: pas mus Nyderlanduose geriamasis vanduo labai geras, todėl jį tiesiog vartoju negalvojant apie kokias nors su juo susijusias problemas. Ispanijoje sužinojau, kad po kelerių metų geriamasis vanduo gali tapti didele pasaulio problema. Todėl čia sugalvotas būdas perdirbti duše naudojamą vandenį, kad jį būtų galima naudoti nuleidžiant vandenį klozete, nes tam naudoti švarų geriamąjį vandenį yra tikras vandens švaistymas.

Manau, kad tokios iniciatyvos kaip ši, labai svarbios. Taip pat manau, kad svarbu ne tik jas įgyvendinti, bet ir užtikrinti, kad žmonės apie jas sužinotų. Kelionių projektas suteikia galimybę jauniems europiečiams susipažinti su šiomis iniciatyvomis. Aš tuo tikrai labai džiaugiuosi. Tikiuosi, kad jiems, kaip ir man, bus aiškiau, kas šiuo metu vyksta.“

YLDAU (24, Nyderlandai, Atlanto vandenyno pakrantės maršrutas)

„Europoje gyvenu beveik penkerius metus. Jaučiausi esąs Europos dalimi, bet per kelionių projektą turėjau galimybę labiau įsitraukti į Europos kultūrą ir kasdien susitikti su įvairiais žmonėmis. Kiekvienas jų savitai išskirtinis. Pagal Europos Sąjungos principą sienų vengiančią ir išvien veikiančią Europą laikau viena didele šalimi. Be viso to, ką patyriau ir aplankiau per šį mėnesį, labiausiai vertinu žmones, su kuriais praleidau kiekvieną dieną (Yldau, Ynke, Frank ir Sidney). Dabar jie mano draugai, o draugystė man neįkainojama.“

FABIAN (25, Vilniuje, Lietuvoje, gyvenantis ekvadorietis, Atlanto vandenyno pakrantės maršrutas)

„Į klausimą, iš kur esu, tikriausiai teisingiausia būtų atsakyti – iš Europos. 2016 m. dalyvavau mainų programoje „Erasmus“ ir susipažinau su žmonėmis iš viso žemyno. Nuo to laiko esu visiškai tikra tuo, kad mano vertybės ir požiūris į pasaulį yra ne vokiški, bet europietiški.

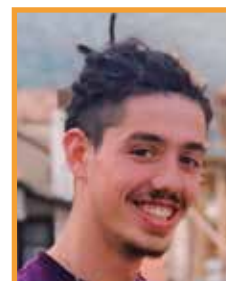

Keliaudama su keturiais naujais savo draugais ne tik sužinojau apie Belgiją ir šiek tiek kitokią (nuo mano šalies besiskiriančią) jos kultūrą, bet ir supratau, kaip panašiai mes visi išgyvenome Europoje patirtus nuotykius. Kad ir kaip toli nukeliaudavome, sutikti žmonės juokdavosi iš tų pačių anekdotų ir nerimaudavo dėl tų pačių dalykų kaip ir mes. Jie padėjo mums pajusti ir suprasti, ką reiškia Europos Sąjunga. Ji sujungia mus, Europos žmones, į vienas kitu besirūpinančią ir taikią bendruomenę.

Taip pat supratau, kad ES tai ne tik Briuselis. Tai taip pat žmonės, kurie atpažįsta problemas savo regionuose ir, siekdami pokyčių, imasi aktyvių veiksmų. Europos Sąjunga iš tikrųjų gyvuoja būtent dėl šių žmonių. Nors apie Europos Sąjungą girdžiu ne tik teigiamų dalykų, manau, kad dabar kaip niekad svarbu sujungti šalis ir sutelkti dėmesį ne į skirtumus, bet į panašumus.“

LOUISA (26, Vokietija, Viduržemio jūros maršrutas)

„Jau kuris laikas vėl esu savo gimtojoje šalyje, bet vis dar nepergalvojau visos kelionės, nes ji man paliko didelį įspūdį: visos šios skirtingos šalys, žmonės ir kultūros visiškai pakeitė mano įsivaizdavimą apie Europą! Esu be galo dėkingas už šį projektą! Tačiau pasikeitė ne tik tai, kaip įsivaizdavau ES šalis, bet ir mano įsivaizdavimas apie pačią ES.

Mačiau, kaip vykdamas kai kuriuos projektus teikiama parama ir padedama augti. Ir tai man suteikė optimizmo. Galbūt tai šiek tiek stereotipiška, bet galvodamas apie ES įsivaizdavau vyrus siūdintais kostiumais, sėdinčius aplink didelį apskritą stalą ir sprendžiančius apie pasaulį. Iš tikrųjų taip ir yra, bet jie taip pat labai glaudžiai bendradarbiauja su mažų vietos projektų vykdytojais, kurie visomis išgalėmis stengiasi sukurti gerą ateitį žmonėms ir gamtai. Po šios kelionės iš esmės daug geriau suprantu, ką visa tai reiškia, ir labai didžiuojuosi būdamas to dalimi ir galėdamas vadintis europiečiu.“

LOUIS (21, Belgija, Viduržemio jūros maršrutas)

Unikaliu saulės energija varomu „žaliuoju laiveliu“ keliautojai plaukė į slaptą salą tarp Graikijos ir Albanijos

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://roadtripproject.eu/>

<https://www.facebook.com/EUinmyregion/>

<https://www.instagram.com/euinmyregion/>

<https://www.youtube.com/user/RegioNetwork>

NAUJIENOS [GLAUSTAI]

PRADĖJO VEIKTI „EUROACCESS“ INFORMACIJOS APIE MAKROREGIONUS CENTRAS IR FINANSAVIMO PAIEŠKOS PRIEMONĖ

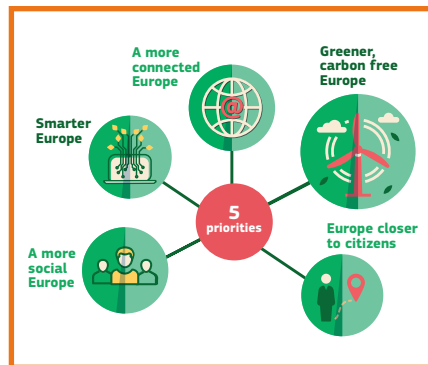
Nuo 2016 m. „EuroAccess“ yra pagrindinis internetinis informacijos apie ES finansavimo galimybes Dunojaus regione centras. Jis veikia taip sėkmingai, kad dabar jo svetainę nuspręsta išplėsti, įtraukiant į ją visas keturias makroregionines strategijas: ES strategiją dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono, ES strategiją dėl Alpių regiono, Baltijos jūros regiono strategiją ir ES strategiją dėl Dunojaus regiono.

Svetainėje „EuroAccess“, kuri veikia kaip vartai į ES finansavimą, teikiami pagrindiniai duomenys apie daugiau kaip 200 ES finansavimo programų, įskaitant (bet ne tik) visas INTERREG programas, kurios vykdomos geografinėje ES makroregioninių strategijų taikymo srityje. Galimi pareiškėjai gali ieškoti atvirų kvietimų teikti projektų pasiūlymus ir atrinkti rezultatus, pavyzdžiui, pagal tokius kriterijus kaip organizacijos tipas, kilmės šalis ar teminė projekto idėjos sritis. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

www.euro-access.eu

„KOMPETENCIJOS LAIPTAI“ PADEDA REGIONAMS TAPTI NOVATORIŠKESNIEMS

Komisija atnaujina iniciatyvą „Kompetencijos laiptai“, kad galėtų toliau teikti konkretiems poreikiams pritaikytą paramą ir praktines žinias regionams, atsiliekančiams inovacijų srityje. Pagal šią vasarą atnaujinamą iniciatyvą, kurią koordinuoja Jungtinis tyrimų centras, bus padedama regionams rengti, naujinti ir tikslinti savo pažangiosios specializacijos strategijas prieš prasidedant 2021–2027 m. biudžeto laikotarpiui. Pagal ją jiems taip pat bus padedama nustatyti tinkamus ES išteklius, kuriais būtų galima finansuoti novatoriškus projektus, ir burtis su kitais panašų turta turinčiais regionais siekiant kurti inovacijų grupes. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://europa.eu/!wJ78cQ>

KAMPANIJA „#EUINMYREGION“ SKATINA VASAROJANT IEŠKOTI ATRADIMŲ

Tai kasmetinė visoje ES vykdoma kampanija, per kurią piliečius siekiama supažindinti su jų regione vykdomais ES lėšomis finansuojamais projektais. Todėl piliečiai kviečiami pamatyti tūkstančius ES projektų savo akimis ir pasidalyti nuotraukomis bei patirtimi socialiniuose tinkluose ir per konkursus. Kaip niekad didelio populiarumo sulaukė nuotraukų ir tinklaraščių konkursai, o kampanijos svetainėje taip pat skelbiami vaizdo įrašai ir pateikiami Šarlerua (Belgijoje) vykdomą projektą lankusių specialistų atsiliepimai bei sąveikusis žemėlapis, kuriame galima lengvai rasti kampanijoje dalyvaujančius projektus iš viso žemyno. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://europa.eu/!BD89TH>

Samuelio Beketo tiltas, Dublinas

Airijos veržimasis inovacijų link

Pagal sanglaudos politiką ilgą laiką buvo statomi Airijos greitkeliai, bet dabar, remiant inovacijas ir MVI, vis smarkiau sukamas šalies ekonomikos augimo variklis. Įgyti naujo konkurencingumo šaliai itin svarbu rengiantis galimiems Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES padariniams.

Šiaurinėje Atlanto vandenyno dalyje į vakarus nuo Jungtinės Karalystės esanti Airija užima apie 70 000 km² plotą ir turi 4,76 mln. gyventojų, kurių trečdalis jaunesnei nei 25 metų amžiaus. 1973 m. ji prisijungė prie Europos ekonominės bendrijos, o nuo 1999 m. yra euro zonos narė.

Po spartaus ekonomikos augimo nuo XX a. paskutinio dešimtmečio vidurio iki XXI a. pirmojo dešimtmečio pabaigos, dėl kurio ji buvo praminta „keltų tigre“, Airija smarkiai nukentėjo nuo 2008 m. prasidėjusios pasaulinės finansų krizės, dėl kurios galiausiai prireikė ES ir Tarptautinio valiutos fondo vadovaujamo gelbėjimo valstybės lėšomis ir ne vienerius metus taikyti ribojamąsias fiskalines priemones.

Peršokime į 2018-uosius. Žvelgiant į Airijos ekonomikos rezultatus praėjusios krizės beveik nematyti – šalies rezultatai yra vieni geriausių Europoje. Praėjusiais metais jos BVP padidėjo 7,8%, todėl 2017 m. šalis tapo sparčiausiai augančia ES ekonomika. Jos nedarbo lygis, kuris 2018 m. balandžio mėn. siekė 5,9%, yra daug žemesnis už ES vidurkį.

Mažų mokesčių aplinka pritraukia daug tarptautinių įmonių, todėl Airijos ekonomikoje dominuoja pramonės sektorius, kuris 2016 m.

sudarė iš viso 38,9%. Didelę dalį taip pat sudaro didmeninė ir mažmeninė prekyba, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriai. Pavyzdžiui, Airijos maisto produktų tarybos (angl. „Irish Food Board“) duomenimis, Airijos žemės ūkio produktų eksporto vertė 2017 m. pirmąkart viršijo 1 mlrd. EUR per mėnesį, o svarbiausia rinka buvo Jungtinė Karalystė.

ES vidaus prekyba sudaro iš viso 51% Airijos eksporto, o svarbiausios eksporto partnerės yra Jungtinė Karalystė ir Belgija: joms tenka po 13% eksporto. Importas iš ES sudaro 68%. Svarbiausia importuojanti šalis – Jungtinė Karalystė, kuriai tenka 29% importo.

Atsižvelgiant į šių dviejų šalių prekybos apimtį ir geografinį artumą, Airija yra viena iš tų ES valstybių, kurias labiausiai veikia Jungtinės Karalystės sprendimas pasitraukti iš Europos Sąjungos – todėl ją neramina netikrumas dėl „Brexit`o“ padarinių.

Investicijos į inovacijas ir konkurencumą

Sanglaudos finansavimas ir toliau atlieka svarbų vaidmenį vystant Airijos ekonomiką. 2014–2020 m. laikotarpiu šalis iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) gaus iki 3,4 mlrd. EUR paramą, o maždaug 2,6 mlrd. EUR – arba 79% visų lėšų – jau paskirta projektams iki praėjusių metų pabaigos.

Šie ESI fondai, pirmiausia Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), padeda Airijai spręsti pagrindinius įtraukaus augimo ir konvergencijos sunkumus. Norint juos įveikti, reikia teikti pirmenybę viešosioms ir privačiosioms investicijoms inovacijų

„Sauglaudos finansavimas ir toliau atlieka svarbų vaidmenį vystant Airijos ekonomiką. 2014–2020 m. laikotarpiu šalis iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) gaus iki 3,4 mlrd. EUR paramą, o maždaug 2,6 mlrd. EUR – arba 79 % visų lėšų – paskirta projektams iki praėjusių metų pabaigos.“

sirtyje – ypač į mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ), kurios atsi-
lieka nuo Airijoje įsikūrusių tarptautinių įmonių – , taip pat ska-
tinti naujų produktų ir paslaugų kūrimą remiant Airijos įmonių
ir mokslinių tyrimų institutų bendradarbiavimą. Tai itin svarbu
atsižvelgiant į neaiškumą ir riziką dėl „Brexit`o“, nes padidinus
įmonių konkurencingumą būtų galima rasti naujų, alternatyvių
rinkų Airijos produktams.

Todėl 35 % Airijai skirtų ERPF bendro investavimo lėšų –
didžiausia asignavimų dalis – nukreipiama į mokslinius tyrimus,
technologinę plėtrą ir inovacijas (MTTPI).

Šis dėmesys jau davė vaisių daugelyje sričių. Pavyzdžiui, ERPF
lėšomis remiamose įmonėse sukurta 3 400 naujų darbo vietų,
o 35 000 įmonių gavo finansinę bendro investavimo paramą.
900 įmonių aktyviai įsitraukus į bendrą strateginių mokslinių
tyrimų centrų finansavimą, sukurta 70 naujų pradedančiųjų ir
atžalinių įmonių. Be to, apie 860 naujų mokslininkų dirba kur-
dami inovacijas, kurioms jau išduota 250 naujų verslo licencijų.
O štai Šiaurės Vakarų regionas, kuriam taikyta ERPF „Pasienio,
Vidurio ir Vakarų“ programa, 2018 m. buvo išrinktas versliu
Europos regionu.

Komisijos 2018 m. konkrečiai Airijai skirtose rekomendacijose
siūlyta imtis veiksmų siekiant skatinti Airijos įmonių, pirmiau-
sia – MVĮ, našumo augimą „tiksline politika skatinant atlikti
mokslinius tyrimus ir inovacijas, skiriant labiau tiesioginį finan-
savimą ir užtikrinant strategiškesnę bendradarbiavimą su tarp-
tautinėmis užsienio įmonėmis, viešaisiais mokslinių tyrimų
centrais ir universitetais“. Šiais veiksmais būtų plėtojama tai,
ko imtasi atsižvelgiant į praėjusių metų rekomendacijas. 2021–
2027 m. finansavimo laikotarpiui skirtos ERPF investicijos būtų
glaudžiai siejamos su Europos semestru ir konkrečiai šaliai
skirtomis rekomendacijomis.

Pagal Komisijos pasiūlymą 2021–2027 m. laikotarpiui tokioms
labiau išsivysčiusioms valstybėms narėms kaip Airija leidžiama
investuoti 85–100 % joms skirtų ERPF asignavimų į inovacijas.
Tai nusprendusi šalis galėtų labai padidinti savo konkurencin-
gumą ateityje.

Bendros ERPF investicijos taip pat vykdomos diegiant itin spar-
taus plačiajuosčio ryšio tinklą. Visiškai įgyvendinus Nacionalinį
plačiajuosčio ryšio planą, bus galima lengviau įveikti MVĮ ir
privačių piliečių patiriamus ryšio sunkumus, nes prieiga prie

tikslinio Europos gigabitinės visuomenės greičio interneto bus užtikrinta apie 90% šalies teritorijos, o tai labai svarbu labiau izoliuotiems kaimo regionams.

Airijos žmonės laukia, kada galės naudotis tokiu moderniu tinklu, nes spartus ir patikimas internetas yra gyvybiškai svarbus augimui ir tarptautinei elektroninei prekybai.

Sanglaudos finansavimu taip pat lengvinamas Airijos perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, kuriam skiriama daugiau kaip 120 mln. EUR ERPF paramos. Jau smarkiai pasistūmėta vykdant projektus, kuriais siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

Be to, daug paramos skiriama Airijos užimtų gyventojų skaitmeninių įgūdžių ugdymui, kad šie gyventojai galėtų aktyviau dalyvauti rinkoje. Į šių įgūdžių trūkumą atkreiptas dėmesys 2018 m. konkrečiai Airijai skirtoje šalies ataskaitoje ir su Europos socialinių teisių ramsčiu susijusioje rezultaty suvestinėje.

Bendradarbiavimas įgyvendinant sanglaudos politiką

Žvelgdama į ateitį Airija sanglaudos politiką laiko svarbiu savo ir visos ES augimo pagrindu. Sanglaudos politika gali atlikti svarbų vaidmenį stiprinant Sąjungos gebėjimą įveikti būsimus sunkumus. ■

PAGRINDINIAI IKI ŠIOL PASIEKTI 2014–2020 M. ERPF BENDRO INVESTAVIMO REZULTATAI

- Verslumo mokymo kursai, skirti 50 000 dalyvių
- Finansinė bendro investavimo parama, skirta 35 000 įmonių
- Verslumo mokymo veikla, skirta 30 000 studentų
- Vadybos, rinkodaros ir mokymo kursai, skirti 30 000 įmonių
- 3 400 naujų darbo vietų ERPF lėšomis remiamose įmonėse
- 900 įmonių bendradarbiaujant su strateginiais mokslinių tyrimų centrais sukurta daugiau kaip 70 naujų pradedančiųjų ir atžalinių įmonių
- 860 naujų mokslininkų dirba kurdami inovacijas
- 270 naujų pramonės partnerių dirba kartu su mokslinių tyrimų centrais
- Vykdam mokslinių tyrimų veiklą išduota 250 licencijų

Airija

Gyventojų skaičius

Remiantis JT prognozių įverčiais, Airijoje gyvena apie 4,8 mln. žmonių. Šiaurinėje Atlanto vandenyno dalyje esanti Airija yra trečia pagal dydį Europos sala, kurios plotas – 84 421 km². Airija užima penkis šeštadalius salos ploto; kita dalis tenka Šiaurės Airijai (ji priklauso Jungtinei Karalystei). Dublinas yra Airijos sostinė ir didžiausias jos miestas. Jame gyvena 1,11 mln. žmonių.

Ekonomika

Remiantis naujais Europos Komisijos įverčiais, 2017 m. Airijos ekonomika išaugo 7,8% ir augo tris kartus sparčiau nei visa euro zona. Nepaisant padidėjusios rizikos, šalies ekonominės perspektyvos tebėra geros: metai iš metų didėjęs realusis BVP išsaugo 7,4% ir prognozuojama, kad augs ir toliau: 2018 m. – 4,4%, o 2019 m. – 3,1%. Savo naujausioje ketvirčio perspektyviniame pranešime verslo ir darbdavių grupė (IBEC) 2018 m. prognozuoja 4,2% ekonomikos augimą. Šis augimas laikomas pakankamai dideliu, kad būtų galima atsilaikyti prieš bet kokią neigiamą su netikrumu dėl „Brexit`o“ susijusį poveikį.

Darbo rinka

2018 m. balandžio mėn. pasiekęs 5,9% Airijos nedarbo lygis yra daug žemesnis už ES vidurkį. 2018 m. sausio mėn. vyriausybė pranešė apie reformas, kuriomis aukštojo mokslo finansavimas susiejamas su pagrindinių nacionalinių prioritetų įgyvendinimu, įskaitant geresnį suderinimą su ekonomikai reikiamaisiai įgūdžiais, geresnius veiklos rezultatus ir aukštesnį inovacijų lygį, mokslinių tyrimų, įskaitant vykdomų kartu su partneriais iš įmonių, plėtrą, geresnes galimybes neįgaliems studentams ir geresnes mokymosi visą gyvenimą bei lankstaus mokymosi galimybes. Šiomis priemonėmis bus toliau remiama 2014–2020 m. ERPF ir ESF politika ir šalies užsibrėžti tikslai.

Pagrindiniai sektoriai

Eksporto sektoriuje, kuriame svarbiausią vaidmenį atlieka mašinos ir įrenginiai, kompiuteriai, cheminės medžiagos, medicinos priemonės, vaistai, maisto produktai ir gyvūniniai produktai, dominuoja šalies ekonomikai svarbios tarptautinės užsienio įmonės. Airijos žemės ūkio produktų sektorius yra labai priklausomas nuo Jungtinės Karalystės: 2015 m. į Jungtinės Karalystės rinką importuota daugiau kaip 43% Airijos žemės ūkio produktų. Airijos žemės ūkio produktų eksporto vertė 2017 m. pirmąkart viršijo 1 mlrd. EUR per mėnesį. Pridėjus nevalgomuosius, pavyzdžiui, miškininkystės, produktus, bendra žemės ūkio produktų vertė 2017 m. siekė net 13,5 mlrd. EUR. Geriausių rezultatų pasiekta pieno sektoriuje; jo eksporto vertė išaugo 19% ir siekė daugiau kaip 4 mlrd. EUR. Puikiai sekėsi ir jautienos sektoriuje – pardavimas eksportui jame išaugo 5% iki beveik 2,5 mlrd. EUR.

Pažangioji specializacija, moksliniai tyrimai ir inovacijos

Airija sparčiai diegia inovacijas ir pažangiosios specializacijos prioritetus teikia gamybos ir pramonės; informacinių ir ryšių technologijų; energijos gamybos ir paskirstymo; žmonių sveikatos, socialinio darbo ir bazinių didelio poveikio technologijų sritims.

Vis dar reikia daugiau viešųjų lėšų skirti moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms (MTTPI), kad vietinės Airijai priklausančios įmonės taptų dinamiškesnės ir inovatyvesnės, o kartu ir konkurencingesnės pasaulio rinkoje. Be to, siekiant kompensuoti „Brexit`o“ padarinius, reikia ieškoti naujų alternatyvių rinkų. Bendras investavimas į MTTPI pagal ERPF veiksmų programas šiuo metu sudaro 35% – didžiausią viso Airijai skirtą 2014–2020 m. bendro investavimo asignavimų dalį. ➤

STARTAVIMO PLATFORMA BŪSIMOMS PRADEDANČIOSIOMS ĮMONĖMS

„PorterShed“ – tai iniciatyva, kuria remiamos pasaulinių užmojų turinčios technologijų pradedančiosios įmonės. Pačiame Golvėjaus miesto centre vykdomas projektas yra pirmasis etapas kuriant inovacijų centrą, kuriame remiamos didelį potencialą turinčios Vakarų Airijos pradedančiosios įmonės ir MVĮ. Įgyvendinant bendruomene, bendradarbiavimu ir ryšiais grindžiamą iniciatyvą „PorterShed“, verslininkams sukuriama bendradarbiavimo erdvė ir teikiama kita parama, pavyzdžiui, sudaromos sąlygos rasti investuotojų arba teikiamos finansinės konsultacijos.

Infrastruktūra besinaudojančios įmonės dirba įvairiose IT srityse, įskaitant programinę įrangą, filmų kūrimą, klientų aptarnavimo paslaugas, kalbų kursus, bekontaktį mokėjimą, madą ir mokymą. „PorterShed“, kuris yra pripažintas kaip Golvėjaus technologijų pradedančiųjų įmonių demonstravimo vieta, po savo stogu glaudžia daugiau kaip 30 inovatyvių įmonių ir daugiau kaip 90 narių, siūlo bendrai naudojamas darbo vietas nenuolatiniams nariams ir atvirą erdvę renginiams bei praktiniams seminarams.

<https://portershed.com/>

ĮŽVALGUS POŽIŪRIS Į DUOMENŲ ANALIZĘ

Duomenų analizės centras „Insight“ – tai bendra Dublino miesto universiteto, Golvėjaus Nacionalinio Airijos universiteto, Korko universiteto kolegijos, Dublino universiteto kolegijos ir kitų institucijų partnerių mokslininkų iniciatyva. Daugiau kaip 400 mokslininkų, virš 100 mln. EUR ir daugiau kaip 80 pramonės partnerių vienijantis centras „Insight“ siekia užtikrinti centrinį Airijos vaidmenį pasaulio duomenų analizės mokslinių tyrimų srityje.

Sudarant geresnes sprendimų priėmimo sąlygas, duomenų analizės metodais galima pagerinti mūsų požiūrį į viską: nuo priėmimo į ligonines laukimo sąrašų iki energijos vartojimo ir reklamos. Bendradarbiaujant akademinėi bendruomenei ir pramonės atstovams, šiuo metu vykdomi mokslinių tyrimų projektai, kurie turėtų atnešti naudos tokiose srityse kaip lėtinių ligų valdymas ir rehabilitacija, naujoviški asmeniniai jutikliai, sveikatos ir gyvybės mokslų sujungimas ir analitinė visuomenė. Visose šiose moderniose srityse sudaromos sąlygos ateityje kurti aukštos kvalifikacijos darbo vietas ir suteikti Airijos regionams augimo galimybių. Bendradarbiaujant centre „Insight“ taip pat sukurtos kelios atžalinės ir pradedančiosios įmonės.

<https://www.insight-centre.org/>

PARAMA VIETOS LYGMENIU SIEKIANT DIDINTI MVĮ KONKURENCINGUMĄ

Agentūrai „Enterprise Ireland“ priklausantys **vietos įmonių biurai** (angl. „Local Enterprise Office“, toliau – LEO) yra svarbūs „vieno langelio“ principu veikiantys kontaktiniai centrai, į kuriuos gali kreiptis vietos bendrovės ir įmonės iš visos Airijos. Jų darbuotojai teikia konsultacijas, informaciją ir paramą kuriant arba plečiant veiklą. Visame Airijos valdžios institucijų tinkle 31 speciali grupė siūlo plataus masto patirtį, gebėjimus ir paslaugas. Pavyzdžiui, 2017 m. Golvėjaus LEO aktyviai įsitraukė į 321 mokomąją intervenciją, šešių mėnesių trukmės mentorystės programas, teikė paramą inovatyviems ir kūrybingiems dizaineriams, rengė ankstyvą mokymą pradedančiųjų įmonių klausimais ir vykdė panašią veiklą.

Pristatome dvi nedideles įmones, kurios pasinaudojo šio LEO vadybos mokymo paslaugomis ir (arba) parama. **Kinvara** – tai natūralios odos priežiūros įmonė, jau pasirengusi eksportui. Jos steigėja, buvusi mokslininkė Dr. Joanne Reilly tapo verslininke 2011 m., o naują prekės ženklą ir interneto svetainę sukūrė 2017 m., kai įmonė galiausiai galėjo pradėti naudotis itin spartaus plėtimosi ryšio tinklu ir jos pardavimai internetu vos per kelias savaites išaugo beveik 100%!

2015 m. 95% įmonės **Skylark Attic Stairs** produkcijos keliaudavo į Jungtinę Karalystę, o 2016 m. pardavimai sumažėjo 80%. Tai paskatino įmonę dalyvauti LEO rengiamuose efektyvios strategijos kursuose – ir jie padėjo, nes 2017 m. įmonė gavo JAV patentą, užsakymų savo gaminiui ir ketina plėstis. 75% jos gaminių gaminami vietoje, todėl kuriamos darbo vietos. Ji parduoda naudodamasi „Google AdWords“ ir ketina padidinti pardavimą iki 5 000 vienetų per metus.

<https://www.localenterprise.ie/About-Us/Case-Studies/>

Be LEO, „Enterprise Ireland“ komercinimo fondas ir jo projektai, kurie taip pat bendrai finansuojami ERPF lėšomis, atlieka labai svarbų vaidmenį remiant technologijomis grindžiamas pradedančiąsias įmones ir perduodant aukštojo mokslo instituteuose ir mokslinius tyrimus vykdančiose organizacijose sukurtas inovacijas visos šalies pramonei.

BŪTENT TAI, KĄ PASKYRĖ GYDYTOJAS

Aerogen – pirmaujanti pasaulyje medicinos priemonių įmonė, kurios specializacija – didelio efektyvumo aerozolinių vaistų padavimo sistemų projektavimas, gamyba ir komercinimas. Šios sistemos transformuoja mediciną viso pasaulio ligoninėse. Taikant patentuotą šios įmonės vibruojančio tinklo technologiją, skysti vaistai paverčiami smulkia dulksna, kuri atsargiai ir veiksmingai paduoda vaistus į sunkiai sergančių bet kokio amžiaus pacientų plaučius.

Iki šiol šiai perversmą keliančiai paladžio technologijai išduota daugiau kaip 100 patentų. Ji parduodama daugiau kaip 75 šalyse ir gali būti taikoma gydant daugiau kaip šešis milijonus pacientų. Palyginti su standartiniais mažutūriais rūkiniais purkštuvais, 32% sumažėja efektinės dozės norma; 37 minutėmis sutrumpėja efektinę dozę gaunančių pacientų buvimo ligoninėje trukmė ir 75% sumažėja vaistų vartojimas. Pradžioje pasinaudojusi bendromis ERPF investicijomis „Aerogen“ jau tapo svarbia dalyve tarptautinėje šios srities rinkoje.

<https://www.aerogen.com/>

TIESIAMAS NAUJAS KELIAS NOVATORIŠKAM SKAITMENINIAM TURINIUI

ADAPT – tai Airijos pasaulinio masto skaitmeninio turinio kompetencijos centras. Neseniai gavęs papildomą 50 mln. EUR finansavimą jis tapo pasaulyje pirmaujančiu mokslinių tyrimų centru, kurio veikloje dalyvauja daug institucijų. Derinant mokslininkų ir pramonės partnerių praktinę patirtį, kuriamos perversmą keliančios skaitmeninio turinio inovacijos, iš esmės keičiančios tai, kaip žmonės sąveikauja su turiniu, sistemomis ir vieni su kitais.

Šiame centre keturių Dublino universitetų – Trejybės koledžo, Miesto universiteto, Universiteto kolegijos ir Technologijų instituto – mokslininkų sukaupta pasaulinio lygio praktinė patirtis derinama su pramonės partnerių patirtimi ir kuriamos perversmą keliančios skaitmeninio turinio inovacijos. Naudojantis 6 mln. EUR vertės ERPF bendromis investicijomis jame kuriamos transformatyvios priemonės, kuriomis sudaromos sąlygos įvairiomis kalbomis ir prietaisais natūraliai tirti vaizdo įrašų, teksto, kalbos ir vaizdo duomenis. Tai padeda įmonėms pasinaudoti naujomis su skaitmeniniu turiniu susijusiomis galimybėmis ir rasti naujų būdų susieti žmones, procesus ir duomenis kuriant naują ekonominę vertę.

<https://www.adaptcentre.ie/>

PRAKTINĖ PATIRTIS SUSIETAME PASAULYJE

Airijos mokslų fondo (angl. „Science Foundation Ireland“, SFI) ateities tinklų ir ryšių mokslinių tyrimų centras **CONNECT** bendradarbiauja su daugiau kaip 35 įmonėmis, įskaitant dideles tarptautines įmones, MVĮ ir pradedančiąsias įmones. Kaupiant pasaulinio lygio praktinę patirtį iš dešimties Airijos akademinė institutų kuriamas vienas „vieno langelio“ principu veikiantis telekomunikacijų mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų (daiktų interneto) centras.

Šios ERPF lėšomis bendrai finansuojamos programos tikslas – sukurti kelis pasaulyje pirmaujančius plataus masto mokslinių tyrimų centrus, kurie būtų suderinti su mokslinių tyrimų prioritetų nustatymo sistemoje apibrėžtomis 14 prioritetinių mokslinių tyrimų sričių, turėsiančių didelį ekonominį poveikį Airijai. CONNECT buria mokslininkus ir inžinierius į akademinės bendruomenės ir pramonės partnerystes, kuriomis siekiama spręsti svarbius mokslinių tyrimų klausimus, skatinti kurti naujas ir plėtoti esamas Airijoje įsikūrusias technologijų įmones, pritraukti pramonę, kuri galėtų daryti didelį poveikį Airijai ir jos ekonomikai, pritraukti tarptautinių mokslinių tyrimų talentų ir kapitalo, pritraukti į Airiją įmonių, padėti joms įsitvirtinti, kurti atžalines jų įmones ir didinti pramonės sektoriuje dirbančių Airijos mokslo fonde mokytojų mokslininkų skaičių. ■

<https://connectcentre.ie/>

Atsižvelgdami į praeitį rengiamės ateities iššūkiams

Airijos finansų, viešųjų išlaidų ir reformų ministras Paschal Donohoe pasakoja žurnalui *Panorama* apie tai, kaip Airija naudojasi narystės Europos Sąjungoje pranašumais ir yra pasirengusi priimti daugiau įsipareigojimų, kad parodytų ES piliečiams, kaip Sąjunga kuria pridėtinę vertę ir dirba jiems.

2018 m. Airija švenčia 45 metų narystės Europos Sąjungoje jubiliejų. Kaip šalis kito per šį laikotarpį ir kokį vaidmenį šiems pokyčiams turėjo ERPF ir ESF?

Airija nepaprastai didžiuojasi būdama Europos Sąjungos nare ir labai aktyviai dalyvauja jos veikloje. Kai 1973 m. sausio 1 d. prisijungėme prie ES, mūsų BVP siekė tik 67 % ES vidurkio. Dabar jis sudaro beveik 180%, o mes, buvę grynios naudos gavėjais, tapome grynojo įnašo į ES biudžetą mokėtojai.

Tuo metu, kai Airija prisijungė prie ES, šalies prekybos ir pramonės politika pasižymėjo ilgus dešimtmečius vykdytu protekcionizmu ir savarankiškumu. Ši į vidų orientuota politika lėmė prastą ekonomikos augimą, didelį nedarbą ir masinę emigraciją.

Dabar Airija smarkiai orientuota į išorę. Jungtinė Karalystė tebėra viena svarbiausių mūsų prekybos partnerių. Į ją eksportuojame daugiau kaip 13% prekių. 52% eksporto nukreipiama į kitas ES valstybes nares, o beveik 27% – į JAV.

Airija yra ketvirta pagal dydį finansinių paslaugų eksportuotoja Europos Sąjungoje. 15 iš 20 svarbiausių pasaulio bankų įsikūrę Airijoje, o šalyje esantys aviacijos nuomotojai valdo 26% pasaulio oro transporto laivyno.

Nors praėjusį dešimtmetį dėl bankų krizės ir susijusio nuosmukio tikrai patyrėme sunkumų, dabar Airijos ekonomikos padėtis yra gera. Mūsų BVP augimas yra didžiausias Europoje. 2017 m. jis siekė 7,8%, o dabartinis (2018 m. balandžio mėn.) nedarbo lygis sudaro 5,9%.

Žinoma, visa tai nėra vien narystės Europos Sąjungoje rezultatas. Tačiau narystė, įskaitant svarbų sanglaudos politikos įnašą per šiuos metus, suteikė Airijai daug galimybių ir labai prisidėjo prie mūsų ekonominės ir socialinės pažangos.

Taip kintant ekonomikai, pagerėjo mūsų piliečių gyvenimas. Jie gali džiaugtis geresniu gyvenimo lygiu, mūsų darbuotojus saugo patikimi darbo teisės aktai, maisto saugos taisyklės saugo mūsų šeimas, o mes geriname ir saugome aplinką būsimoms kartoms.

Naujausio (2018 m. gegužės mėn.) „Eurobarometro“ duomenimis, 81% Airijos gyventojų Airijos narystę Europos Sąjungoje vertina palankiai (plg. su 60% ES vidurkiu). 74% Airijos gyventojų yra patenkinti tuo, kaip Europos Sąjungoje veikia demokratija, o 62% mano, kad Europos Sąjungoje einama tinkama kryptimi (ES vidurkis – 32%).

Svarbų vaidmenį Airijoje atliko, kaip ir dabar naujosiose valstybėse narėse atlieka, struktūriniai fondai. Pavyzdžiui, ES finansavimas buvo labai svarbus naujinant itin svarbią fizinę infrastruktūrą, taip pat remiant investicijas švietimo, mokymo ir mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityse, kurias mes visada laikėme prioritetinėmis.

ES atliko labai svarbų politinį vaidmenį taikos procese Šiaurės Airijoje. Nuo 1995 m. vieną po kitos įgyvendinant PEACE programas Šiaurės Airijos ir Airijos pasienio grafyčių (Kavano, Donegalo Leitrimo, Laudo, Monachano ir Slaigo) ekonomikai buvo skirta iš viso 2,26 mlrd. EUR. Šia programa remiami projektai, kuriais padedama sutaikyti bendruomenes ir kurti bendrą ateitį. Nuo 1991 m. vieną po kitos įgyvendinant INTERREG programas Šiaurės Airijos, Airijos pasienio grafyčių, o nuo 2007 m. – Vakarų Škotijos ekonomikai buvo skirta iš viso 1,13 mlrd. EUR. Abi šios programos yra labai svarbios skatinant regioninę plėtrą tarpvalstybiniu mastu. Struktūrinių fondų parama šioms dviem programoms yra ne

tik svarbus finansavimo šaltinis, bet ir pagrindinis tolesnio ES įsipareigojimo remti taiką ir susitaikymą aspektas.

Kaip dėl pokyčių jūsų ekonomikoje ir visuomenėje pasikeitė Airijos naudojimas ES lėšomis?

Anksčiau Airija gavo labai daug struktūrinių fondų paramos, bet, augant mūsų ekonomikai, ji vis mažėjo. Pavyzdžiui, 1994–1999 m. programavimo laikotarpiui ji siekė 5,4 mlrd. EUR, o 2014–2020 m. laikotarpiu sumažėjo iki 1,2 mlrd. EUR. Anksčiau šios investicijos buvo nukreiptos į fizinę infrastruktūrą ir padėjo finansuoti didelės apimties projektus, pavyzdžiui, nutiesti penkis svarbius tarpmiestinius greitkelius, Dublino uosto tunelį, baigti tiesti greitkelio žiedą M50 ir padėti vykdyti kelis didelės apimties viešojo transporto projektus, įskaitant Dublino priemiesčių geležinkelio ir tramvajų sistemas. Vis dėlto, be šių išlaidų fiziniam kapitalui, labai daug investuota į žmogiškojo kapitalo vystymą vykdant švietimo ir mokymo veiklą, ugdant darbuotojų gebėjimus ir didinant mokslinių tyrimų pajėgumus.

Atsižvelgiant į kintančią Airijos ir pasaulio ekonomiką, dabar 2014–2020 m. laikotarpiui skirtos Airijos ERPF bendrojo investavimo išlaidos pirmiausia nukreipiamos į projektus mokslinių tyrimų ir inovacijų, IRT, skaitmeninės ekonomikos, paramos MVĮ konkurencingumui ir perėjimui prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos srityse, o naudojantis ESF toliau investuojama į žmones, vykdant švietimo ir mokymo veiklą. Šios investicijos padės kurti tvarias darbo vietas, skatins pasaulinį eksportą ir rems ekonomikos augimą.

Papildomų finansavimo galimybių toliau atsiras pagal programą „Horizontas 2020“ ir ją pakeisiančią programą, taip pat pagal programą „Erasmus“, Europos infrastruktūros tinklų priemonę, COSME ES lygmens programas ir daugelį kitų mažesnių programų.

Airija laikoma šalimi, gavusia daug naudos anksčiau, o pastaraisiais metais jai buvo skirtas ES finansavimas pagal bendras ERPF investicijas į mokslinius tyrimus, inovacijas ir MVĮ konkurencingumą. Ar šių investicijų rezultatai išpildė jūsų lūkesčius? Ar tokių investicijų dar reikia? Kokios yra pagrindinės Airijos galimybės?

Metams bėgant Airija gavo labai daug ES paramos ir skirtas lėšas naudojo veiksmingai ir efektyviai.

Kalbant apie išlaidų sritis pažymėtina, kad dabar pirmiausia remiamos ne investicijos į fizinę infrastruktūrą, bet moksliniai tyrimai, inovacijos ir MVĮ plėtra. Taip atsižvelgiama į padidėjusią konkurenciją pasaulyje ir sparčiai vykstančius pokyčius. Dabartinis Airijos tikslas mokslinių tyrimų srityje yra iki 2020 m. bendrąsias (viešąsias ir privačias) investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas (MTI) padidinti iki 2,5% BNP. Nepaisant to, kad pastaraisiais metais skirta daugiau viešųjų ir privačiųjų lėšų, įskaitant ES bendro investavimo paramą, šio tikslo dar nepasiekėme. Tai iš dalies galima paaiškinti puikiais mūsų ekonomikos rezultatais ir pastaraisiais metais augančiu BNP. Tarpautinis valiutos fondas ir Europos Sąjunga savo konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose atkreipė dėmesį į viešųjų investicijų lygį MTI srityje, todėl nuolatinė ir didėjanti parama išlieka pagrindinis laikotarpio po 2020 m. prioritetas.

Mokslo ir technologijų pažanga vis sparčiau, o mes konkuruojame nuolat kintančioje ir labai konkurencingoje pasaulinėje aplinkoje. Kad Airijos įmonės išliktų pažangios, norint neatsilikti nuo nuolatinių pokyčių, reikės daugiau finansuoti ir remti mokslinius tyrimus ir inovacijas. Mūsų aukštojo mokslo institutai turi rengti tokius absolventus, kurie turėtų reikiamų įgūdžių, kad galėtų veikti pasaulio mastu, numatytų pokyčius ir pirmautų kitos kartos technologijų ir mokslo laimėjimų srityse.

„Dabar pirmiausia remiami moksliniai tyrimai, inovacijos ir MVĮ plėtra. Taip atsižvelgiama į padidėjusią konkurenciją pasaulyje ir sparčiai vykstančius pokyčius.“

Airija turi realių galimybių. Atsižvelgiant į mūsų veiklos rezultatus farmacijos, IRT arba finansinių paslaugų srityse, kuriame tvirtą pagrindą. Daug dėmesio skiriame gebėjimų, kurių reikia atsižvelgiant į kitos kartos ardomuosius pokyčius, stiprinimui, naudojamės dirbtinio intelekto galimybėmis, padedame žmonėms atpažinti naujas rinkos galimybes bei į jas orientuotis ir stengiamės užtikrinti, kad mūsų mokslinių tyrimų ir technologijų centrai pirmautų kintančioje aplinkoje. Šioje srityje ERPF parama išliks svarbi sudedamoji finansavimo dalis žengiant pirmyn. Dabar ES valstybės narės ne konkuruoja viena su kita – visos jos veikia labai konkurencingoje ir judžioje pasaulio rinkoje.

Kokius lūkesčius siejate su kitu ESI fondų finansavimo laikotarpiu 2021–2027 m. ir, kaip manote, kokie bus pagrindiniai Airijos sunkumai?

Nėra abejonių, kad kitas sanglaudos politikos etapas rengiamas laikotarpiu, per kurį Airijai ir visai Europai tenka priimti didelius iššūkius, įskaitant tokius klausimus kaip „Brexit`as“, migracija, saugumas ir terorizmas.

Airija mano, kad išlaidų lygis ES lygmeniu bus proporcingas ir tinkamas atsižvelgiant į bendrą esamą finansavimą, ir kad atitinkamai reikia nustatyti laikotarpio po 2020 m. daugiametės finansinės programos prioritetus ir tikslus. Kaip jau minėjau, Airija brangina ir labai vertina savo narystę Europos Sąjungoje. Airija, kaip viena iš gryojo įnašo į ES biudžetą mokėtojų, yra pasirengusi mokėti dar daugiau. Vis dėlto manau, kad, nors ir turime būti pasirengę prisitaikyti prie kintančių ES prioritetų ir iššūkių, negalime pamiršti, kokią vertę ir įnašą teikia tradicinė politika, įskaitant žemės ūkį ir sanglaudą.

Kalbant apie Airijos patiriamus sunkumus reikėtų paminėti, kad didelė problema yra „Brexit`as“. Tai pripažino mūsų kolegos Europoje ir mes esame jiems labai dėkingi už pagalbą derybose, kurios aiškiai pademonstravo, kad 27 valstybių narių ES išlieka stipri ir vieninga. Be labai svarbių prekybos klausimų ir fizinių iššūkių, mus su artimiausia mūsų kaimyne taip pat sieja išskirtiniai ir jautrūs istoriniai ryšiai. Tai rodo sudėtingos derybos prie Airijos ir Šiaurės Airijos sienos.

Todėl manau, kad ir po „Brexit`o“ bus labai svarbu tęsti tokias investicijų programas, kaip ERPF, taip pat PEACE ir INTERREG. Manau, kad nė viena valstybė narė neturėtų neproporcingai nukentėti dėl Jungtinės Karalystės priimto sprendimo pasitraukti iš ES. Svarbu, kad naudodamasi visomis turimomis priemonėmis, įskaitant sanglaudos politiką, ES rodytų praktinį solidarumą ir remtų visus regionus, kurie itin nukentčia nuo išorės sunkumų, įskaitant „Brexit`ą“.

Airija, kaip maža, atvira ekonomika, yra iš dalies pažeidžiama dėl išorės ekonominių sukrėtimų. Bet galbūt pavojai ir galimybės tėra dvi to paties medalio pusės. Numatydami kitos kartos inovacijas, atsižvelgdami į jas ir į sudėtingus bei įvairius vartotojų poreikius, toliau verždamiesi į naujas, besiformuojančias rinkas ir išlikdami konkurencingi, galime geriau išgyventi nuosmukį kurioje nors iš mūsų prekybos sričių.

Dėl kito ESI fondo finansavimo laikotarpio nuoširdžiai tikiuosi, kad visomis išgalėmis bus stengiamasi sudaryti sąlygas kuo lengviau ir paprasčiau įgyvendinti politiką vietoje. Tokiomis sąlygomis bus lengviau efektyviau naudoti ES mokesčių mokėtojų pinigus ir pasiekti daugiau teikiamų rezultatų vietoje. Tai labai aiškiai demonstruoja

pridėtinę Europos vertę ir rodo ES piliečiams, kad Sąjunga dirba jiems.

Pripažindama savo narystės Europos Sąjungoje vertę Airija yra pasirengusi mokėti daugiau į ES biudžetą, jei tai suteikia papildomos Europos vertės. Laukiu glaudaus bendradarbiavimo su kolegomis iš kitų valstybių narių, Europos Komisijos ir Parlamento siekiant gerinti politiką ir užtikrinti tinkamą išteklių paskirstymą artimiausiais metais. Tai bendros pastangos, prie kurių sėkmingos mūsų narystės Europos Sąjungoje istorija menanti Airija yra pasirengusi visapusiškai prisidėti. ■

DUOMENŲ CENTRAS: ANKSTESNĖS 1988–2016 M. REGIONINĖS POLITIKOS INVESTICIJOS PAGAL REGIONUS

Kaip pranešta 64-ame žurnalo *Panorama* numeryje, 2018 m. pagal pasidalijamuoju valdymu grindžiamą programavimo metodą įgyvendinamai regioninei politikai sukanka 30 metų. Vykdam 1998 m. reformą padarytas svarbus pakeitimas, nes pereita nuo projektams grindžiamo finansavimo prie programavimo metodo ir taip sustiprintas nacionalinių ir regioninių institucijų vaidmuo. Nuo 1988 m. labai pažengta kuriant Europos Sąjungą. Per keturis ES biudžeto ciklus (programavimo laikotarpius) taip pat keitėsi ekonominiais, socialiniais ir teritoriniais skirtumams mažinti skirtos ES finansavimo taikymo sritis ir mastas.

2018 m. balandžio mėn. Komisija paskelbė išsamiausias praeities duomenis apie valstybėms narėms ir NUTS 2 regionams iš Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo skirtus ES biudžeto mokėjimus.

Į kokius klausimus atsako ši informacija ir kaip ją galima naudoti?

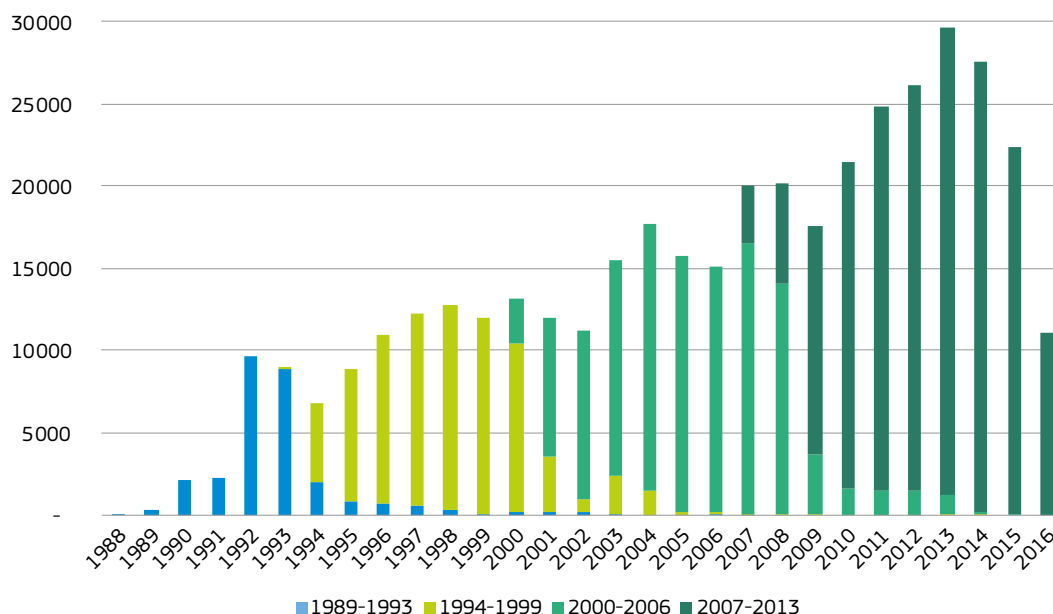
Pirmiausia šie duomenys atsako į apgaulingai paprastą klausimą: „Kiek lėšų mano regionas ir (arba) šalis gavo pagal regioninę politiką?“ Dabar atsakymą į šį klausimą galima sužinoti iš suderintų pagal metus apskaičiuotų nuo 1988 m. NUTS 2 regionų atliktų ES mokėjimų duomenų.

DAUGIAUSIA ERPF INVESTICIJŲ 1988–2016 M. GAVUSIŲ REGIONŲ DVIDEŠIMTUKAS

ES mokėjimai	Mln. EUR
1. Andalūzija, ES	22 000
2. Kampanija, IT	13 177
3. Šiaurės Portugalija, PT	13 075
4. Sicilija, IT	11 691
5. Atika, EL	9 325
6. Centrinė Portugalija, PT	9 104
7. Apulija, IT	8 838
8. Galisija, ES	8 336
9. Valensijos autonominis regionas, ES	7 448
10. Kastilija ir Leonas, ES	6 782
11. Saksonija-Anhaltas, DE	5 975
12. Kalabrija, ES	5 957
13. Mazovija, PL	5 777
14. Lisabona, PT	5 642
15. Vidurio Makedonija, EL	5 393
16. Kastilija-La Manča, ES	5 350
17. Estremadūra; ES	5 235
18. Rytų Makedonija ir Trakija, EL	5 188
19. Tiuringija, DE	5 090
20. Brandenburgas, DE	5 046

Iš metinės duomenų analizės taip pat matyti programų laikotarpių persidengimas, kai viena programa baigiasi, o kita – prasideda.

METINIAI ERPF MOKĖJIMAI PAGAL PROGRAMAVIMO LAIKOTARPIUS (MLN. EUR)

Kurias ES finansavimo programas apima šis duomenų rinkinys?

Šis duomenų rinkinys, kaip nurodyta toliau, apima ne tik ERPF ir Sanglaudos fondą, bet ir Europos socialinį fondą bei Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai:

Mln. EUR	1989–1993	1994–1999	2000–2006	2007–2013
ERPF	28640	77736	122012	180547
ESF	Netaik.	Netaik.	66003	71000
SF	–	18078	30619	66186
EŽŪOGF / EŽŪFKP	923	17905	22200	86107
Iš viso	29564	113719	240834	403841

Kam bus įdomus šis duomenų rinkinys?

Nors šis duomenų rinkinys galbūt tiesiogiai nedomins daugelio piliečių, jis gali būti naudingas labai įvairiems sanglaudos politikos suinteresuotiesiems subjektams. Iki 2018 m. gegužės mėn. pabaigos duomenų rinkinį peržiūrėjo daugiau kaip 900 naudotojų, o atsisiuntė 100 mokslininkų ir studentų.

Šie duomenys lengvina ekonominę ES fondų poveikio analizę, suteikia galimybę išbandyti ir gerinti ekonomikos teorijas ir gali pagerinti mūsų supratimą apie regioninės plėtros mechanizmus.

Kaip buvo renkami duomenys?

Jie buvo renkami trim etapais:

- ☑ Ankstesnių metinių ES mokėjimų duomenys pagal programas gauti iš Komisijos sąskaitų sistemos.
- ☑ Tada konsultantas, naudodamasis geriausia esama programų informacija, o jei išsamios informacijos apie asignavimus neturėta, – regionams paskirstytus asignavimus apskaičiuodamas, programų mokėjimus suskirstė pagal regionus.
- ☑ Paskui metiniai pagal regionus suskirstyti ES mokėjimai buvo toliau apdorojami pritaikant modeliavimo metodus, siekiant kuo tiksliau apskaičiuoti, kada patirtos faktinės išlaidos, dėl kurių atlikti ES mokėjimai.

Informacija apie faktinių išlaidų skirstymo pagal regionus ir modeliavimo metodiką pateikta su duomenų rinkiniu susijusiose ataskaitose. ■

Nagrinėkite duomenis ESI fondo atvirųjų duomenų platformoje adresu <http://europa.eu/wM48Cv>.

Kokius klausimus norėtumėte rasti aptartus kituose duomenų centro straipsniuose? Gal turite duomenų rinkinį, kurį norėtumėte pasiūlyti įkelti į ESI fondų atvirųjų duomenų platformą? Jei taip, rašykite e. pašto adresu REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Geras valdymas sanglaudos politikos srityje

Kiek sanglaudos politikos investicijoms svarbus geras valdymas? Su kokiais pagrindiniais šios srities sunkumais susiduria valstybės narės ir regionai, ir kaip jie juos galėtų geriau spręsti?

Tai buvo pagrindiniai klausimai, kurie per 2018 m. gegužės 24 d. Briuselyje vykusią Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato surengtą konferenciją „Geras valdymas sanglaudos politikos srityje“ buvo užduoti politikams, sprendimus priimantiems asmenims, mokslininkams ir praktikiams. Visi pranešėjai sutarė dėl to, kad geras valdymas, stiprios ir gerai veikiančios administracijos ir palanki veiklos aplinka yra esminės sudedamosios kiekvienos sėkmingos viešosios politikos dalys. Tai taip pat matyti naujausiuose tyrimuose ir ataskaitose, be kita ko, Komisijos 7-ojoje sanglaudos ataskaitoje ir naujausiuose Pasaulio banko ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) tyrimų rezultatuose.

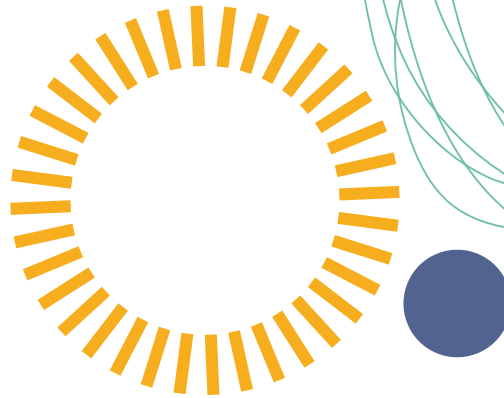
Geras administravimas ir patikimas valdymas taip pat labai svarbūs sanglaudos politikos, kaip pagrindinės ES investavimo politikos, sėkmei. Savo pagrindinėje kalboje EBPO generalinio sekretoriaus pavaduotoja Mari Kiviniemi sakė: „Tinkamai įgyvendinti investicijas tuo metu, kai Europos Sąjungoje mažėja viešosios investicijos, itin svarbu.“

Kalbėdamas ES Tarybai pirmininkavusios Bulgarijos vardu ministro pirmininko pavaduotojas Tomislav Donchev atkreipė dėmesį į žinių perdavimo tarp ES ir nacionalinių administravimo institucijų ir tarp pačių administravimo institucijų svarbą. „Sanglaudos politika viską keičia į gera. Tai ne tik investavimo procesas – tai taip pat visais lygmenimis veikiančių administracijų mokymosi procesas, nes ES fondų valdymas kuria naują mentalitetą, kultūrą ir įpročius.“

Svarbų vaidmenį kaip propaguotoja ir tarpininkė atlieka Komisija. Konferencijos pradžioje už aplinką, jūrų reikalus ir žuvininkystę atsakingas Komisijos narys Karmenu Vella nurodė jau įgyvendinamas iniciatyvas, kuriomis siekiama gerinti ES fondų valdymą ir su jais susijusią atskaitomybę.

Visi kiti pranešėjai, įskaitant Slovakijos ministro pirmininko pavaduotoją Richard Raši, Portugalijos planavimo ir infrastruktūros ministrą Pedro Marques, Lenkijos investavimo ir plėtros ministrą Jerzy Kwieciński, Regionų komiteto pirmininką Karl-Heinz Lambertz ir Europos Parlamento narę Constanze Krehl, sutarė dėl to, kad, norint užtikrinti veiksmingą sanglaudos politiką, reikia dar didesnio skaidrumo ir piliečių aktyvumo, puikių įgūdžių turinčių specialistų, ryžtingų ir į ateitį žvelgiančių vadovų ir stabilios institucinės bei reguliavimo aplinkos. Kitas prioritetas – įtraukti ir įgalinti visus susijusius dalyvius: socialinius partnerius, švietimo įstaigas ir mokslo tiriamąsias institucijas, valstybines įmones ir pilietinės visuomenės organizacijas.

Savo baigiamosiose pastabose Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato generalinis sekretorius Marc Lemaitre išdėstė Komisijos viziją dėl svarbaus vaidmens, kuris tenka geram valdymui ir patikimo administravimo gebėjimams. Jis taip pat pristatė kelias svarbias naujas iniciatyvas, kurios įtrauktos į neseniai pasiūlytą programą, ir kuriomis siekiama skatinti valstybes nares ir regionus sustiprinti savo pastangas. Iš šių iniciatyvų paminėtinas supaprastintas naudojimas technine parama, strateginiai ir išsamūs veiksmų planai, į

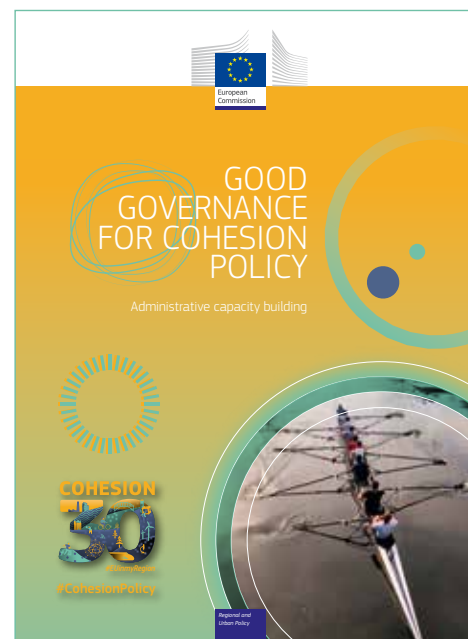

kuriuos įtraukiamos su rezultatais siejamos finansinės pasakatos, ir mažiau griežta, geru valdymu ir kontrole pasižyminčių programų kontrolė.

Siekdama išbandyti ir išplėtoti programai po 2020 m. skirtus sprendimus, Komisija taip pat atrinko penkias sanglaudos politikos programas, kurios bus įtrauktos į naujus bandomuosius su administraciniais gebėjimais susijusius veiksmus. Transporto infrastruktūros, aplinkos ir darnaus vystymosi programai Graikijoje, Liublino regioninei programai Lenkijoje, Estremadūros

regioninei programai Ispanijoje, Konkurencingumo ir sanglaudos programai Kroatijoje ir Augančių regionų programai Bulgarijoje bus teikiama prie konkrečių poreikių pritaikyta Komisijos ir EBPO parama, siekiant gerinti iš ES finansuojamų programų valdymą naujoje biudžeto sistemoje.

Toliau pristatome dar tris iniciatyvas ir pateikiame pavyzdžių, kaip pagal priemonę TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, sąžiningumo paktus ir ES kompetencijų sistemą padedama užtikrinti geresnį valdymą ir veiksmingas investicijas vietoje.

Brošiūrą, kurioje pristatomi pagrindiniai iki šiol pasiekti administracinių gebėjimų stiprinimo ir konkrečios valstybės narės bei regionams teiktos paramos rezultatai, jau galima skaityti adresu <http://europa.eu/!Xh73cf>.

MOKYMASIS DALYTIS ŽINIOMIS IR GERAJA PATIRTIMI

Ekspertų mainų sistema **TAIEX-REGIO PEER 2 PEER** – tai platforma, kurioje ES valstybių narių administracijos gali keistis su sanglaudos politika susijusia patirtimi. Ja naudodamiesi, už Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo (SF) investicijas atsakingi valstybės pareigūnai per ekspertų misijas, mokomuosius vizitus ir praktinius seminarus gali lengviau keistis žiniomis ir geraja patirtimi su kolegomis iš kitų valstybių narių.

Nacionalinės arba regioninės administravimo institucijos gali prašyti paramos bet kuriuo tiesiogiai su ERPF ir (arba) SF susijusiu klausimu. Ankstesni mainai vyko tokiose srityse kaip miestų plėtra, atliekų tvarkymas, energijos vartojimo efektyvumas, inovacijos ir sukčiavimo prevencija.

Priemone TAIEX-REGIO PEER 2 PEER gali naudotis ERPF ir SF finansavimą valdančios viešojo administravimo institucijos, įskaitant vadovaujančiąsias institucijas, tarpines institucijas, audito, tvirtinančiąsias įstaigas, koordinavimo institucijas ir Europos teritorinio bendradarbiavimo programų jungtinius sekretoriatus.

Ispanijos Pirėnų papėdėje Aragone įsikūrusi Ainsa

Kaimų atgaivinimo išvalgos

2017 m. gegužės mėn. Ispanijos Aragono, Kastilijos ir Leono ir Kastilija-La Mančos regionų, Graikijos Evritanijos regiono ir Kroatijos Likos-Senio apskrities delegatai lankėsi Jungtinės Karalystės Škotijos agentūroje „Highlands and Islands Enterprise“ (HIE).

Jie atvyko susipažinti su sprendimais, kuriuos Škotijos vyriausybės vystymosi agentūra priėmė siekdama pakeisti gyventojų skaičiaus mažėjimo tendenciją ir užtikrinti tvarų vietos ekonomikos augimą atokiame Hailando ir salų regione. Panašių sunkumų patiria visi šiuose mainuose dalyvaujantys regionai: jie yra rečiausiai gyvenamose ES teritorijose ir susiduria su senėjančios visuomenės, gyventojų mažėjimo ir ekonominio sąstingio problemomis.

Apskritai vizito metu dalyviai įgijo daug patirties ir priemonių, kuriomis naudodamiesi gali gerinti ekonomiką ir gyvenimo kokybę gyventojų mažėjimo tendencijas patiriančiuose regionuose. Dabar jie ieško galimybių ateityje užmegzti partnerystes ir, siekdami paskatinti diskusijas visoje ES, parengė ataskaitą „Sėkminga kova su kaimo gyventojų skaičiaus mažėjimu pagal naują kaimo plėtros modelį. „Highlands and Islands Enterprise“ patirtis“.

*„Naudodamiesi priemone
TAIEX-
REGIO PEER 2 PEER,
daug sužinojome apie*

*kasdienį darbą viešojoje organizacijoje,
atsakingoje už socialinę ir ekonominių
vystymąsi Hailando ir salų regione, kuris
anksčiau patyrė su gyventojų skaičiaus
mažėjimu ir stagnacija susijusių sunkumų.*

*Ši priemonė, be abejo, sudarė sąlygas
įvairioms bendroms panašių demografinių
sunkumų patiriančių regionų iniciatyvoms.“*

Joaquín Palacín Eltoro, Aragono Vyriausybės teritorinio planavimo generalinis direktorius

Gastroenterologė Bojana Gostej savo operacinėje Trbovlės ligoninėje per energijos vartojimo efektyvumo didinimo rezultatų patikrą

SAŽININGUMO PAKTAI

Korupcija ekonomikai ir visuomenei brangiai kainuoja. Viešieji pirkimai dažnai laikomi labai paplitusios korupcijos sritimi. Kad padidintų skaidrumą ir efektyvumą iš ES finansuojamų projektų viešojo pirkimo sutarčių sudarymo srityje ir padidintų ES investicijų veiksmingumą vietoje, Komisija ir organizacija „Transparency International“ skatina sudaryti sąžiningumo paktus. Šia 2015 m. pradėta įgyvendinti iniciatyva padedama geriau apsaugoti ES mokesčių mokėtojų pinigus ir didinti atskaitomybę bei pasitikėjimą viešojo sektoriaus institucijomis.

Bandomasis projektas „Sąžiningumo paktai – pilietinis kontrolės mechanizmas, apsaugantis ES lėšas“ suburia viešojo sektoriaus institucijas, privačiojo sektoriaus atstovus ir pilietinę visuomenę.

Sąžiningumo paktas yra teisiškai įpareigojantis susitarimas tarp perkančiosios organizacijos, konkurso dalyvių ir nepriklausomos pilietinės visuomenės organizacijos, kaip stebėtojos,

kuri prižiūri pakto įgyvendinimą ir užtikrina, kad visos šalys laikytųsi įsipareigojimų. Šiais paktais siekiama, rengiant geresnius viešuosius pirkimus, didinti skaidrumą ir gerinti atskaitomybę, didinti pasitikėjimą ir gerinti reputaciją, sutaupyti lėšų ir padidinti konkurenciją. Be akivaizdžios naudos, sąžiningumo paktai taip pat gali paskatinti su institucijomis susijusius pokyčius, pavyzdžiui, skatinti skaitmeninimą, paprastinti sudėtingas administracines procedūras, gerinti reguliavimo aplinką ir administravimo paslaugas.

Bandomuosius sąžiningumo paktus pasirinkta sudaryti iš viso dėl septyniolikos ES lėšomis finansuojamų projektų vienuolikoje ES valstybių narių. Jie apima įvairius, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų, inovacijų, aplinkos, kultūros, transporto, teritorinės plėtros, institucijų stiprinimo ir sveikatos priežiūros sektorius. Be to, „Transparency International“ ir partnerės pilietinės visuomenės organizacijos rengia sąžiningumo paktų dalyviams skirtus mokymo kursus kovos su korupcija, skaidrumo ir gebėjimų stiprinimo klausimais. ➤

Ligoninės renovacijos stebėjimas

Korupcija viešųjų pirkimų srityje yra rimta problema. Slovėnija buvo imta atidžiau stebėti, ypač tokiose srityse kaip infrastruktūra ir sveikatos priežiūra, nes buvo nekokybiškai pastatytos ligoninės, o jų įranga kainavo brangiau nei turėjo kainuoti.

Viename iš pirmųjų sąžiningumo paktų, kuris buvo pasirašytas siekiant iš esmės išspręsti šias problemas, apžvelgtos netoli Slovėnijos sostinės Liubljanos veikiančioje Trbovlės bendrojoje ligoninėje pradėtos taikyti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės.

Siekdamas užtikrinti, kad visos konkursuose dalyvaujančios šalys daug dėmesio skirtų savo socialinei atsakomybei, pagal

kurią jos turi užtikrinti saugią ir kokybišką ligoninę darbuotojams ir pacientams, Slovėnijos sveikatos reikalų ministras palaiko partnerystę su organizacija „*Transparency International* Slovėnija“. Ši organizacija didina visuomenės informuotumą apie sąžiningumo paktus ir jų rengimo procedūras, siekdama užtikrinti, kad informatoriai galėtų saugiai teikti pranešimus, o iš rangovų tikimasi pripažinti sąžiningumo pakto moralę demonstruojant sąžiningą veiklos praktiką.

Sąžiningumo paktai yra nuolatinis mokymosi procesas: perkančioji organizacija gerina savo gebėjimus vykdyti sudėtingas procedūras, o „*Transparency International* Slovėnija“ stiprina savo gebėjimus stebėti viešuosius pirkimus ir nustatyti riziką bei pažeidimus.

„Mūsų sąžiningumo pakto tikslas – didinti viešųjų pirkimų proceso skaidrumą ir į stebėsenos veiklą

įtraukti susijusias bendruomenes“.

Jei mums pavyks pasiekti šiuos abu tikslus, tikrai padidinsime visuomenės pasitikėjimą Slovėnija, kuris yra vienas mažiausių Europos Sąjungoje.

Tai gali daryti teigiamą poveikį dalyvavimu grindžiamiems ir demokratiškiems procesams ir apskritai institucijoms. Nepakankamai žinant apie viešuosius pirkimus, papildomai didėja nepasitikėjimas – bet mes jį siekiame panaikinti įgyvendindami sąžiningumo paktą.“

Sebastijan Peterka, „*Transparency International* Slovėnija“ projektų koordinatorius ir tyrėjas

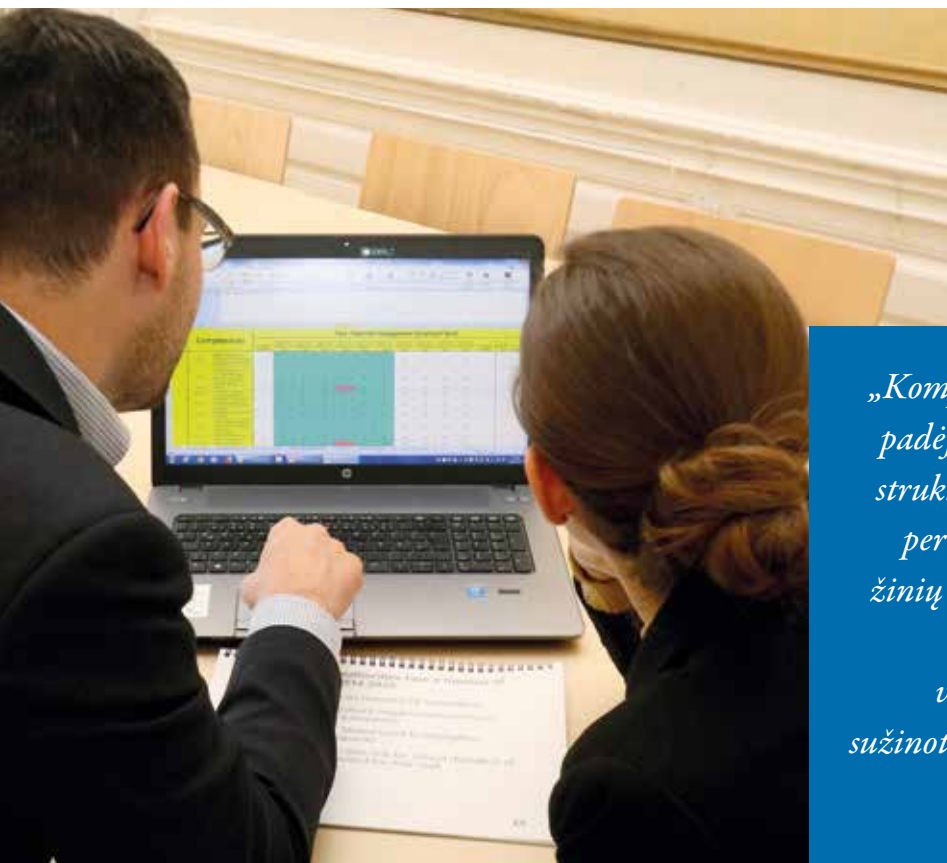
VEIKLOS REZULTATŲ GERINIMO SISTEMA

Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo administravimo veikloje dalyvaujančios įstaigos jau gali remtis nemokamu ištekliumi, kuriuo siekiama padėti joms gerinti savo darbuotojų veiklos rezultatus.

Naudojantis ES kompetencijų sistema, galima nustatyti sėkmingam ES fondų valdymui reikiamus darbuotojų gebėjimus ir žinias. Šia sistema gali naudotis nacionalinės koordinavimo įstaigos, vadovaujančiosios institucijos, tvirtinančiosios ir audito įstaigos, jungtiniai sekretoriatai ir tarpinės institucijos. Naudodamiesi papildoma internetine įsivertinimo priemone darbuotojai gali įsivertinti savo kvalifikacijos lygį ir palyginti jį su savo vadovų atliktais vertinimais bei sistemoje nustatytais tobulinimosi tikslais. Administracijos taip pat gali apibendrinti įsivertinimus ir pagal juos nustatyti bendruosius veiklos rezultatus bei tobulinimosi sritis.

Remiantis įsivertinimo rezultatais, rengiamas mokymosi ir tobulinimosi planas, kurį įgyvendindami darbuotojai ir institucija gali užpildyti savo kompetencijų spragas. Į planus gali būti įtraukiamas darbuotojams skirtas auditorinis mokymas ir mokymas darbo vietoje, seminarai ir gerosios patirties pristatymo renginiai, taip pat gali būti numatoma galimybė įdarbinti naujų talentingų darbuotojų arba prireikus naudotis veiksmingesnėmis užsakomosiomis paslaugomis.

Naudojimasis ES kompetencijų sistema yra savanoriškas. Komisija negali peržiūrėti duomenų arba lyginamųjų analizių rezultatų. Dabar informacija jos interneto svetainėje pateikiama anglų k., bet ją rengiamasi pateikti ir kitomis kalbomis. Naudotis šia priemone norinčios administracijos gali susisiekti su Regioninės ir miestų politikos generaliniu direktoratu.

„Kompetencijų sistema padėjo mums surengti struktūrinį vadovų ir darbuotojų dialogą, per kurį buvo galima nustatyti tinkamą žinių lygį ir konkrečius mokymo poreikius. Bendraudami su partneriais iš kitų valstybių narių, kaip visada galėjome sužinoti apie valdymo praktiką kitose šalyse, palyginti ją su mūsų pačių praktika, ir pasisemti kitų šalių patirties.“

Markus Seidl, ÖROK sekretoriato valdantysis direktorius, Austrija

Austrijos vadovaujančiojoje institucijoje skatinami pokyčiai

Austrijos teritorijų planavimo konferencijos (vok. *Österreichische Raumordnungskonferenz*, ÖROK) sekretoriatas yra vadovaujanti veiksmų programos „2014–2020 m. investicijų į ekonomikos augimą ir užimtumą Austrijoje veiksmų programa“ institucija. Ji pasinaudojo ES kompetencijų sistema dalyvaujama bandomajame projekte, kuriame taip pat dalyvavo Bulgarijos, Estijos, Graikijos, Vengrijos, Lenkijos ir Rumunijos vadovaujančiosios institucijos.

Ši sistema padėjo ÖROK įvertinti jau turimus gebėjimus, nustatyti būsimus mokymo poreikius ir padidinti informuotumą apie struktūrizuotos kvalifikacijos reikalavimų analizės svarbą.

Įsivertinimo priemonės rezultatai konferencijai ÖROK itin pravertė kuriant atskirus darbuotojų profilius. Darbuotojams ir vadovams išsamiai aptariant gebėjimus užtikrintas bendras supratimas apie kiekvieno darbuotojo vaidmeniui

reikiamas kvalifikacijas. Nustačius mokymo spragas galima geriau pritaikyti mokymo galimybes prie individualių poreikių ir atsakomybės sričių. Galutinėje ataskaitoje pristatyti darbuotojams skirti mokymo kursai ir pateikta informacija apie tinklus, kurie skatina ES fondų įgyvendinimo praktines žinias.

Su tinklais susijusi informacija patvirtino vadovaujančiosios institucijos strategiją, kuria siekiama gerinti jos bendrąsias žinias apie ES finansavimą – ji prisijungė prie tinklo „IQ-Net“, į kurį buriasi regioniniai Europos partneriai, siekdami gerinti struktūrinių fondų programų valdymą. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

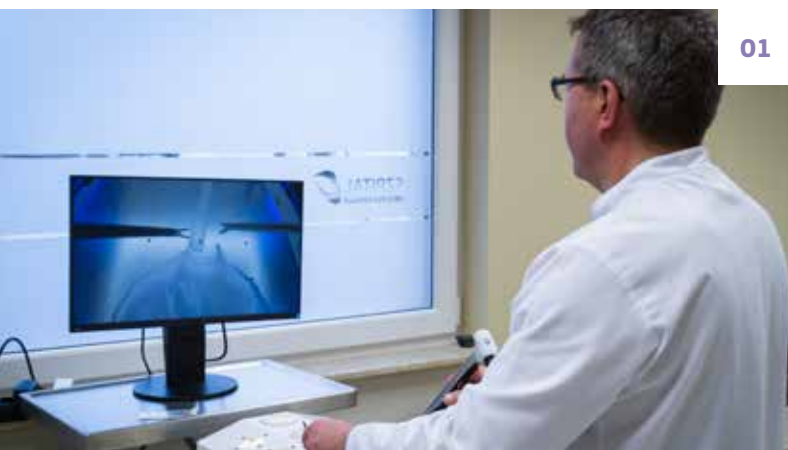
<http://europa.eu/!xX67bV>

SUSTABDYTOS AKIMIRKOS IŠ LENKIJOS

Šiuo metu Lenkija didelę dalį savo 2014–2020 m. ES finansavimo investuoja į inovacijų skatinimą per projektus, kuriuos vykdant naudojamos didelės užmojų turinčių šalies verslininkų bei kūrybingų mokslininkų žinios ir pažangia MTTP infrastruktūra. Čia pateikiamos projektų nuotraukos paimtos iš albumo „Lenkijos inovacijos – žingsnis į ateitį“. Šie projektai atrinkti siekiant pažadinti naujas novatoriškas idėjas visoje ES.

04

01

05

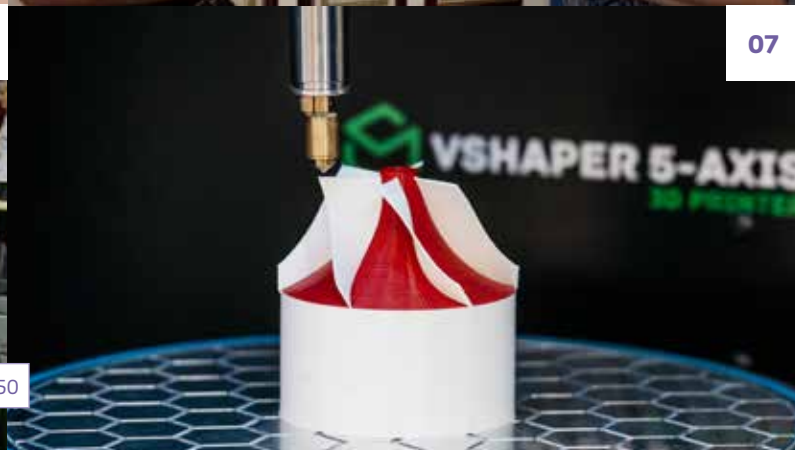
02

06

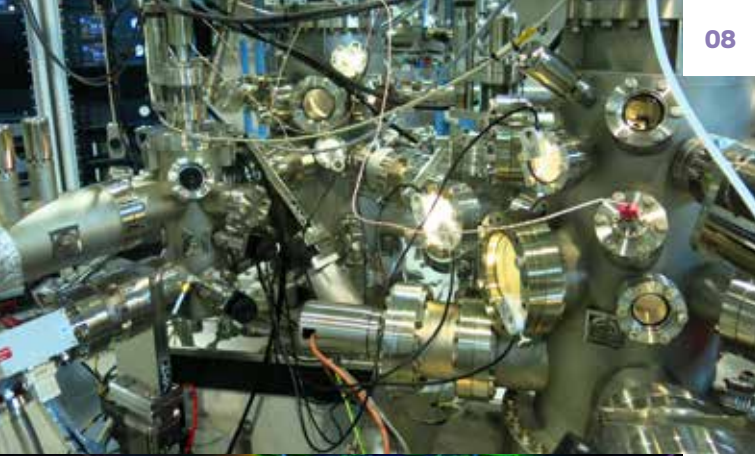

03

07

08

01 Bygdosčiaus Kazimiero Didžiojo universiteto fizikai ir mokslininkai tobulina pagamintus dirbtinius organus.

02 Novatoriškus Vroclave įsikūrusios įmonės rankų protezus remontuoti galima pigiau ir paprasčiau nei įprastinius modelius.

09

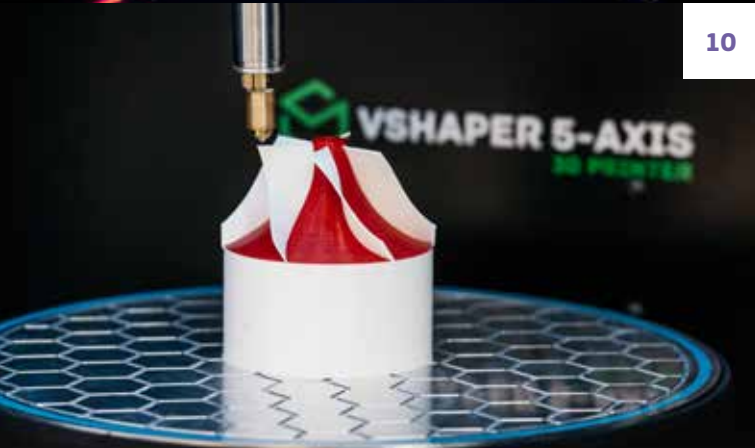

03 Vykdamt Poznanės Gyvybės mokslų universiteto vadovaujamą projektą naudojamas amžiaus imitatorius, todėl lengviau projektuoti saugius ir patogius vyresnio amžiaus žmonėms skirtus baldus.

04 Ant elastinio substrato atspausdinti perovskito saulės elementai yra lengvesni, juos galima pigiau gaminti ir pritaikyti įvairiose srityse.

05 Naudodama jutiklius Krokuvėje įsikūrusi įmonė „Airly“ tiksliai vertina ir prognozuoja oro kokybę ir renka duomenis, kurie vėliau skelbiami internete.

10

06 Opolėje įsikūrusios įmonės gaminama pažangioji dažų danga neleidžia atsirasti grybams ir pelėsiams pastatuose, maisto saugyklose, vandens nuotekų valymo įrenginiuose ir daugelyje kitų taikymo sričių.

07 Raketnicoje įsisteigęs gamintojas sukūrė šį unikalų 5D spausdintuvą, kuriuo galima kurti technologiškai sudėtingus komponentus.

08 „Baltic TRAM“ teikia trumpalaikes paslaugas Baltijos jūros regione įsikūrusioms įmonėms ir padeda joms gerinti esamus arba kurti naujus produktus.

11

09 Didžiosios Lenkijos vaivadijoje įsikūrusios įmonės pagamintos specialios lazerių šou sistemos teikia šviesas, vandens fontanus ir ugnį meniniams pasirodymams per festivalius arba kitus renginius.

10 Patikimas hidraulinis vožtuvas užtikrina itin tikslią hidraulinio srauto kontrolę ir taip didina saugą orlaivių kontrolės sistemose.

11 Varšuvoje pagamintas „Triggo“ – tai lengva, manevringa ir taupi elektrinė dvivietė miesto transporto mikropriemonė, pasižyminti geriausiomis motociklo ir automobilio savybėmis.

12

12 Naudodami jutiklių ir belaidžio ryšio duomenis Krokuvos inžinieriai kuria aktyviosios saugos, pagalbos vairuotojui sistemas ir plėtoja automatinį vairavimą.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://bit.ly/2lvEHHH>

KULT ROS PAVELDAS

Praeities vertybės gražinamos ateičiai

Turtinga Europos paveldo ir istorijos kultūra atlieka svarbų vaidmenį skatinant ir įgalinant inovacijas, verslumą, turizmą ir socialinę įtrauktį visoje Europoje. 2018 m. Europos Sąjungai švenčiant Europos kultūros paveldo metus, žurnalas *Panorama* atrinko kelis projektus iš įvairių valstybių narių, kad parodytų, kaip ES investicijos atgaivina praeitį ateičiai.

„SCHWABENKINDER“ SUJUNGIA AUSTRIJOS, VOKIETIJOS IR ŠVEDIJOS MUZIEJUS

- Bendra investicijų suma 1 679 430 EUR
- ES investicijos 1 007 658 EUR

Vykdamas šį teritorinio bendradarbiavimo projektą einama XVII–XIX a. migrantų vaikų, kurie buvo priversti dirbti, gyvenimo pėdsakais ir taip atkuriamą tarpvalstybinę istoriją. Pagrindiniai mokslininkų rezultatai – interneto svetainė, duomenų bazė ir švietimo programa, o turistų magnetu taip pat tampa naujos parodos ir lydintis žygių vadovas.

<http://europa.eu/!Wr33Kp>

„BOIS DU CAZIER“ TERITORIJOJE KASINĖJAMA BELGIJOS ISTORIJA

Ši buvusi anglių kasykla patyrė vieną tragiškiausių Belgijos pramonės istorijos nelaimių, kai niokojantis gaisras nusinešė kelių šimtų angliakasių gyvybes. Prisimindamas žuvusiųosius Valonijos regionas atkūrė akmens anglių kasyklą, o jos teritorijoje įsteigė muziejų, rengia tiesioginius praktinius seminarus, nutiesė pėsčiųjų oro tiltą, pastatė kraštovaizdžio observatoriją ir pavertė ją turistų traukos vieta.

<http://europa.eu/!Pj78Jd>

- Bendra investicijų suma 15 798 800 EUR
- ES investicijos 7 899 400 EUR

ATSKLEISTOS BULGARIJOS PERISTEROS TVIRTOVĖS PASLAPTYS

- Bendra investicijų suma 1 524 003 EUR
- ES investicijos 179 295 EUR

Atliekant kasinėjimus archeologams pavyko išaiškinti senovinės karinės tvirtovės ir Krikščionių šventovės paslaptis bei sukurti vietas gyventojams ir turistams įdomią istorinę vietą. Vykdamas projektą ne tik sudarytos sąlygos aplankyti senovines archeologines vietas palei šiaurinių Rodopų kalnų kelią, bet ir renovuoti tvirtovę, įsteigti kultūros parką ir muziejų po atviru dangumi, kuriame eksponuojami iškasti dirbiniai.

<http://europa.eu/!uH99yP>

KOMPLEKSO RENOVACIJAI SKIRTAS EUROPOS KULTŪROS PAVELDO APDOVANOJIMAS

2017 m. projektui „Kuks-Pomegranate“ buvo skirtas „Europa Nostra“ apdovanojimų ES kultūros paveldo prizas už darbus renovuojant barokinį kompleksą ir sodus Hradec Kralovės regione. XIII a. pradžioje sukurtas kompleksas, kurį sudaro įspūdingą istoriją menanti rezidencija, ligoninė ir vaistinė, dabar tapo švietimo centru, kuriame atkreipiamas dėmesys į nuostabą keliančius istorinius, kultūrinius ir meninius jo aspektus.

<http://www.europeanheritageawards.eu/winners/baroque-complex-gardens-kuks/>

- Bendra investicijų suma 18 000 000 EUR
- ES investicijos 14 200 000 EUR

LAIKU RENOVUOTAS ANDRONIKO LAIKRODIS ATĒNUOSE

- Bendra investicijų suma 772 481 EUR
- ES investicijos 772 481 EUR

Šis ant šiaurinio Akropolio šlaito stovintis marmurinis monumentas, dar vadinamas „Vėjų bokštu“, buvo pastatytas maždaug II a. prieš Kristų pabaigoje. 2014–2015 m., atsižvelgiant į išsamius tyrinėjimus, remiantis naujausių tyrimų rezultatais ir mokslinių tyrimų metodais, buvo atlikti plataus masto konservavimo darbai. Monumentas ir jo meno dirbiniai buvo sutvirtinti, išvalyti ir restauruoti, o siekiant pagerinti neįgaliųjų prieigą, aplink archeologinę teritoriją įrengtos rampos ir pėsčiųjų takas. ➤

<https://www.culture.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nid=1664>

PUOSELĖJAMA VIDURIO BALTIJOS REGIONO AMATININKŲ KULTŪRA

Projekto „Vidurio Baltijos šalių amatai“ tikslas – išsaugoti turtingas meno ir amatų tradicijas Latvijos ir Lietuvos pasienyje, remti verslumą ir pritraukti turistų. Tinkle, kurį sudaro dešimt skirtingos specializacijos centrų, amatininkams suteikiama vieta dirbti, mokyti kitus ir mokytis patiems, dalytis patirtimi ir rengti praktinius seminarus bei parodas. Centrų lankytojai gali stebėti amatininkų darbą, patys išbandyti kelis amatus ir įsigyti gaminių.

<http://europa.eu/lyf67tn>

■ Bendra investicijų suma 1 574 102 EUR
■ ES investicijos 1 337 986 EUR

ŽVILGSNIS Į OLANDŲ FILMO KULTŪRĄ

■ Bendra investicijų suma 3 872 950 EUR
■ ES investicijos 1 471 721 EUR

2012 m. Amsterdame ant vandens kranto atidarytame filmo institute EYE dabar įrengta 1 300 m² ploto erdvė parodomams, keturios modernios kino salės, skaitmeninė žaidimų aikštelė, patalpos praktiniams seminarams, muziejaus parduotuvė, sanitarinės patalpos ir darbo vietos. Modernus pastatas į šiuolaikiškas peržiūrų, parodų ir renginių erdves pritraukia po 700 000 lankytojų per metus.

<http://europa.eu/!Yh97Mn>

PORTUGALIJA GALI PASIGIRTI APDOVANOJIMĄ PELNIUSIA MIESTO ATGAIVINIMO PROGRAMA

Pagal novatorišką ir integruotą miesto atgaivinimo programą Portugalijos mieste Vila do Kondé apgręžta architektūrinio, kultūrinio ir socialinio nuosmukio tendencija. Vienas iš svarbiausių tikslų buvo sustiprinti kultūros paveldą integruojant ir atkuriant svarbius istorinio centro pastatus – „tapatybės įtvirtinimo poliūs“ – ir naudoti juos veiklai, pirmiausia susijusiai su kultūra ir kūrybingumu, įtraukiant į ją regionų ir vietos subjektus.

<http://europa.eu/!Vw67wR>

■ Bendra investicijų suma 18 289 329 EUR
■ ES investicijos 8 874 716 EUR, „RegioStars 2012“

BENDRAS AUGIMAS PUOSELĖJANT KAIMO TRADICIJAS ČEKIJOS IR SLOVAKIJOS PASIENYJE

■ Bendra investicijų suma 2 552 000 EUR
■ ES investicijos 2 169 200 EUR

Liaudies tradicijų puoselėjimas, kaimo šventės ir kultūros renginiai paskatino aktyvesnį Čekijos ir Slovakijos bendruomenių judėjimą ir partnerystes. Projektas, kurį vykdant daug dėmesio skirta tradiciniams ūkininkavimo metodams ir vietos produktų ruošimui ir atrankai, vietos bendruomenes padėjo susieti su tradicine gyvensena regione. Be to, įgyvendinant iniciatyvą reklamuota vietos kultūrinė įvairovė, todėl pritraukta daugiau turistų ir paskatintas vietos ekonomikos augimas.

<http://europa.eu/!Vq99NW>

DVASINIO PAVELDO ATKŪRIMAS RUMUNIJOS DRAGOMIRNOS VIENUOLYNE

- Bendra investicijų suma 4 631 449 EUR
- ES investicijos 4 004 569 EUR

Nors šiaurės rytų Rumunijoje stovintis Dragomirnos vienuolynas buvo ne kartą renovuotas, piešiniai ir freskos liko nepaliestos. 2010–2012 m. padėtis pasikeitė, kai vykdant šį projektą itin sudėtingais metodais ir naudojant tradicines medžiagas šis kūrinys buvo meniškai restauruotas. Be to, pastatai buvo modernizuoti: padidintas jų energijos vartojimo efektyvumas, atnaujinta elektros, vandentiekos infrastruktūra, apšvietimo įranga ir suremontuotas stogas bei medinės konstrukcijos.

<http://europa.eu/!kf49bp>

ITALIJOS IR SLOVĖNIJOS MOKYKLŲ SĖKMĖS RECEPTAS

Tradiciuose receptuose aptinkamais vietos produktais praturtintas mokinių valgiaraštis devyniose pradinėse Italijos ir Slovėnijos pasiekyje veikiančiose mokyklose. Vykdant sveikos mitybos projektą P.E.S.C.A., vykdyta šviečiamoji veikla, kurios metu mokyklų valgyklose skatinta vartoti vietinį ir tradicinį maistą. Pasikeitus geriausia patirti ir padidinus informuotumą apie vietinius produktus ir valgius, sėkmingas projektas dabar bus tęsiamas dvylikos pasienio regiono įstaigų tinkle.

<http://europa.eu/!Ry96CB>

- Bendra investicijų suma 903 028 EUR
- ES investicijos 767 574 EUR

ATGAIVINTAS KAIMO IR KULTŪRINIS TURIZMAS KIPRE

- Bendra investicijų suma 5 403 691 EUR
- ES investicijos 2 701 845 EUR

Kipro Troodo kalnuose Maratasos slėnyje dominuojančio Kalopanagiočio atgaivinimas suteikė kaimo bendruomenei ir senėjantiems jos gyventojams socialinį ir ekonominį postūmį. Suremontavus tradicinius kaimo statinius, senus akmeninius takus ir senovinius fasadus, o Lavrentios rezidenciją pavertus kultūros ir renginių centru, vietovėje paskatintas kaimo turizmas tiek lankytojų, tiek vietos gyventojų labui.

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/cyprus/old-stones-and-new-life-in-kalopanayiotis

COHESIFY – leidžiama pareikšti nuomonę regionams

Ar sanglaudos politika turi įtakos piliečių ES suvokimui ir tapatinimuisi su ja? Kaip veiksmingai apie šią politiką informuojama plačioji visuomenė? Pirmiausia į šiuos ir susijusius klausimus siekta atsakyti vykdant dvejus metus trukusį mokslinių tyrimų projektą COHESIFY, kurio galutiniai rezultatai 2018 m. balandžio 26 d. buvo pristatyti politikos formuotojams, kitiems sanglaudos politikos suinteresuotiesiems subjektams ir akademinai bendruomenei.

Per pastarąjį dešimtmetį staigiai sumažėjo – ir tik labai lėtai vėl didėjo – Europos Sąjungą teigiamai vertinančių ir jos institucijomis pasitikinčių žmonių skaičius. Stiprėja populistinės ir Europos Sąjungai priešiškos partijos, o Jungtinė Karalystė balsavo už pasitraukimą iš ES. Kyla klausimas, kokių rezultatų duoda ES politika, ypač sanglaudos politika, kuriai šiuo metu skiriama apie trečdalis ES biudžeto ir kuri įgyvendinama vietos ir regionų lygmenimis. Ar žmonės mano, kad Europos struktūriniai ir investicijų fondai daro didelį poveikį kasdieniam jų gyvenimui?

Šis klausimas buvo išeities taškas projektui COHESIFY, kurį vykdant aiškintasi, kaip sanglaudos politiką apskritai vertina piliečiai. Šis projektas subūrė Europos politikos tyrimų centro (Stratklaido universitetas, Glazgas) vadovaujamą įvairių sričių mokslininkų komandą, kurią sudarė aštuoni universitetai ir dvi MVĮ. Komanda taikė novatorišką metodinį požiūrį: derino dvylikos valstybių narių septyniolikoje bandomųjų regionų atliktus atvejų tyrimus, kalbėjosi su suinteresuotaisiais subjektais, atliko jų apklausas, atliko plataus masto 8500 piliečių apklausą telefonu ir tarpvalstybinę informavimo žiniasklaidoje analizę, kuri apėmė daugiau kaip 8 000 naujienų straipsnių ir daugiau kaip 110 000 socialiniuose tinkluose paskelbtų įrašų bei 47 tikslines grupes, kurias sudarė 240 piliečių.

COHESIFY projekto direktoriaus, profesoriaus John Bachtler iš Stratklaido universiteto teigimu, pagrindinė išvada yra ta, kad „sanglaudos politikos išlaidos ir informacija apie šią politiką turi labai didelę įtaką piliečių suvokimui apie ES ir Europos integraciją bei jų tapatinimuisi su ES. Jei ES politikos formuotojai nori skatinti regionų ir vietos tapatinimąsi su ES, sanglaudos politika tikrai yra veiksminga priemonė, bet tik jei apie ją tinkamai informuojama.“

Ką mano ES piliečiai?

Projekto rezultatai aiškiai rodo, kad sanglaudos politika daro poveikį piliečių suvokimui apie ES ir Europos tapatybę. „Per diskusijas tikslinėse grupėse paaiškėjo, kad ES piliečių žinios apie sanglaudos politiką yra miglotos ir paviršutiniškos. Piliečiai pripažįsta šios politikos svarbą mažinant regionų skirtumus ir gerinant gyvenimo kokybę, bet mano, kad yra nepakankamai informuojami. Jie norėtų turėti daugiau įtakos sprendžiant, kaip fondai turėtų būti paskirstomi ir valdomi jų teritorijoje“, – per Briuselyje vykusį baigiamąjį Europos regionų komiteto renginį aiškino dr. Andreja Pegan iš Dublino Trejybės koledžo.

Nors dažnai sanglaudos politika neturi tiesioginės įtakos ES piliečių tapatinimuisi su Europa, daugelis jų pritaria šios politikos principams (ypač dėl ekonominio išsivystymo skirtumų mažinimo). Taip pat esama nemažai įrodymų, kad teigiamai vertinamas sanglaudos politikos poveikis piliečių regionų arba miestų vystymuisi.

Pasak COHESIFY projekto vadovo dr. Carlos Mendez iš Stratklaido universiteto, šias išvadas patvirtina 8 500 piliečių apklausa. „Piliečiai žino apie Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamus projektus, o suvokiama jų nauda piliečių kasdieniam gyvenimui ir jų regiono vystymuisi labai prisideda prie jų tapatinimosi su ES.“

Vykdamas projektą taip pat nustatyta, kad įtakos ES, o ypač sanglaudos politikos vertinimui turi finansavimo mastas, jo veiklos rezultatai ir geras valdymas.

Informacijos apie sanglaudos politiką sklaida

COHESIFY rezultatai rodo ES išlaidų diferencijavimo regionuose ir vietoje svarbą ir tai, kad, piliečių manymu, jomis atsižvelgiama į jiems iš tikrųjų svarbius poreikius ir plėtros iššūkius. Šiuo metu piliečiai mano, kad yra nepakankamai informuojami apie sanglaudos politiką, o politikos suinteresuotieji subjektai pripažįsta, kad komunikacijai skirta nepakankamai dėmesio. Komunikacijos strategijose turėtų būti skiriama daugiau dėmesio piliečių informavimui apie sanglaudos politikos prioritetus, kad piliečiai vertintų ES įnašą į jų regionų vystymąsi.

Stebina tai, kad, kaip nustatė mokslininkai, tradicinės žiniasklaidos priemonės (pirmiausia televizija) ir reklaminiai stendai yra vienos iš veiksmingiausių informavimo priemonių. Socialinių tinklų vaidmuo mažesnis, nei tikėtasi. ➤

Kaip sanglaudos politika pristatoma žiniasklaidoje?

Atliekant kitą tyrimo dalį aiškintasi, kaip sanglaudos politika pristatoma žiniasklaidoje. Išanalizuota daugiau kaip 110 000 spaudos straipsnių, taip pat pranešimų ir komentarų socialiniuose tinkluose. Dr. Vasiliki Triga iš Kipro technologijų universiteto aiškina: „Iš tikrųjų sanglaudos politika apskritai pristatoma teigiamai, nes du pagrindiniai aprašomi aspektai yra teigiamas ekonominis sanglaudos politikos poveikis valstybėms narėms ir didelis poveikis piliečių gyvenimo kokybei.“

Analizuojant taip pat nustatyta teritorinių skirtumų. Regioninėje žiniasklaidoje sanglaudos politika, ypač jos ekonominiai padariniai, pristatomi palankiau, o nacionalinėje žiniasklaidoje dažniau atkreipiamas dėmesys į neigiamus aspektus, kurie yra svarbūs tam, kaip įgyvendinama sanglaudos politika.

COHESIFY

Trukmė 2016 m. vasario mėn.–2018 m. gegužės mėn.

Pagrindinis partneris Stratklaido universitetas, Europos politikos tyrimų centras.

Partneriai: Vidurio Europos universitetas (HU), Kipro technologijų universitetas, Delfto technologijų universitetas (NL), agentūra „Old-Continent“ (BE), Milano politechnikos universitetas (IT), „Regio+“ (ES), Dublino Trejybės koledžas (IE), Manheimo universitetas (DE), Varšuvos universitetas (PL).

Programa – mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“.

Teikiamas finansavimas – 2,4 mln. EUR.

Sanglaudos politika po 2020 m.

Pagrindinės projekto COHESIFY rekomendacijos ir rezultatai buvo perduoti ES politikos formuotojams, kad jie galėtų apsvarstyti galimybę įtraukti juos į diskusijas dėl 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos ir sanglaudos politikai skirtos teisės aktų rinkinio. Šio mokslinio tyrimo rezultatai parodė, kad sanglaudos politika yra veiksminga skatinant teigiamą vertinimą ir tapatinimąsi su ES, taip pat, kad ES išlaidų srityje reikėtų labiau pabrėžti ne centralizaciją, bet decentralizaciją.

Pagrindinis COHESIFY pasiūlymas yra nustatyti aktyvesniu dalyvavimu grindžiamą į piliečius nukreiptą ES fondų programavimo ir informavimo apie juos metodą, kuris iš esmės pakeistų piliečių dalyvavimą ir tai, kaip jie vertina sanglaudos politiką bei ES. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

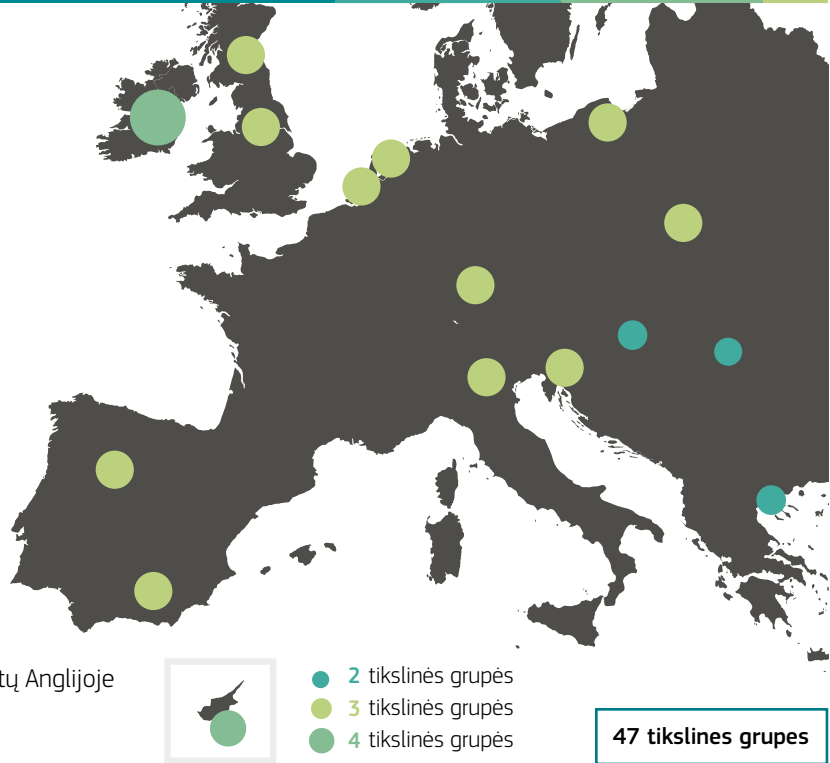
www.cohesify.eu

KLAUSIMAI AIŠKINANTIS PILIEČIŲ ŽINIAS APIE SANGLAUDOS POLITIKĄ, JOS POVEIKĮ EUROPOS TAPATYBEI IR ĮNAŠUI Į JĄ

KUR

KALBĖJOMĖS?

- Kipre** – Kipre
- Vokietijoje** – Badene-Viurtemberge
- Graikijoje** – Centrinėje Makedonijoje
- Vengrijoje** – Vakarų Dunantulyje
- Airijoje** – pietinėje ir rytinėje dalyse
- Italijoje** – Lombardijoje
- Lenkijoje** – Pakarpatėje
- Lenkijoje** – Pamaryje
- Rumunijoje** – vakarinėje dalyje
- Slovėnijoje** – vakarinėje dalyje
- Ispanijoje** – Andalūzijoje
- Ispanijoje** – Kastilijoje ir Leone
- Nyderlanduose** – Flevolande
- Nyderlanduose** – Limburge
- Jungtinėje Karalystėje** – Šiaurės rytų Anglijoje
- Jungtinėje Karalystėje** – Škotijoje

SU KUO KALBĖJOMĖS?

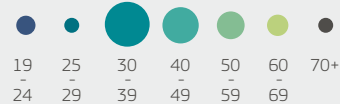
240 DALYVIAI

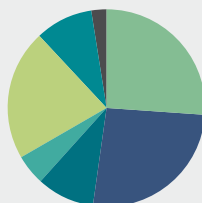
110 MOTERYS

AMŽIUS

KAIP IEŠKOJOME DALYVIŲ?

- „Sniego gniūžtės“ principu
- COHESIFY piliečių apklausa
- Socialiniuose tinkluose
- Per išorės įmonę
- Kviesdami vietoje
- Mokslininkų grupės socialiniame tinkle
- Reklamuodami skelbimų lentose arba laikraščiuose

PROJEKTAI

VIČENČĄ SAUGO NAUJOS APSAUGOS NUO POTVYNIŲ SISTEMOS

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA**
41 000 000 EUR

ES ĮNAŠAS
4 470 762 EUR

Naudojantis Europos regioninės plėtros fondo finansavimu, šiaurės rytų Italijos Veneto regione baigta kurti didelės apimties apsaugos nuo potvynių sistema. Šiais darbais, kurie buvo pradėti po 2010 m. regioną ištikusią pražūtingų potvynių, bus saugomas Vičencos miestas ir aplinkinės vietovės.

Vykdamas projektą pirmiausia siekta pastatyti vandens sulaikymo baseiną, kuriame šalia Timonchio upės esančiame Kaldonje būtų galima sulaikyti 3 800 000 m³ vandens. Anksčiau vietos upių sistemos vandeniui pakilus iki aukščiausio lygio, Vičencai, netoli esančiai Paduvai ir upės slėnio gyventojams kildavo didelė potvynių grėsmė.

Baseine perteklinis vandens laikomas tol, kol upės pajėgumai vėl normalizuojasi. Nukritus vandens lygiui, išleidimo sistema rezervuarą gali ištuštinti gražindama potvynių vandenį į Timonchio upę. Per 12 valandų galima išleisti maždaug 85% bendrojo potvynių vandens tūrio, o per 24 valandas – visą potvynio vandenį.

Timonchio vandens sulaikymo baseinas yra vienas iš svarbiausių intervencinių veiksmy, kuriais saugomas regionas ir vien jis potvynių dažnumą Vičencoje sumažins 75%.

Pasroviui

Statant sulaikymo baseiną, potvynio vandens srautai buvo padalyti į dvi zonas, todėl buvo galima sumažinti upės krantų aukštį. Bendras su baseinu besiribojančių ir šias dvi surinkimo zonas skiriančių krantų ilgis yra 5,2 km, o visas baseinas užima apie 110 ha.

Vykdamas darbus pastatyti šliuzai ir nutiesti vamzdynai, kuriais sujungiami šie du rezervuarai, o vanduo iš Timonchio nukreipiamas link baseino aukštupio. Įrengti du avariniai slenksčiai: vienu iš jų sujungiamas aukštupio baseinas, kad nutekamąjį vandenį būtų galima nukreipti į žemupį, o kitu jis nukreipiamas iš žemupio baseino į upę. Be to, siekiant išlyginti baseino srautą ir sustiprinti upės vagą bei krantus, atlikti įvairūs žemės darbai.

Remiantis Italijos Paduvos universitete atlikto tyrimo rezultatais, atliekant su rezervuaro dugnu susijusius darbus, siekiant apriboti potvynių vandens geofiltraciją į vandeningąjį sluoksnį, už pietinio ir rytinio rezervuaro krantų taip pat sukonstruota 200 m pločio neperšlampama juosta. Be to, kadangi vienas iš projekto tikslų buvo sudaryti sąlygas nesant potvynių kai kuriose baseino dalyse kultivuoti augalus, atkuriant 50 cm viršutinio dirvožemio sluoksnį buvo regeneruotas rezervuaro dugnas.

Atliekant su pagrindine vietos upės vagos srove ir jos intakais susijusius darbus, Malo mieste, kaip ir Torrente Timonchio baseine, sukonstruotos dvi potvynių vandens sulaikymo sistemos. Šis apsaugos nuo potvynių projektas buvo užbaigtas 2016 m. ir yra viena iš daugelio Veneto regione įgyvendinamų apsaugos nuo potvynių priemonių, įskaitant dar dešimties vandens sulaikymo baseinų statybą. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.regione.veneto.it/>

PROJEKTAI

GERESNIS PRANCŪZIJOS
RYŠYS SU SKAITMENINE
REVOLIUCIJABENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
30 MLN. EURES ĮNAŠAS
8,3 MLN. EUR

2013 m. Prancūzijoje pradėjus programą OISE THD, regionas perėjo į kitą sparčiųjų telekomunikacijų ryšių lygmenį ir, naudodamas optinius skaidulinius kabelius, pasirengė užtikrinti itin spartų interneto ryšį namų ūkiams.

gyvendinant J.-C. Juncker Ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo planą, ES skaitmeninėje darbotvarkėje pripažįstama, kad Europai reikia plačiai prieinamo spartaus ir itin spartaus interneto už konkurencingą kainą. Prancūzija įsipareigojo iki 2023 m. visoje savo teritorijoje įdiegti spartų plačiajuosčių ryšių, daug dėmesio skirdama šviesolaidinės ryšio linijos iki galutinio paslaugų gavėjo (angl. *fibre to the home, FTTH*) technologijai. Šios technologijos tikslas – pagerinti vartotojams skirtas skaitmenines paslaugas, įrengiant naujos kartos šviesolaidinius tinklus.

Aukštutinėje Prancūzijoje į šiaurę nuo Paryžiaus esantis Uazos regionas buvo vienas iš pirmųjų Prancūzijos departamentų, kuriuose pagal plačiajuosčio ryšio programą „TelOise“ (2004–2012 m.) buvo pasiūlyta universalioji paslauga. Vis dėlto labai išpopuliarėjus socialiniams tinklams, itin didelės raiškos televizijai, užsakomosioms vaizdo paslaugoms, tinklo žaidimams, elektroninei prekybai ir duomenų mainams verslo srityje, tapo akivaizdu, kad reikia dar didesnės spartos ryšio ir efektyvių tinklo jungčių.

Šešeriais metais anksčiau, nei planuota

Šviesolaidiniuose tinkluose užtikrinamas vienas neribotas ryšys, galintis visapusiškai patenkinti šiandienos ir numatomus ateities poreikius bei paslaugas. FTTH tinklas grindžiamas naujomis vien iš optinių skaidulinių kabelių nutiestomis vietinėmis linijomis, kuriomis pakeičiamos varinės laidinės telefono linijos.

Pagal teritorinę skaitmeninės plėtros strategiją diegiama itin spartų Uazos interneto tinklą iš pradžių buvo numatyta įdiegti iki 2023 m. pabaigos. Vis dėlto po keturių vienas po kito ėjusių sparčios veiklos laikotarpių šviesolaidinis tinklas bus baigtas diegti iki 2019 m.

Remiantis esama telekomunikacijų infrastruktūra, bus nutiesta dar 10 000 km antžeminių ir požeminių optinių skaidulinių kabelių linijų. Galiausiai reikės įrengti 300 000 jungčių – pavieniems asmenims, bendruomenėms arba įmonėms – už apytiksliai 30 mln. EUR.

Kitaip, nei pasirinkus kitas galimybes, optinių skaidulinių kabelių technologija užtikrina vienodą greitį visiems abonentams, neatšizvelgiant į jų geografinę vietovę. Ja užtikrinamas labai spartus 100 Mb/s (megabitų per sekundę) arba dar spartesnis ryšys, kuris yra 200 kartų efektyvesnis nei ADSL ir 4G technologija. Vis dar tebeptiriant sunkumų dėl aprėpties ir tarifų, 4G technologijos Prancūzijos kaimo vietovėse dar laukia ilgas kelias.

Nuo 2014 m. Uazoje įrengta 176 324 telefono lizdų (jungčių). Regione yra 631 savivaldybė ir visos jos, išskyrus tris, prisijungė prie Uazos itin sparčių jungčių asociacijos, kuri naudojasi esama šalies infrastruktūra, įskaitant „France Télécom“, ERPF ir „TelOise“ infrastruktūrą.

Tikimasi, kad ateičiai kaip skaitmeninį standartą pasirinkęs itin spartų šviesolaidinį tinklą, Uazos departamentas bus geriau pasirengęs priimti konkurencingumo ir patrauklumo iššūkius ir galės pasinaudoti visais pranašumais, kuriuos įgis aktyviai imdamasis veiksmų dėl skaitmeninės revoliucijos. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://oise-thd.fr/le-programme-thd/le-projet/>

PROJEKTAI

SVETINGI NAMAI NEĮGALIEMS JAUNUOLIAMS BULGARIJOJE

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA
1 289 800 EUR**

**ES ĮNAŠAS
1 039 000 EUR**

Vracos savivaldybėje stovinčiame moderniaame gyvenamajame komplekse sukurta saugi gyvenamoji aplinka psichikos ir fizinę negalią turintiems vaikams ir paaugliams. Novatoriškos patalpos suprojektuotos taip, kad atitiktų kasdienius šių gyventojų poreikius ir labai primintų šeimynišką aplinką.

Novatoriško apgyvendinimo alternatyvų komplekso (CSIAR) projekto tikslas buvo paskatinti geresnę socialinę psichikos arba fizinę negalią turinčių jaunų žmonių integraciją. Pagal Bulgarijos bendrąją strateginę vaikystės programą ir Vracos savivaldybės socialinių paslaugų strategiją vykdytas projektas buvo atidžiai derinamas su pagrindiniais Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos tikslais.

Naudojantis didelėmis Europos regioninės plėtros fondo investicijomis, vykdant projektą CSIAR Bulgarijos šiaurės vakarų regione pastatyti trys šeimos tipo apgyvendinimo centrai ir saugūs būstai. Šie centrai gali priimti iki 50 gyventojų ir suteikti jiems pastogę bei priežiūrą šeimyniškoje aplinkoje, sukurtoje siekiant padėti kovoti su dažnai šių jaunuolių patiriama stigmatizacija.

Šis kompleksas stovi tankiausiai gyvenamose Vracos vietose, o jo projektuotojai labai stengėsi užtikrinti, kad būtų gerai pritaikyti visi apgyvendinimo aspektai, įskaitant pastatų dizainą, kraštovaizdį ir įrangą, kad būtų skatinama komplekso gyventojų socialinė įtrauktis ir jų dalyvavimas bendruomenės gyvenime.

Priežiūra ir dėmesys

Sukurtoje į namus panašioje ir darnioje aplinkoje jauniems gyventojams taip pat buvo lengviau suteikti geresnę prieigą prie švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų – visos jos yra specializuotos ir gali būti pritaikomos prie individualių jų poreikių.

Kaip sako projekto vadovė Rozalina Georgieva, „iš to, kad kuriami šeimos tipo apgyvendinimo centrai ir saugūs būstai, matyti, kad iš esmės pasikeitė psichikos arba fizinę negalią turintiems vaikams ir paaugliams skirtos socialinės paslaugos. Abiejų šių tipų apgyvendinimo paslaugos rodo empatiją ir pagarbą žmogaus orumui neatsižvelgiant į etninę kilmę, lytį, negalią, amžių ar socialinį statusą.“

Vykdamt projektą CSIAR, taip pat siekta strategijos „Europa 2020“ užimtumo tikslų, nes sukurta 39 nuolatinės darbo vietos viename iš prasčiausiai išsivysčiusių Europos regionų, todėl šioje vietovėje paskatintas vystymasis. Tikimasi, kad ateityje finansinė parama šiam gyvenamajam kompleksui bus užtikrinta Bulgarijos valstybės arba savivaldybių lėšomis. ■

DARBOTVARKĖ

SPALIO 8–11 D.

Bruselis (BE)

Europos regionų ir miestų savaitė

SPALIO 18–19 D.

Sofija (BG)

7-asis ES strategijos dėl Dunojaus regiono metinis forumas

LAPKRIČIO 20–21 D.

Insbrukas (AT)

2-asis ES strategijos dėl Alpių regiono metinis forumas

Daugiau informacijos apie šiuos renginius galite rasti

„Inforegio“ svetainės darbotvarkės skyriuje:

http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/newsroom/events/

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2018

PDF – ISSN 1725-8227

© Europos Sąjunga, 2018

Pakartotinai naudoti leidžiama nurodžius šaltinį.

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika reglamentuojama Sprendimu 2011/833/ES (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Naudoti ar atgaminti nuotraukas ir kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, galima tik gavus teisių turėtojų leidimą.

Printed in Belgium

Šis žurnalas spausdinamas anglų, prancūzų, vokiečių, bulgarų, graikų, ispanų, italų, lenkų ir rumunų kalbomis naudojant perdirbtą popierių. Internetu jį galima skaityti 22 kalbomis adresu http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/publications/panorama-magazine/.

Šio numerio turinys buvo baigtas rengti 2018 m. liepos mėn.

NUOTRAUKOS (PUSLAPIAI):

Viršelis: profesorė Valeria Nicolosi © Dublino Trejybės koledžas
3 ir 4 puslapiai: © Europos Sąjunga
6 puslapis: © CMMI; © „i3S Installation“; © RE-CEREAL; © ASTUTE; © CNSP
7 puslapis: © CLIMACT; © SAVEMYBIKE; © VTT; © „CEEC-Jena“
8 puslapis: © Varnė ir Mozūrijos regionas; © Moravijos-Silezijos kraštas; © „Kastelo“; © „ReproUnion“; © Latvijos valstybinė švietimo vystymo agentūra; © Briuselio sostinės regionas; © „Sefcam“
9 puslapis: © „Gmina Czarny Dunajec“; © „Vista Alegre Heritage Museum“; © „Iron Age Danube“; © „Nant Gwrtheyrn“; © Goco regionas
10 puslapis: © Europos Sąjunga
18 puslapis: Karin Wångård © Peter Knutson; Iskra Mihailova © Europos Parlamentas
19 puslapis: Luc Jahier © Europos Sąjunga; Karl-Heinz Lambertz © Europos Sąjunga
20 puslapis: Karl-Heinz Lambertz © Europos Sąjunga; Magnus Bertsson © AER
21 puslapis: © „Eurocities“
22 puslapis: Stefano Bonacini © CCRE CEMR; Eleni Marianou © CPMR CRMP
23 puslapis: Leo Williams ir Vito Telesca © EAPN
24 puslapis: Jana Hainsworth © „Eurochild“; Y. Vadakastanis © Europos neįgalųjų forumas

25 puslapis: © „BusinessEurope“
26 puslapis: A. Hunter ir R. Huguenot-Noël © EPC
27 puslapis: © „CEE Bankwatch Network“
28, 29 ir 30 puslapiai: © Europos Sąjunga
32 puslapis: © „Thinkstock“, „mady70“
33 puslapis: © „Thinkstock“, „eyjafjallajokull“
36 puslapis: © „Portershed“ © „iStock“, „SolStock“, „Insight“ © Aidan Crawley
37 puslapis: © „Local enterprise“ © „iStock“, „nd3000“; „aerogen“ © „iStock“ / Steve Debenport;
38 puslapis: © Manu Fernandez / AP Images
39 puslapis: © „Connect Centre“ © „iStock“ / „metamorphosis“
39 puslapis: © Airijos Vyriausybė
44 ir 45 puslapiai: © Europos Sąjunga
46 puslapis: © Manu Fernandez / AP Images
47 ir 48 puslapiai: © „Associated Press“
49 puslapis: © Ronald Zak / AP Images
50 ir 51 puslapiai: 1, 5 – Janusz Tatarakiewicz © Investicijų ir ekonominės plėtros ministerija, Lenkija; 2, 4, 9, 12 – už nuotraukas dėkojame atitinkamiems paramos gavėjams; 3 – Łukasz Matwiej © Investicijų ir ekonominės plėtros ministerija, Lenkija; 6 – Arkadiusz Ławrywianiec © Investicijų ir ekonominės plėtros ministerija, Lenkija, Lenkija; 7, 10 – Maciej Ratowski © Investicijų ir ekonominės

plėtros ministerija, Lenkija; 8 – Mateusz Wojtaszek © Investicijų ir ekonominės plėtros ministerija, Lenkija; 11 – Franciszek Mazur © Investicijų ir ekonominės plėtros ministerija, Lenkija;
52 puslapis: © „Bois du Cazier“ © Luc Viatour (<https://Lucnix.be/>)
CC-BY-SA-3.0/CC-BY-SA-2.5
53 puslapis: © Peristeros tvirtovė © „iStock“, „sjhaytov“; Barokinis kompleksas ir sodai Kukse © Gabriela Čapková; „Horologion“ © Kultūros ir sporto ministerija, Graikija
54 puslapis: © „Rüme“ © Kaspars Sēlis; „EYE Film Institute“ © „Jvhertum“/CC-BY-SA-3.0; Vila do Kondê © „iStock“/THEGIFT777; „Mijava Hillside Farms“ © Žemės ūkio ir kaimo plėtros ministerija, Slovakijos Respublika
55 puslapis: Dragomirnos vienuolynas © Geboiu Dumitru Mihai/CC-BY-SA-3.0-RO; PESCA © „iStock“/„DragonImages“; Kalopanagiotis © Nikosijos savivaldybė
56 ir 58 puslapiai: © „Cohesify“
60 puslapis: © Vičencos savivaldybė, Italija
61 puslapis: © „Oise Très Haut Débit“ (SMOETHD)
62 puslapis: © Deyan Dimitrov

LIKITE PRISIJUNGĘ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
 #CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

[ec.europa.eu/commission/2014-2019/
 cretu_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)
 @CorinaCretuEU

Leidinių biuras

Europos Komisija
 Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas
 Komunikacijų skyrius – Agnès Monfret
 Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
 E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu